

NOVA DOBA

POLETNA

Cena za izvod izven Slovenije: Hrvaška in BiH 200 DIN, Avstrija 35 ATS, Nemčija 4 DEM, Švica 4 SFR, ZDA in Kanada 4 USD, Švedska 16 SEK, Avstralija 5 AUD, Italija 1.000 LIT

Izhaja vsako drugo sredo. Glavni in odgovorni urednik Janez Sever. Izdaja PRESE d.o.o. naslov redakcije PRESE NOVA DOBA, Aškerčeva 15, 63000 Celje. Nenaročenih rokopisov ne vračamo, na nepodpisana pisma se ne oziramo.

CENA 80 SIT

SLOVENIJA, SREDA, 19. AVGUST 1992

ŠT. 32-33, LETO XXVI

**POL
KILOGRAMA
ZLATA
V PRAVE ROKE**

**LEA ČMAK HOČE
RESNICO
O DOBROVLJAH**

**IMRO
AGOTIČ:
HRVAŠKA NE BO
NAPADLA SLOVENIJE**

**KAKO NAJ
PARTLJIČ REŠI
MARIBOR**

**30 LET
RADGONSKEGA
SEJMA**

Foto Lucas

**PRILOGA ZA
BEGUNCE
IZ BIH**
str. 30-31

NOVI KLERIKALIZEM
V SLOVENIJIVSILJENI
PRAZNIKI

Če bomo hoteli v naši čudoviti sedanosti točno vedeti, kdaj moramo iti v službo in kdaj ne, kdaj si moramo narediti zaloge hrane, ker bodo trgovine zaprte, kdaj moramo odpotovati nekam, da bomo tja prišli pravočasno in še mnogo nepomembnih pomembnih stvari, si bomo morali na novo ogledati koledar tipa Družinska pratika ali Ognjišče. Če je slovenski narod petdeset let praznoval po socialistično, je kar čez noč težko presedlati na katoliški režim abstiniranja. Zakaj?

V preteklih letih smo se navadili na določene dneve v letu, do katerih smo imeli pozitivni emocionalni odnos in v katerih smo se temu primerno vedli. Povojna generacija je bila s starimi grehi svojih predhodnikov dokaj neobremenjena in se je v času in prostoru sebi primerno identificirala. Verniki so poleg državnih praznikov, ki so bili po pravilu nereligiozne vsebine, praznovali tudi svoje, povezane z ustreznimi religijami.

Vse skupaj je dokaj dobro funkcioniralo, verniki so bili praktično na boljšem, saj so praznovali dvojno, da ne rečem: živeli dvojno življenje.

Po uvedbi pluralizma v Sloveniji pa je prišlo do izničenja in zavračanja prav vsega, kar je količjak spominjalo na preteklega pol stoletja. Glavni akterji tega destruktivnega dejanja so bili ravno s preteklostjo obremenjeni ljudje, praviloma bolj na desni kot na levi strani. Med prvimi so bili na udaru državni prazniki, katerih mesta so zavzeli krščanski (katoliški). Mlajša generacija se je znašla v absurdnem položaju, da je začela praznovati nekaj, do česar ničesar ne čuti, po ukazu.

Na svoj račun pa so končno prišli verniki, bolje rečeno slovenski kler. Le ta seveda vztrajno zanika namige o kakršnem koli pojavu klerikalizma v državi. Če ne moremo govoriti o klerikalizmu tipa Janez Evangelist Krek, pa nedvomno lahko postavimo vprašanje nekakšnega »neoklerikalizma«. Sploh pa ni važno, kako se pojav, katerega delček je dviganje religioznih praznikov na nivo državnih, prenašanje liturgičnih slovesnosti namenjenim le tem po osrednjih slovenskih medijih in sploh absurdno posiljevanje ateistov z religioznimi prvinami z državniškim predznakom, imenuje.

Težko je nekaj praznovati po diktatu. Vse, kar od takšnega početja ostane, je stanje, ki ga označuje beseda »praznik« — praznosta. To seveda ne velja za teiste, vendar se je potrebno spomniti, da živi v Sloveniji tudi par odstotkov nevernih. Zdaj pa skupaj z muslimani, pravoslavci, protestniki in ostalimi verujočimi »praznujejo« katoliške državne praznike.

Če grobo parafraziram Marxa: »Po Evropi (Sloveniji) kroži strašilo — strašilo komunizma (klerikalizma).«

Franc Furland

DRAGI
MINISTER

Domobranski podčastnik Levstik je dobro poskrbel za medijsko pozornost, celo TV Slovenija ni bila izjema. Prihaja torej. Kot je bilo doslej znano, je obtožen vojnega hudodelstva, kaznivega dejanja, ki ne zastara. Dragi minister za pravosodje, zakaj potemtako policija sporoča, da ga ne bo prišla? Če je obtožen za takšno dejanje, je pripor obvezen! Tudi za drugih šest, ki so še na seznamu, velja. To, da javnosti ni znano, kdo so, meče čudno luč na našo državo. Obtožnice so zagotovo javne, saj mora javnost vedeti, koga v naši državi obtožujemo za huda kazniva dejanja. Morda se bo le kdo zganil?

Lepo bi tudi bilo če bi javnost vedela, ali je naša država za državljane, ki so obtoženi vojnih hudodelstev, zahtevala izročitev od držav, v kateri prebivajo.

Kar zadeva Levstika, ki sam prizna, da je bil tudi agent tuje države, kar je zagotovo tudi kaznivo, je zelo jasno povedal, kaj so bile vrednote v njegovem času. Zlagal se je, trdi, koliko partizanov je pobil, da bi dobil višjo saržo. Zakaj ni na primer v prošnji, ki jo je podpisal, navedel, da dneve in noči moli, da bi Bog kaznoval komuniste, zakaj ni navedel, da se bori za demokracijo, za večstrankarski sistem... To, da je navajal uspešne oboje, je vsekakor pomembno, saj jasno kaže, kako je bilo moč napredovati. Večino dejanj sicer ne zanika, pravi le, da jih je storil nekdo drug. Čudna reč, da obtožuješ sobojevnike.

No, kmalu bomo kaj več vedeli. Tožilec, ki je tudi sam pripadal vojski, ki je prisegla Hitlerju — zdaj je prisegel slovenski državi — bo zagotovo znal opraviti svoj posel. Dragi minister, ti boš pa malo pogledal, da bo ja vse teklo zakonito. Mar ne? Tvoj državljan

DEKANI MENEDŽERSKIH ŠOL IZ SREDNJE IN VZHODNE
EVROPE SE BODO SREČALI NA BRDU PRI KRANJU

ZNANJE ZA VODILNE

Center za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju bo organiziral 28. in 29. avgusta letos sestanek dekanov menedžerskih šol iz Srednje in Vzhodne Evrope. To srečanje voditeljev ustanov, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in usposabljanjem menedžerjev, je prvo te vrste v Novi Evropi.

Doslej je potrdilo udeležbo 25 dekanov in direktorjev iz 12 dežel. Sestanka se bodo udeležili tudi predstavniki glavnih združenj menedžerskih šol v svetu, in sicer Evropskega sklada za razvoj menedžmenta (EFMD), Ame-

riške skupščine poslovnih šol (AACSB), Latinsko-ameriškega združenja poslovnih šol (CLADEA) in INTERMAN-ILO, kakor tudi predstavniki nekaterih mednarodnih organizacij, ki podpirajo razvoj menedžmenta, kot na primer

UNDP, Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) in še nekateri drugi.

Namen sestanka je ustvariti mrežo najboljših menedžerskih šol Srednje in Vzhodne Evrope ter opredeliti oblike sodelovanja med temi šolami na različnih področjih: pri usposabljanju vodilnih menedžerjev na podiplomskem študiju menedžmenta (MBA); pri programu mednarodne izmenjave učiteljev in strokovnih sodelavcev; pri usposabljanju učiteljev; pri pripravi novih učnih gradiv; na občasnih konferencah; pri komuniciranju med šolami in podobno.

Ta mreža naj bi bila tudi forum, ki naj bi predstavljal interese ustanov za razvoj menedžerjev iz Vzhodne in Srednje Evrope pri sodelovanju z enakimi in drugimi ustanovami in mrežami na Zahodu.

Povabljeni govornik na tem sestanku bo mednarodno priznani profesor Derek Abell, bivši dekan IMD (Mednarodnega inštituta za razvoj menedžmenta) iz Lausanne, in svetovalec za razvoj menedžmenta vladam več držav in mednarodnim organizacijam. Govoril bo o pomenu in oblikah izobraževanja menedžerjev v Vzhodni in Srednji Evropi v prihodnjih letih in o vlogi Vzhoda in Zahoda v tem procesu.

Organizator, Center za usposabljanje vodilnih delavcev, Brdo pri Kranju, spada v Srednji in Vzhodni Evropi med tiste šole za razvoj menedžmenta, ki imajo najdaljšo tradicijo. Center je v procesu preobrazbe iz močne slovenske izobraževalne ustanove z mednarodno usmeritvijo v enega izmed vodilnih centrov za razvoj menedžerjev v Srednji Evropi.

PREMIER DR. DRNOVŠEK
ODGOVARJA NA OBTOŽBE
POSLANCA GROSAPODLA
PODTIKANJA

Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek je v izjavi za javnost zapisal, da je že zdavnaj komentiral dokumente, o katerih je govoril poslanec Vitomir Gros, saj je le-ta z njimi mahal pred poslanci slovenskega parlamenta ob imenovanju novega mandatarja slovenske vlade.

Pri tem pa Gros ni povedal, da je tak dokument v veliko ostrejši različici obstajal že prej in da so bili v času predsedovanja dr. Drnovške iz njegve izbrisani številni reprensijski elementi in elementi partijskega odločanja, je zapisal slovenski premier. Dokumenta za vojne in izredne razmere imajo tudi v drugih državah in tudi v sedanji slovenski zakonodaji lahko najdemo podobna določila. Povsem jasno je, da je iskanje povezave s sedanjim brezpravnim stanjem v BiH čisti absurd in zelo podlo podtikanje, nadaljuje dr. Drnovšek.

Poslanca Groso in somišljenike njegove stranke predsednik slovenske vlade v zvezi s tem opozarja na nekatera dejstva, ki jih le-ti izkrivljajo in napačno prikazujejo. Tako poudarja, da je bilo izredno stanje na Kosovu uvedeno že pred začetkom njegovega mandata v predsedstvu SFRJ, odpravljeno pa med njegovim mandatom. Nadaljuje z razlago, da so uvedbo izrednega stanja v Sloveniji nekateri člani zveznega predsedstva in armadnega vrha terjali ob uveljavitvi ustavnih dopolnil leta 1989, ki so bili podlaga za nadaljnji demokratični razvoj v Sloveniji in za njeno suve-

renost. »Da sem preprečil uvedbo izrednega stanja, sem se predčasno vrnil iz ZDA, kjer sem govoril v Organizaciji združenih narodov ter bil navzoč pri razglasitvi dopolnil v slovenski skupščini. Zaradi tega so v Srbiji in Črni gori organizirali mitinge in zahtevali moj odstop,« navaja dr. Drnovšek.

V pismu opozarja tudi na dejstvo, da je s svojim delovanjem v predsedstvu SFRJ in z javnimi nastopi preprečil »miting resnice« 1. decembra 1989 v Ljubljani, s katerim so skušali zrušiti slovensko oblast po vzoru mitingaških revolucij v drugih republikah. Navaja tudi, da je po večmesečnem prizadevanju uspel doseči pomilostitev političnih zornikov v tedanji državi. »Povsem absurda je izmišljotina zgoraj omenjenih gospodov, da so takrat nastali nekakšni spiski ljudi za pregon. Če se to navaja v povezavi z mojo dejavnostjo, gre za najbolj gnusno laž,« je zatrdil dr. Drnovšek.

Na koncu premier opozarja, da si je uspešno prizadeval za mirno izvedbo plebiscitarnih odločitev, za umik armade iz Slovenije in vrnitev vojakov iz drugih republik. »In kaj je v tem času počel g. Gros,« vprašuje dr. Drnovšek.

NOVA DOBA

Glavni in odgovorni urednik: Janez Sever

Pomočnik odgovornega urednika: Peter Tomaž Dobrila
Uredniki: Lucas (fotografija), Anton Koritnik (svobodne aktivnosti), Janez Herle (tehnično urejanje), Zoran Vlajić (dopisništvo Koper)

Tajnica redakcije: Suzana Rober
Prodaja: Renato Vedečnik

Izdaja PRESE d.o.o., direktor: Janez Sever, pomočnica direktorja Valerija Glavač — Tiska Družbeno podjetje Delo — Tisk časopisov in revij, p.o. — Naslov uredništva: Celje — knežje mesto, Aškerčeva 15, 63000 Celje, tel. (063) 441-215, 441-606, telefax (063) 25-849. Dopisništvo Koper, Cankarjeva 5, 66000 Koper, telefon (066) 23-868, telefax (66) 51-702. Za naročnino glej naslovnico. Žiro račun pri celjski SDK št. 50700-603-31455. Na podlagi Zakona o prometnem davku in mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 sodi časopis med proizvode informativne narave, za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek od prometa proizvodov.

BODO ŽELEZNIČARJI SPET
STAVKALI?

Strokovni odbor sindikatov Slovenskih železnic je po analizi izvajanja sporazuma o prekinitvi stavke, sklenjenega med pooblaščenecem slovenske vlade Marjanom Krajncem in stavkovnim odborom ugotovil, da se kolektivna pogodba znova krši. V dejavnosti železniškega prometa je znova prišlo do zamude izplačila julijskih plač.

Zaradi tega je Stavkovni odbor sindikata Slovenskih železnic zahteval čimprejšnji sestanek s predsednikom slovenske vlade dr. Janezom Drnovškom.

Če plače za avgust ne bodo izplačane do 15. septembra, bodo železničarji nadaljevali z akcijami — stavkali.

centro autoradio hi fi

di Franco Cej — Via E. Totti 12 — Tel. 040/763-366

TRST

MONTAŽA, POPRAVA in PRODAJA AVTORADIJSKIH SPREJEMNIKOV NAJBOLJŠIH ZNAMK: CLARION — BECKER — PANASONIC — BLAUPUNKT — SONY — ZENDAR — KENWOOD — PROTON — PIONEER

KUPON ZA
BREZPLAČNO MONTAŽO
CENTRO-AUTORADIO HI-FI
VIA E. TOTTI 12 TRST

ZAKAJ V KATASTROFALNIH POPLAVAH UNIČENE CESTE ŠE VEDNO NISO POPRAVLJENE?

POMANJKANJE PAMETI

Novembra bo minilo drugo leto po katastrofalnih poplavih, ki so zajele vso Slovenijo, najbolj Zgornjesavinjsko dolino. Znatno škodo so poskušali omiliti z republiškimi solidarnostnimi sredstvi in mednarodnim kreditom. Oškodovane občine so pri odpravljanju posledic bile različno uspešne. Mozirska občina, ki je bila v poplavih najbolj oškodovana in je temu primerno iz denarnice tudi zajela, se ni najbolj izkazala. Zalomilo se je pri obnovi cest, ki marsikje kažejo skoraj isto podobo kot teden dni po poplavih.

Ne samo v Mozirju ...

Niso pa počasni samo v Zgornjesavinjski dolini. Pred dvema letoma je prišlo ob deževju in poplavih tudi do svojevrstnega drsenja tal v hribih par kilometrov nad Smrečjem, ki je poškodovalo cesto čez Črnivec. Asfalt je popokal, tako da so ga pozneje odstranili. Danes o no-

takšna prenevarna. Lahko si mislimo, kakšna je bila po vodni ujmi. Malce so jo sicer zakrpali in ogradili, temeljiteje pa se je nameravajo lotiti šele po tistem, ko bodo zgradili ljubensko obvoznico.

Proti Rastkam pa je pred poplavo bila prav lepa asfaltirana cesta. Voda se je nad cesto in mostovi izredno znesla, na precejšnjem delu

dnevno uporabljajo, se sprašujejo, kako je mogoče, da jim v dveh letih niso mogli vlti asfalta, ki so ga nekoč že imeli in zanj plačali. Ne verjamemo, da bo sploh še kdaj. Ni jim jasno, kam je šel ves silni denar, ki ga je dobila občina za odpravo škode.

Direktor mozirske geodetske uprave Jakob Presečnik, ki že vedno ni začel brati No-

Fotografija ne laže: Nevarno »rano« izpred dveh let so »ogradili« šele pred kratkim.

občina Mozirje do 26. septembra 1991 dobila iz republiških solidarnostnih sredstev 349.663.310 SIT. Da o mednarodnem kreditu sploh ne govorimo.

Na ministrstvu za okolje in urejanje prostora v Ljubljani so bili lani nekateri funkcionarji mnenja, da bi bilo potrebno v občini Mozirje, zaradi nesposobnosti občanarjev, uvesti prisilno upravo. Ministrstvo svetovalec Miha Kos je letos manj oster, izgleda, da je postal melanholičen zaradi mozirske nesposobnosti:

»Ne morem nikogar obtožiti, vendar lahko rečem, da je sanacija cest tekla prepočasi. Nikoli ni dovolj denarja, tisti, ki je, pa se večkrat nepravil-

no porabi.«

Dejstvo je, da ceste še vedno niso niti približno popravljene, zima pa bo kmalu tukaj. Dela naj bi seveda opravi cestna podjetja, usklajevalno vlogo pa v vsakem primeru vršijo občine. Le to tudi

plačujejo, če pa so po neumnem zapravile denar, bo potrebno pristojne poklicati na odgovornost.

Tekst in slike

Anči Solan

Republika Slovenija
MINISTRSTVO ZA VARSTVO OKOLJA
IN UREJANJE PROSTORA
Eupatorijska 6, LJUBLJANA

Datum: 14.08.1992

Spoštovani!

Zaradi okvare diskete vam nismo mogli pravočasno posredovati podatkov, ki se nanašajo na porabo sredstev solidarnosti, katere so prejeli prizadete občine za odpravo posledic neurja novembra 1990.

Posredujemo vam lahko samo podatke o višini nakazanih sredstev prizadetim občinam.

Sredstva so bila nakazana v višini 30% ocenjene škode v občinski pristojnosti.

OBČINA	nakazana sredstva (v 000)
1. Mozirje	581.070
2. DUVNICA	76.490
3. IDRIJA	87.030
4. LAŠKO	79.810
5. BREŽICE	73.860
6. CELJE	339.730
7. HALUS	118.560
8. LITIJA	34.830
9. SLOVENJ GRADEC	44.680
10. MURSKA SOBOTA	54.660
11. DRAVOGRAJ	13.610
12. KAMNIK	81.080
13. SKOPJA LOKA	70.360
14. HRASTNIK	10.920
15. PESNICA	15.700
16. RAVNE NA KOROSKEM	25.720
17. LENART	10.800
18. TRBOVLJE	14.950
19. ZAGORJE	5.590
20. VELENJE	31.070
21. KRŠKO	17.010
22. BENTUR PRI CELJU	3.340

Lep pozdrav!

[Signature]
KIRVIN VIVODA
SAMOSTOJNI SVETOVALEC

vem asfaltu v dolžini parih metrov ni ne duha ne sluha ...

Cesta Ljubno — Luče obupna, Ljubno — Rastke katastrofalna

Cesti, ki vodita iz prestolnice flosarjev, sta poglavje zase. Za tisto proti Lučam je že od pamtveka veljalo, da je preozka, preovinkasta in kot

je pometla asfalt, kot bi bil iz lepenke.

Danes je slika ceste prav takšna, kot je bila kakšen teden po ujmi, ko so nasuli podlago. Na večjih mestih manjka po več metrov asfalta, pred in v zaselku Rastka pa lahko postasfaltirni makadam merimo kar v stotinah metrov.

Domačini, ki cesto vsako-

ve dobe, ker so v njem same laži, (najbrž njegove) tudi po enem letu trdi, da njegov resor ni pristojen za reševanje cestne problematike. Vseeno pa ve povedati, da bo cesta, ki je po njegovem čisto dobra, asfaltirana še letos, oktobra pa morajo izbrati izvajalca del. Prej menda ni bilo denarja.

To pač ne bo držalo, saj je

V Rastke se pride kot pred dvajsetimi leti — po makadamu. Pred dvema letoma je bil tu še asfalt.

Nesreča v nesreči

Tri tedne po vodni ujmi sta na delu uničene veste Ljubno — Rastke gasilec in policaj skoraj do smrti povozila novinarja Nove dobe. Po dveh letih je z moralno in materialno zadostitvijo do oškodovanca še slabše kot s cesto.

Bilo bi drugače, če bi bile vloge v tragediji zamenjane. To pa je skoraj nemogoče, saj novinar dobro vidi, že zdavnaj pa je skupaj z avtomobilom izgubil tudi opeko za na plinsko ročico.

FERROMOTO

AVTOMOBILI d.o.o.

OBVEŠČAMO KUPCE MOTORNH VOZIL,
DA IMAMO ŠE V ZALOGI
NAJNOVEJŠI MODEL — LETNIK 1992

GOLF III. — diesel 1,9
— bencin 1,4

ZA TOLARJE

Iz prodajnega programa vam nudimo še:
AUDI 100/92 (v zalogi), VW PASSAT/diesel (v zalogi), SEAT — IBIZA in MARABELLA, LADA SAMARA, YUGO 55 in 126 P (v zalogi).

INFORMACIJE IN PRODAJA:

FERROMOTO — AVTOMOBILI

Prodajni salon VW — AUDI — TAS

Maribor, Partizanska c. 53, tel. (062) 27-937

Prodajni salon SEAT

Maribor, Trg revolucije 7, tel. (062) 306-790

ali tudi — PSC, Maribor, Zagrebška c. 85,
tel. (062) 411-148, 413-403

Priporočamo se.

FERROMOTO — AVTOMOBILI

TONE PARTLIJČ PO VRNITVI IZ LJUBLJANE V MARIBOR

ŠALJIVO UKVARJANJE Z RESNIMI STVARMIMI?

Njegovi izjavi kažeta na to, da si je Partlič več problemov delal s tem, da bi javnosti pojasnil, zakaj prevzema funkcijo, kot pa da bi pojasnil, kaj namerava narediti na tej dolžnosti — Kljub vsemu pa smo prepričani, da ob prevzemanju nove dolžnosti ni mislil toliko nase, kolikor je o tem govoril.

Prvega avgusta (po naključju je bila to sobota) je nastopil dolžnost novi podpredsednik izvršnega sveta občine Maribor za družbene dejavnosti — Tone Partlič, znan slovenski kulturni dela-

Partlič v Mariboru promoviral kot profesionalni lokalni politik, sam po sebi ne kaže, da bi se Tone Partlič za nastop funkcije posebej pripravljaval. Najprej je za mariborski Večer izjavil, da politi-

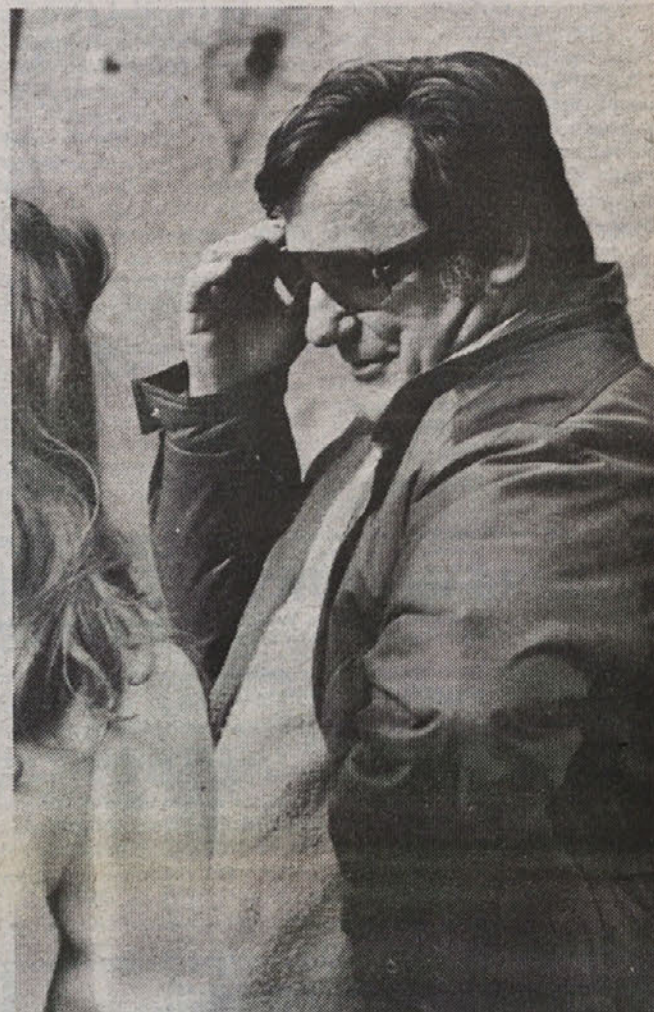
kruha s to novo službo, pa tudi patetično lokalnopatriotično nagnjenje niso vzrok, da kandidiram za to mesto. Gre za zasebne zadeve, ker se moram odločiti, ali naj pri 52 letih še naprej ostanem v Ljubljani ali pa naj se preselim v Maribor, kjer imam družino in 75-letno mamo.

Milo rečeno sta ti dve izjavi izrečeni javno v mesecu dni zelo nasprotujoči, vendar pa

republiški funkcionar, ki je veliko naredil za Maribor, prišel na kakšno ključno mariborsko funkcijo. Upali smo, da so tudi v Mariboru enkrat za zmeraj mimo časi, ko se funkcije delijo po zaslugah. Vemo pa, da so v republiki že zdavnaj mimo časi, ko funkcionarji veljajo toliko, kolikor so storili za svoj kraj. Takšna filozofija res ne bo prinesla novega in razbila sivine, o kateri je tudi sedanjí podpredsednik (ki je bil prej v ljubljanski Drami, še prej pa v Mestnem gledališču) imel za veliko povedati.

Tone Partlič je prav tako napovedal, da ne bo hodil na vsako pasjo mašo — to so namreč razvade, ki malce spominjajo na socrealizem, je pojasnil. Da bi Partlič hodil po vseh pasjih procesijah, kakor so hodili v prvih povojnih letih razni funkcionarji, o čemer je pisal Partlič v svojem Socialističnem kulaku, od njega zagotovo ni nihče pričakoval in ne pričakuje. Govoriti o tem dandanes, je milo rečeno depasirano. Univerzitetno mesto Maribor ima druge probleme na področju družbenih dejavnosti in ne to, na katero se bo šel ali ne, gospod podpredsednik. Skratka, podpredsednik izvršnega sveta občine Maribor Tone Partlič si je doslej privoščil nekaj lahkotnih, nasprotujočih in nesmiselnih izjav za javnost, ki mu jih lahko opravičimo, ker se je s profesionalnim političnim delom šele začel ukvarjati, vendar pa politika ni šaljiva zadeva v teh resnih časih. Zdravniki se pritožujejo nad nizkimi plačami, bolniki so nezadovoljni z razmerami, vsi osnovnošolci nimajo niti za malice več, mala matura razburja ljudi, na srednje šole je težko vpisati dijake, sprejemni izpiti in kasnejši osip na univerzi je grozljiv, kulturne ustanove so v (stalni) denarni krizi, oskrba v vrtcih je več kot draga... O reševanju teh vprašanj javnost upravičeno pričakuje tehtna razmišljanja Toneta Partliča, ki se je vrnil iz Ljubljane v Maribor.

Maribor je univerzitetno mesto z zelo razvitimi družbenimi dejavnostmi od zdravstva, šolstva, otroškega varstva do kulture in športa, zato mora imeti vselej na tem področju premišljen program. Javnost od človeka, ki bo opravljal dolžnost podpredsednika v mariborski vladi za družbene dejavnosti, opravičeno pričakuje pretehtane misli in vizijo o tem, kaj misli storiti na tem področju. Na koncu in mimogrede še to — če si je Tone Partlič to dolžnost res izbral »zaradi vseh osebnih zadev«, o katerih je govoril, potem se je odločil za zelo nezanesljivo pot. Na tej dolžnosti v Mariboru že veliko let noben funkcionar ni dočakal konca mandata. Morda pa je šaljivo ukvarjanje z resnimi stvarmi način, s katerim želi Tone Partlič prekiniti to tradicijo?

TONE Partlič po vrnitvi iz Ljubljane v Maribor

vec in satirik ter humorist, kar pa zdaj, ko Tone Partlič postaja profesionalni politik, pravzaprav niti ni več tako pomembno. Simpatični Tone Partlič torej postaja profesionalni politik in odslej naprej bomo njegovo politično delo ocenjevali samo po njegovih rezultatih, ne glede na to, kako se nam je Tone Partlič s svojim odličnim humorjem prirasel k srcu. Politika je stroka in obrt, ki terja mojstrstvo svoje vrste, veljajo pa samo rezultati.

Zato moramo pač tudi politično nastopanje Toneta Partliča tokrat vzeti v pretres iz drugega zornega kota. Način, s katerim se je Tone

ka v Ljubljani tako prežareva njegovo delo, da ne more več normalno delati na nobenem področju — ne na področju literature, ne v službi in ne v prijateljevanju. »Zato premišlujem, da bi šel kam, kjer bi bil daleč od Ljubljane in cesarja. Če želim ostati pisatelj, moram najti drugo službo,« je takrat dejal in povedal, da Antonu Rousu, predsedniku mariborskega občinskega izvršnega sveta, ni zaloputnil vrat, ko je bil povabljen v mariborsko vlado.

Ob izvolitvi za podpredsednika pa je Tone Partlič po pisanju ljubljanskega Dnevnika rekel: »Ne iščem

za javnost v Mariboru dokaj nezanemljivi. Obe izjavi kažeta na to, da si je Partlič več problemov delal s tem, da bi javnosti pojasnil, zakaj prevzema funkcijo, kot pa da bi javnosti pojasnil, kaj namerava narediti na tej dolžnosti. Kljub vsemu pa smo prepričani, da Partlič ob prevzemanju funkcije ni mislil toliko nase, kolikor je o tem govoril, temveč je mislil vendarle na delo, ki ga misli ob vsem drugem opravljati.

Zelo nenavadni sta tudi Partličevi dve izjavi, ki jih je dal že po izvolitvi. Tako je kritiziral mariborski politični establishment, da se je kaj malo potrudil, da bi nek bivši

Prodajalna

KLINKER

STOPITE NA TRDNA TLA!

STOPITE NA KLINKER KERAMIČNE PLOŠČICE

- V tem mesecu 20% popusta za posamezne vrste klinker keramičnih ploščic.
- Velika izbira italijanske keramike za kopalnice in kuhinje.
- Ugodna ponudba sanitarne keramike.
- Celotna ponudba opečnih izdelkov.
- Nosilci in polnila.

PRODAJALNA KLINKER

Je odprta vsak dan od 7. do 18. ure
In ob sobotah od 7. do 12. ure.

Informacije po telefonu: 063/33-421,
faks: 063/31-808.

Borko De Corti

Ljubečna Celje
tel. 063/33-421

NAGRADE ZA ZVESTOBO, NAGRADE ZA PRIJATELJE

ZLATO K NEŽIKI V ROGATEC

Pol kilograma zlata za pol leta zaupanja, je bilo geslo velike nagradne igre, v katero so bili vključeni naročniki našega časopisa. Kdo od njih se je nadejal zlata? Nežika Polajžer iz Rogatca prav gotovo ne, pa vendar se je sreča pri žrebu največje nagrade nasmehnila ravno njej.

Odpeljali smo se v Rogatec, natančneje v Tlake. Nismo vedeli, kdo nam bo odprl vrata, deklica, zrela ženska ali babica. Na vsak način pa smo dobitnico zlata želeli presenetiti, a pri prvem obisku nam to ni uspelo. Odpeljala se je k sestri v Kranj, so povedali sosed. Zdaj smo vedeli, da je upokojenka in da živi v skromni, majhni hiši. Čez dva dni, v petek, sem jo našla doma.

Nove dobe še vedno ni prebrala, pričakovala pa jo je tisto dopoldne. Predstaviva se in povem ji veliko novico: »Gospa, dobili ste pol kilo-

vem, da je prišlo zlato v prave roke!»

Nežika živi na hribu z lepim razgledom v majhni, zelo stari hiški, ki se stika s sosedovo. Hišo bi morali nujno obnoviti, saj poka na vseh koncih in krajih, a denarja za to ni bilo nikoli. Dovolj ga je bilo za zelo skromno življenje.

Nežika se je rodila pred šestinpetdesetimi leti v revni družini, bila je osmi otrok. Dokler se ni poročila, je žive-la in delala pri kmetih v okolici, pri vsakem nekaj let. Otroci so začeli tisti čas trdo de-

čez nekaj let se je ponovno poročila in rodila še eno hčerko. Otroci so hodili v šolo, leta so tekla in kmalu so bili odrasli, na poti v samostojnost. Nesreča pa ni počivala. Starejši sin je doživel pred desetimi leti hudo prometno nesrečo in komaj preživel. Zanj tudi zdravniki niso več upali in takrat je preživljala družina težke trenutke.

Tragedija je ponovno udarila, ko so našli drugega sina Rajka ustreljenega v stanovanju. Nikoli niso izvedeli, kaj se je zgodilo, kdo ga je ustrelil in zakaj. Kot pravi Nežika, je žive-la v samih pretresih, nesreči je sledila nesreča. Zaradi bolezni ji je umrl drugi mož in danes živi sama z najmlajšim sinom Zvonkom. Ima skromno pokojnino, popravila potreben dom, veliko časa in zelo bolne noge.

Svetla točka v življenju so njeni štirje vnuki, Natalija, Bojan, Martin in Rajko. Najmlajši je star dve leti, najstarejša pa deset. So zelo povezana družina in kolikor časa le morejo, preživijo skupaj na Nežikinem domu. Veliko plete za domače, skrbi za majhen vrt in ker jo zanima mnogo stvari, rada prebira časopise. Ceni kulturo in je vesela vsake prireditve, obišče jih tudi po dvakrat. V Galskem društvu opravlja blagajniške posle že deset let, razveselilo jo je priznanje za pridnost in vestno delo.

»V življenju najbolj cenim poštenost in zdravje. Prese-da pa mi človekova dvoiličnost. Sama sem odkrita in vsakemu povem, kar mi gre, ovinkarjenja ne maram. Tako so me vzgajali, že od majhnih nog smo živeli revno, a pošteno.«

Z ljudmi ima slabe izkušnje, zato se boji nevoščljivosti. Rada pa ima svoje sosedve. Večkrat posedijo pod lip-o ob kavici, se pogovarjajo in radi pomagajo drug drugemu. Nežika pravi, da bi bila srečna, če ne bi imela bolnih nog, tako pa jo iz tedna v teden bolj bolijo. Pomaga si z domačimi zelišči, ki jih sama nabira in suši.

Kaj jo je v življenju najbolj razveselilo? »Rojstvo vnukov in pol kilograma zlata,« iskreno odgovori Nežika Polajžer. »Odkar sledim vaši nagradni igri, nisem niti najmanj pričakovala, da bi lahko karkoli dobila. Vedno sem verjela pogovoru, da siromak ostane siromak. Še zdaj ne morem verjeti, da mi je sreča namenila to zlato. Denar potrebujem in znala ga bom dobro porabiti.«

Ksenija Lekić

lati, že ko so bili še zelo majhni. Ko je končala osnovno šolo, se je zaposlila na državnem posestvu, izobraževati naprej se ni mogla, saj ni bilo denarja. Bili so drugačni časi. Zaposlena je bila osem let, potem se je z dvaindvajsetimi leti poročila in vso energijo posvetila družini. Življenje pa ji je pokazalo ostre zobe.

»Spremljale so me same nesreče,« pripoveduje, »ko sem bila stara sedemindvajset let, je umrl mož v prometni nesreči in ostala sem sama s tremi otroki, najmlajši je bil star eno leto. Dobila sem družinsko pokojnino, vendar nam to ni zadostovalo. Hodila sem delat k sosedom, da smo se lahko prehranili.«

META POČEK:

RAČUNALNIK SEM SI VEDNO ŽELELA

V nagradni igri za naročnike je sreča presenetila tudi Meto Poček in prenosni računalnik izrednih zmogljivosti LAP-TOR VEDA 386 SX je dobil presrečno lastnico.

Meta Poček živi v Celju, na Ljubljanski ulici, v lepi in urejeni hiši, ki jo obdaja visokorastla živa meja. Po telefonu ji ne povem, da je imela pri žrebu srečno roko, novico prihranim za kasneje, ko stoji pred menoj in še vedno premišljuje, kaj tam sploh počnem. Se je morda kaj zataknilo z naročnino, jo bomo morili s kakšno anketo? Uganj je konec, ko ji povem, da bo dobila računalnik.

»Ne morem verjeti, da je res, kar pravite. Tega si še v sanjah nisem nadejala. Naročnica Nove dobe sem postala šele pred dvema mesecema in sploh nisem razmišljala, da sem tudi sama vključena v nagradno igro,« to so prve Metine besede. Dobim vtis, da je ženska, ki ne kaže rada čustev, želi se obvladati, a na obrazu občutki kar švigajo in govorijo sami zase. Skušaj si nadeti umirjen izraz in počasi spregovori: »Ni dovolj močne besede, ki bi povedala, kar čutim. Naš slovar bi moral imeti še kakšen drug izraz za moje počutje. Presenečena? To je veliko premlačno.« Po kratkem molku pa izda najboljšo: »Veste, že od nekdaj sem si želela računalnik!«

Meta Poček je upokojenka, ki se dobro počuti tudi v tej vlogi. Zaradi slabega zdravja je morala predčasno prenehati z delom v Aureli, kjer je bila vodja kadrovske službe. Meni, da ima ravno zdaj najboljši poklic. Sicer je

inženirka organizacije dela in z računalniki se je srečala že v študentskih letih, malo pa tudi v službi. Ima pa še čas, voljo in veselje, da računalništvo spozna še bolj. Malo so jo zaskrbele omenjene »izredne zmogljivosti« njene računalnika: »Ne vem,

ostala sama s sinom in znala sta se, kakor sta vedela in znala. O kakšni sreči ni imela časa razmišljati. Uspelo jima je, da sta dogradila hišo, kjer živi tudi sin Rolando z družino. Meta živi mirno in zadovoljno življenje. Dan ji je večkrat prekratek. Dopoldne dela, popoldne pa ima le zase. Veliko časa preživi v veseli družbi štiriletnih vnukinje Ma-

Meta Poček

kaj naj počnem s tako kvalitetnim računalnikom. Ne vem, kako se bom odločila. Morda ga bom prodala in si kupila bolj enostavnega, morda ga bom poklonila sinu.«

Je Meto že večkrat presenetila sreča? Zadela je le dvakrat: pred tridesetimi leti malo večji znesek na loteriji in malo kasneje ji je srečen žreb prinesel še otroški vlak. Prepričana je, da se ji je sreča v življenju otepala, saj ji marsikaj ni uspelo. Ta nagrada pa jo je presenetila popolnoma nepričakovano.

Meta je vdova že petindvajset let. Po moževi smrti je

ruške, ki je babičino živahno razvedrilo. Kaj več o sebi ne želi povedati, saj pravi, da ni rada na očeh.

Se vedno pa ne more verjeti, da je res dobila nagrado. O Novi dobi meni, da je dobro branje, ker izdaja precej zakulisja. Čeprav je naročnica šele dobra dve meseca, časopis prebira že od začetka.

Meta Poček je nenadna novica prinesla trenutek sreče, kar je zelo veliko. Zaželim ji le še to, da bi uresničila svojo željo in računalnik dobro spoznala.

Ksenija Lekić

SVOBODNA
TV-13
MISEL

Pravilo ruske rulete je, da lahko zastaviš samo samega sebe in nikogar drugega.

PETROL
z vami na poti

OB DELO ZARADI PREHITRE ODCEPITVE SLOVENIJE

EKRAN RESNICE GORENJA ELEKTRONIKE

Štiristodevetinpetdeset delavcev Gorenja Elektronike d.o.o. v Velenju je na planiranem kolektivnem dopustu. V proizvodne in upravne prostore podjetja, ki prvenstveno izdeluje barve televizorje, se 24. avgusta ne bo vrnilo stopetindeset delavcev, saj so postali trajni presežek. Podjetje se je delavcem odpovedalo zaradi naporov za preživetje po težavah, ki so nastale predvsem zaradi izgube jugoslovanskega trga po neučakani odcepitvi Republike Slovenije. Mnogi izmed odpuščenih delavcev so si svojo bodočnost, ki jim zaenkrat prinaša še polletno plačo pri Gorenju Elektroniki, nakar bodo prav toliko časa prejemale tolarčke na »Sočni upravi«, določili na referendumu, ko so glasovali za samostojno Slovenijo.

Ta trditev ni iz trte zvita, saj je bilo podjetje Gorenje Elektronika leta 1970 ustanovljeno kot proizvajalec televizijskih sprejemnikov predvsem za potrebe jugoslovanskega trga. V prvih letih, ko je uspešno konkuriralo »domačim« proizvajalcem, so bili poslovni rezultati relativno dobri, kar pa za izvozne trge ni veljalo. Zato je bil izvoz le simboličen.

Začetki agonije

Ko se je v letu 1990 zaprl srbski trg, so začeli v podjetju širiti proizvodni program z dodelavo videorekorderjev in s finančno zahtevnimi programi akustičnih HI-FI aparatov. Občasni izvozni posli so se praviloma končali neuspešno, z dodatnimi stroški in trajneje izgubljenimi tržišči. V tem letu je prišlo tudi do reorganizacije v Gorenju Koncern, ko so se podjetja komercialno in finančno osamosvojila. Kljub težavam je bilo poslovanje pozitivno.

Ker so se v prvi polovici leta 1991 razmere na »domačem« trgu za GE hitro slabšale, je začela iskati rešitev v izvozu z razširjenim proizvodnim programom. Obeta-

ven posel za sestavljanje videorekorderjev z japonsko Matsushito je padel v vodo zaradi carinske politike, ki je podpirala uvoz gotovih izdelkov in zaradi nestabilnih razmer v Jugoslaviji. Po osamosvojitvi Republike Slovenije je GE ostala praktično brez tržišča. Terjatve na jugu so izgubljale realno vrednost (na jugovzhodu Kolpe dolguje GE 9 milijonov DEM), devizne obveznosti so z rastjo tečaja hitro naraščale, visoke obresti so požirale velik del prilivov. Po proizvodnji 65.000 BTv v prvem polletju, je bila le ta ob koncu leta komaj 25.000, izguba pa je znašala 164 milijonov SIT.

Nadaljevanje konca

V prvi polovici letošnjega leta je prišlo do znatnega izpada planirane prodaje v Sloveniji, (da o bivši Jugoslaviji sploh ne govorimo), kar je prineslo dodatno izgubo in načelo likvidnost podjetja. 11. junija so sporazumno razrešili direktorja Istoka Hudomalja, ki je bil na krmilu GE dve leti.

Vršilec dolžnosti direktorja je postal mag. Drago Šulek, direktor podjetja za informa-

cijsko tehnologijo Gorenje Point, ki sta ga v letu 1990 kot hčersko podjetje ustanovili Iskra Delta in GE. Sanator pravi, da je bila GE tipično jugoslovansko podjetje in nadaljuje: »Glavni greh GE je, da ni imela potrebe, da bi se pravočasno preusmerila na tuji trg. V letošnjem prvem polletju je podjetje prodalo na domačem slovenskem trgu 70 odstotkov proizvodnje. Dejstvo je, da slovenski trg kupuje samo od dvajset do trideset tisoč TV sprejemnikov na leto. Edina rešitev je izvoz, predvsem v Nemčijo in na Češko, vendar so cene, ki jih dosegamo zunaj, prenizke glede na cene, ki jih plačujemo za vhodne materiale. Letos načrtujemo prodajo 80 tisoč TV sprejemnikov, kar bo prineslo približno 55 milijonov mark, od katerih odpade 85 odstotkov na vhodne materiale.

GE pa je zadolžena za 19 milijonov DEM, predvsem doma (eno tretino dolga pri LB), za kar nosi izvirni greh dopolnilni program v letih 1989-90.

Tečajne razlike in obresti so GE še dodatno spravile na tla.

Podjetje bo začelo z delom 24. avgusta in se bo borilo za preživetje. 155 delavcev je odveč, v naslednjem letu pa grozi odpust še petdesetim delavcem. Poskušam najti ravnotežje med številom zaposlenih in prihrankih na vhodnih stroških. Skozi številke se to pokaže s tem, da je bila v prvem polletju produktivnost 0,63 TV sprejemnika na dan, po odpustu 155-ih pa bo 1,06 TV sprejemnika na dan!

Kako prodajati?

Neodvisni sindikat vidi glavnega krivca za težave GE in njenih (bivših) delavcev v slabi komerciali. Franc Avberšek trdi, da podjetje ni sposobno prodajati kvalitet-

vih firm. Tedanje vodstvo je nagnalo sposobno komercialistko Zofijo Klobčar, nakar je šlo vse navzdol. Direktor Hudomalj, ki je dejansko zavozil podjetje do kraja, se je skril in zahteva odpravnino

način uredili njihovo bodočnost.

Težave Gorenja Elektronike so sorodne tistim, ki pestijo mnoga slovenska podjetja. Preskok iz socialističnega na kapitalistični način eko-

Mag. Drago Šulek, v.d. direktorja GE

nih izdelkov in nadaljuje: »Pameten gospodar, ki spozna spremembe na tržišču, se prilagodi. Ne razumem, da tega ne storijo tisti, ki sicer poznajo tržne zakonitosti.

Pred dvema letoma je bila GE ena najboljših Gorenje-

v višini mojega triletnega osebnega dohodka (plača dipl. inženirja. op. av.).

Za delavce, ki so v postopku za tehnološki višek pa ni denarja, da bi jim izplačali odpravnino ali na zakonski

nomije je težak, posebej v novi politični tvorbi. Kopja pa se, kot vedno, lomijo-le na hrbtih delavcev.

tekst in slike

Franc Furland

NAJBOLJ VROČE JE V ŽELEZARNI

Leto 1991 je nas presenetilo z izredno visokimi temperaturami, najvišje pa so, dobesedno in v prenesenem smislu, v slovenskih železarnah, novi kosti za glodanje slovenske politike, ki čakajo na odločitev. Je odrešitev sploh mogoča?

Železarna Štore poskuša s svojimi dvatisočstotimi delavci, izmed katerih se dvestotim izteka status trajnega presežka, sestaviti konec s koncem. Tega pa ne želi doseči z metanjem delavcev na cesto. Na to je prišla. V Štoreh so se znašli v položaju, da v tem mesecu najbrž ne bodo zmogli zagotoviti delavcem osebnega dohodka. Kljub temu, da so izpolnili zadane naloge, imajo blokiran žiro račun, ne gre brez operacionalizacije sanacijskega programa. Delavci delajo v neverjetno težkih delovnih pogojih. Pri temperaturi sedemdesetih stopinj

celzija v halah padajo v nezavest.

»Naša država bi lahko kdaj, poleg kakšne kasarne, obnovila tudi kakšno tovarno. Med vojno v Sloveniji nismo proizvodnje ustavili niti za en dan, izpolnjevali smo roke do tujine in s tem ohranjali slovenski ugled, dobili pa nismo nikakršnega priznanja,« poudarja generalni direktor Železarne Štore Boris Marolt in nadaljuje: »Z Aplencem sem zadovoljen, pri njem je narobe samo to, da misli, da je v Ameriki, to pa Slovenija zaenkrat še ni. V redu je, da se zavzema za

nacionalne in interese zaposlenih.

Kar se tiče dokapitalizacije slovenskih železarn, sem za vsako možnost, ki bi se nam ponudila. S tem ko zavračamo tuj kapital, smo podobni Tuđmanu, ki izganja Slovence, mi pa Nemce. Najslabše je trenutno životarjenje. Če je treba v železarnah kaj zamenjati, je še kaj poleg direktorjev.

Slovenija se bo pač morala končno opredeliti do svojih železarn in do kompletne kovinske industrije. Navsezadnje je na tem področju precej močna. Osemindeset doktorjev, šestindvajset magistrov, množica diplomiranih inženirjev s tega področja, Metalurška fakulteta in inštitut niso mačji kašelj. Bilo bi neumno, da bi se odpove-

dali lastnemu razvoju in izobraževanju, kar bi v večih primerih rad dosegel zahod (npr. v MGA v Nazarjah). Mogoče ravnati zaradi tega v tujini ne verjamejo v sesutje slovenskega železarstva. Še več, vanj so pripravljeni vlagati. Modernih železarn, kakršne so v Sloveniji, posebej jeseniška, se nekateri v tujini tudi bojijo. Avstrijci so že eni takšnih, saj jeklo iz njihovih fužin ne dosega slovenske kvalitete.

V končni fazi bo »vstajanje« ali »pokop« slovenskih železarn politična odločitev. Upajmo, da bo pravilna. Naj ne bo zastoj pregovor »Izjeme potrjujejo pravila«

F. F.

SVOBODNI SINDIKATI PROTI ZAKONU O STEČAJIH

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) ni podprla predloga zakona o stečajih, ker predlagatelj ni upošteval niti ene njihove pripombe.

Gregor Miklič je poudaril, da bo položaj delavcev po novem zakonu še slabši, kot je sedaj, saj bo omogočal odpušcanje delavcev na vseh ravneh. Zakon je očitno napisan za sedanje razmere, pravnega položaja delavcev v podjetjih, ki so v stečaju, pa ne ureja.

Predlog zakona so kritično ocenili tudi predstavniki sindikatov kovinarjev, gradbenikov in delavcev v tekstilni industriji. Jeseni pričakujejo stavkovni val. Delavci v tem primeru nimajo ničesar izgubiti.

NOVA DIMENZIJA V PROFESIONALNEM RAČUNALNIŠTVU

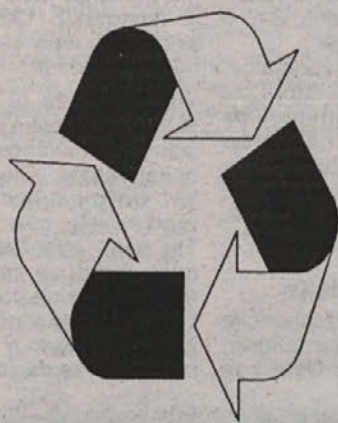
VEDA

AREAL

VEDA

AREAL

VEDA

NOV TRDI 2,5" DISK

ZA STARE IN VSE
NOVE TIPE
RAČUNALNIKOV

◆ Zanesljiv in izmenljiv trdi disk

Visoka tehnologija našega ameriškega partnerja ter naše znanje in izkušnje, dajejo kontrolirano varnost vašim računalniškim podatkom.

Trdi diski so najbolj drag in kritičen element vsakega računalnika. V kolikor se pokvari ali pa je dostopen nepoklicanemu uporabniku, lahko nastane na uporabnikovih podatkih, spravljanih v takšnem disku nepopravljiva škoda, oz. ti podatki lahko pridejo v neprave roke. Do okvare pride v večini slučajev zaradi kratke življenjske dobe večine starejših in tudi novejših diskov. V zadnjem času pa so te okvare še zlasti pogoste na prenosnih računalnikih, ki se močno uveljavljajo, saj so le ti izpostavljeni stalnim tresljajem in sunkom, kar je lahko fatalno za vgrajeni disk in v njem spravljene podatke.

Podjetje VEDA je na sejmu CEBIT 92 v HANOVURU, predstavila rešitev, ki močno zmanjšuje zgornjo problematiko. Gre za vgradnjo izmenljivega trdega diska, ki zdrži dokaj hude mehanske obremenitve in ki ima veliko kapaciteto, dolgo življenjsko dobo ter zelo malo porabo (le 1.5 W). Ker je disk lahko tudi izmenljiv je tudi v varnostnem pogledu izredna pridobitev, saj ga uporabnik po prenehanju dela z računalnikom enostavno potegne iz računalnika ter ga spravi v trezor.

Opisane lastnosti in prezentacija te rešitve, na CEBITU je botrovala temu, da se je med drugimi za tak računalnik odločila tudi nemška finančna policija.

Podjetje VEDA iz Ljubljane vabi vse, ki jim je varnost podatkov najpomembnejša, kakor tudi proizvajalce računalniških sistemov, na demonstracijo. Zaradi lažjega planiranja terminov, VEDA prosi, da eventualni obisk najavite po telefonu oz. po FAKSU.

◆ Komercialno zanimivo

Nov izdelek je zanimiv za končnega uporabnika, ki mu stari trdi diski grenijo življenje, kakor tudi za proizvajalca novih sistemov.

Trdi diski so tudi najdražja komponenta vsakega računalnika. Z rešitvijo, ki vam jo ponujata tako ameriški AREAL kot slovenska VEDA, ki se dogovarja za postavitve tovarne teh diskov v Sloveniji za celotno evropsko tržišče, se cena tega novega tehnološkega čudeža bistveno ne razlikuje od cene po kapaciteti podobnih diskov. To je še zlasti pomemben faktor, saj je ta disk primeren tudi za zamenjavo v starih računalnikih, ki jim z obstoječimi diski poteka življenjska doba. Novi izmenljivi disk, ima tudi to prednost, da jih je lahko več na enem sistemu. To pomeni večji izkoristek enega računalniškega sistema in s tem znižanje stroškov nabave večih sistemov. Vsak uporabnik je odgovoren le za svoj disk, in ni več izgovorov, da je nekdo tretji uničil podatke.

IDEALNO ZA:

- BANKE
- PODJETJA
- TRGOVINO
- ZDRAVSTVO
- POLICIJO
- VOJSKO in

za vse tiste, ki so jim podatki več vredni od najboljšega računalnika.

INFORMACIJE:

VEDA d.o.o. Ljubljana
Brnčičeva ul. 31/ I

Obvoznica za Maribor, prvi semafor
pred Črnučami desno,
(v stavbi UNIS TOS)

Tel. : 061 374 740

FAX: 061 374 063

TEHNIČNI PODATKI ZA 2,5" TRDI DISK:

- 1 60, 80, in 120 MB, dobava takoj
- 2 180, 240 in 300 MB, konec 1992
- 3 Povprečni pristopni čas pod 19ms
- 4 Odpornost na udarce do 130 G !!!

- 5 Disk je lahko izmenljiv ali stalen, vmesnik je AT-BUS, dolga življenjska doba je povečana tudi zaradi nizkih obratov diska in je nad 100.000h

MODRE ČELADE V BIVŠI JUGOSLAVIJI – (18) TABORIŠČA SMRTI

Svet se počasi zaveda bosanske drame. Čeprav z zamudo, so v svet prišle slike koncentracijskih taborišč, ki so jih Srbi za nasprotnike postavili v BiH, Črni gori, Srbiji. Čez 100 jih je, pravih mučilnic, taborišč smrti. To »odkritje« je le vplivalo, da se je svet vsaj malo prebudil. Zlasti ZDA skušajo vsaj malo popraviti krivdo, ker so toliko časa zagovarjale SFRJ. Bush uporablja Balkan tudi za predvolilno bitko in podpira Panića, premierja ZRJ.

Ta gospod je pravi komedijant, čeprav pod njegovo vlado še naprej traja nasilje, kosi smrt. Panić potuje povsod, le malokje so ga zavrnil. Nobenemu ne pride na pamet, da bi upošteval sankcije OZN, po katerih mu ne bi smeli dovoliti prihoda.

OZN je pod vtisom taborišč sprejela sklepe o pregledu teh, o sojenju zločincem (precej nejasno sicer), o zagotavljanju pomoči bosanskim ubogim ljudem tudi z orožjem. To je vprašanje zase. Za zaščito človekoljubnih prevozov bi potrebovali okoli 100.000 vojakov. Bodo prenehali pošiljati pomoč?

Omejena vojaška pomoč predstavlja sicer resno možnost za pravo vojaško intervencijo. Težko si je predstavljati, kako se bodo konvoj s pomočjo prebijali. Kaj tam, kjer ni mostov? Množica inženircev. Kaj, tam, kjer bodo ceste minirane? Spet množica inženircev. Če bodo na konvoj streljali, bodo modre čelade odgovorile...

Gospod Panić priznava Slovenijo, vendar le zategadelj, da bi priznanje vrnil. Upajmo, da ne bomo tako naivni. Hrvati ZRJ že priznavajo, saj so z njo sklenili pogodbo o zamenjavi ujetnikov po načelu vsi za vse, tudi za vojne zločince ali, denimo za pilote, v zamenjavo za starce, otroke... Panić bi rad čez noč odprl avtocesto Beograd-Zagreb, hkrati pa kot obrambni ZRJ dovoljuje celo letalske napade na avtocesto pri Slavonskem Brodu. Panić ne pove, kaj njegova vojska še dela na območju občine Dubrovnik.

V BiH se sicer še vedno delijo na hrvaško in državno vojsko. Talajo tudi prve kolajne, čeprav vojne še ne bo kmalu konec. Tuđman in HDZ sta zmagala, Tuđman še kar obeta Sloveniji čudne sosedske odnose, še vedno se strinja, da se BiH tudi ozemeljsko razdeli na tri dele. Želja po pripojitvi hrvaškega dela Bosne je premočna. Hkrati se boji islamske države, ki bi lahko nastala v BiH. Gospod, ki ima vse več značilnosti Tita, se tudi strinja, da bi Bosna postala protektorat OZN. Mar ne ve, da bi v tem primeru doživela patronat tudi Hrvaška? Bolj prav bi bilo, če bi si prizadeval za protektorat nad Srbijo.

Na območju, kjer je UNPROFOR, še vedno gospodarijo Srbi. Svojo vojsko so preoblekli v policijo. V Baranji ne pustijo, da bi moški pripadniki UNPROFOR na meji pregledovali Srbijanke – pravijo, da ne dovolijo, da jih »šlatajo«. Tuđman seveda noče slišati, da bi Hrvati iz svojega grba odstranili šahovnico, čeprav Panić obljublja, da se bodo četniki v zameno obrili. (Obrili se bodo tako in tako, ko jim bo šlo za nohte.)

Kar zadeva bivšo Jugoslavijo, bo šlo vse znova v Londonu. Carringtonova konferenca je doživela trinajst (nesrečnih) ponovitev. Zdaj se krog udeležencev širi. To je velika korist za Srbijo. Med sogovorniki bodo mnogi njeni prijatelji (Grki, Kitajci, Rusi), Srbija in Črna gora upata tudi na dva predstavnika, svojega in še jugoslovanskega. Vse bo šlo torej od začetka. Upajmo, da bodo rezultati prijetnega starčka Carringtona ostali, zlasti to, da imajo glavno besedo vse bivše republike. Kdaj bosta šla Tuđman v Vukovar ali izetbegović v Banja Luko? V Vukovaru zdaj Srbi celo kradejo opeko iz porušenega mesta, odstranijo staro malto in jo v Srbijo prodajajo po 700 jugo dinarjev. Iz Banja Luke poletajo nad BiH srbska letala s smrtonosnimi tovorji. Da ne govorimo o Kninu. Nihče tudi v svetu ni pametnega ne pove o Makedoniji, Kosovu, Vojvodini, Sandžaku. Balkanska morija očitno še ne bo kmalu končana, če svet ne bo spoznal, kaj dejansko pomenijo velikosrbske sanje...

Zbigniew Kochanowski

ZAGREB PO VOLITVAH

TUĐMAN PO TUĐMANU

Hrvaška je dejansko še vedno v vojni, kar pa v Zagrebu praktično ni občutiti. Za Zagrebčani je predvolilna mrzlica, ki pravzaprav sploh ni bila potrebna, saj se je že vnaprej vedelo, kdo bo novi stari predsednik in katera stranka bo zadržala absolutno večino. To piše tudi na plakatih z nasmejanim Tuđmanom, ki so skupaj s plakati ostalih kandidatov nalepljeni po vsem Zagrebu, po vsej Hrvaški.

So bile volitve poštene?

Tuđman je po pričakovanju zmagal, toda njegova zmaga je bila tako prepričljiva, da nekateri (predvsem

v zadnjih časih veliko pretrpela. Je Vukovarčanka, ki je v svojem mestu izgubila moža. V Zagrebu živi s tremi hčerami, pravi, da sta na žalost dve že poročeni (Poročni prstan za svetovljane ni ni-

Tuđman na plakatu obljublja blagostanje. Škatla je prazna.

predstavnik opozicije) ne verjamejo v poštenost volitev. Dražen Budiša je najbrž pričakoval malce boljši uspeh, zato ga tudi skupščinski sedeži, ki čakajo njegovo HSLS, niso spravili v dobro voljo. Težka vročina ga je prisilila, ali pa je le dober izgovor, da si je vzel dopust. Na sedežu HSLS novinarjem niso najbolj naklonjeni, lahko bi se reklo, da so naveličani. Se pač dobro zavedajo, da jih čaka pet (težkih) let pod Tuđmanovo predsedniško diktaturo in HDZ-jevske skupščinske nadvlado. Pol desetletja pa je dolga doba.

Največji poraženec minulih volitev je nedvomno sporni kandidat Hrvaške stranke prava Dobroslava Paraga. Prav on in njegova stranka sta tista, ki vztrajno postavljata vprašanje nepoštenosti minulega izrekanja Hrvatov. Kandidatka HSP, ki je ostala brez skupščinskega sedeža, ne želi, da bi se njeno ime pojavljalo po časopisih: »To, kar se je dogodilo, je nemogoče. Tuđman je resnično fenomen. Ko sem ga gledala po televiziji v Barceloni, sem bila skoraj prepričana, da sploh ni on. Ima drugačno glavo, kot jo je imel nekoč.«

Če ima Tuđman svojo glavo ali ne, oziroma, če je Tuđman res Tuđman, ni niti tako pomembno, če se zavedamo dejansko moči stranke, ki ji načeljuje. Kandidatki HSP pa glave zaenkrat še ne bo potrebno menjati, saj je še vedno čedna, čeprav je

kakršna prepreka! Že nekaj mesecev živijo v hotelu Dubrovnik in upajo, da se bodo nekoč vrnili v Vukovar.

Mladostna vdova, ki upa, da bo v Zagrebu našla novega moža, (tega ne skriva) ima na Vukovar lepe spomine. Spominja se tudi Jožice Cemić, glavne sestre iz vukovarske bolnišnice, ki jo je dr. Vesna Bosanac po padcu mesta pustila na cedilu brez službe (o čemer smo v Novi dobi že pisali). Trdi, da je Jožica res držala vso bolnišnico pokonci, saj je Bosančeva niti ni mogla, ker je bila ves čas alkoholizirana!

So bili pijani tudi hrvaški volilci, ki so dali svoj glas dr. Franju Tuđmanu? Je mogoče, da si od nekdanjega Titovega generala, ki je menda dal čin samemu sebi, ker je delal v personalu, lahko obe-tajo kaj drugega kot petletno neusmiljeno diktaturo?

Sanjo politika ne zanima

Simpatična Sanja Stojanović, ki je, glede na to, da je praznovala osemnajsti rojstni dan 14. junija, še pravi čas pridobila volilno pravico, je bila tisto nedeljo nedvomno trezna, saj alkohola ne mara. Mogoče si je ravno zato srednješolka, ki bo jeseni vstopila v četrti letnik srednje upravne šole, poiskala čez počitnice delo v »Zdravljaku«, ki ji bo prineslo kakšen dodatni dinarček. (Kranjskim pivcem v poduk: zdravljaki so na hrvaškem takšne

oštarje, kjer ni mogoče dobiti nam najljubših alkoholnih artiklov.)

Sanjo v življenju moti samo njen priimek, ki je menda srbski (še ima vse šanse, da prevzame avtorjevega. Priimek konec koncev sploh ni važen, bolj je pomembno to, da ga častno nosiš), zanima jo šola, politika niti najmanj: »Koga pa naj bi volila? Pri nas smo vsi v družini, razen brata, volili Tuđmana. Saj je veliko storil za nas.«

Res je veliko vprašanje, koliko je Tuđman storil za Hrvate. V vsakem primeru pa bi v mirnem času naši sosedje vendarle potrebovali fleksibilnejšega, mehkejšega politika. Ali pa so prav vsi Hrvati je padli pod vojno psihozo.

Življenje teče dalje

To je težko trditi, saj deluje hrvaška prestolnica (skoraj) povsem normalno. Opaziti je

no kakšne barve. Ob njo spada seveda še najbolj nemogoča frizura, ki si jo sploh da omisliti in križ okrog vratu. Tudi revolverji za pasom visoko kotirajo. V prodajalnah prodajajo celo trenerke v maskirni, vojaški varianti, neserje iz istega materiala, ipd. Aranžerji so pri dekoracijah trgovskih izložb začeli posegati tudi po tulcih granat velikega kalibra. Največ je tankovskih 122 milimetrskih. Prav lepo se svetijo in budijo spomine.

Kakorkoli že, je Zagreb bil, je in bo evropsko mesto. Prijaznost in olikanost še vedno nekaj veljata. Kljub razdražljivi vročini si ljudje ne dajo vzeti svojega miru. Čeprav je Trg bana Jelačića še vedno malo razkopen zaradi urejanja tramvajskih prog, je poln ljudi, ki dolgo v noč poseda-jo s kozarčkom v roki. Skupaj z njimi se dá zdravo napi-

Za Sanjo Stojanović so prve volitve. Zakaj je izbrala Tuđmana?

samo veliko policistov v novih temnih uniformah in voljakov na dopustu, ki si ne želijo sleči maskirnih ameriških uniform. V Zagrebu je moda nositi uniformo, ni va-

ti in pozabiti, da na južnih hrvaških mejah in v BiH še vedno teče kri... Tekst in slike

Anci Solan

NOVA DEVALVACIJA JUGO DINARJA

Po neuradnih vesteh bo še pred koncem tega meseca prišlo do nove devalvacije jugoslovanskega dinarja. Nova vrednost ameriškega dolarja, na katerega je vezan dinar, naj bi znašala najmanj 350 dinarjev. To bi bila že peta devalvacija jugoslovanskega dinarja od začetka tega leta.

Četrta devalvacija je bila 1. julija, vendar je sivi trg le nekaj dni zatem dokazal, da je bil dinar še vedno precenjen, saj se je nadaljeval vrtoglavi vzpon vrednosti tujih valut. Sedaj so te vredne približno dva in polkrat več od uradnega tečaja.

Oblasti so poostrele nadzor nad uličnimi prodajalci tuje valute in zvišale tudi kazni za tovrstne prekrške. Za prodajo oziroma nakup več kot tisoč dolarjev je možna kazen triletni zapor, vendar so si strokovnjaki edini, da policija z lovljenjem uličnih prodajalcev deviz ne more odpraviti pravih vzrokov sivega trga deviz.

Skorajšnje devalvacijo dinarja napovedujejo tudi banke, saj se v njih ne da dvigniti več kot pet tisoč dinarjev ne glede na to, koliko denarja imajo varčevalci na hranilni knjižici ali tekočem računu.

EKSKLUZIVNO: POGOVOR Z GENERALOM – BOJNIKOM IMRO AGOTIČEM

HRVAŠKA NE BO NAPADLA SLOVENIJE

Ko je lani poleti JLA pokazala svoje pravo lice, so se mnogi njeni častniki morali odločiti, ali bodo ostali lojalni organizaciji, ki jih je šolala, hranila in jim dajala občutek pripadnosti ali bodo stopili na stran svojega naroda. Na dan t. i. napada jugovojске na Slovenijo je Hrvat Imro Agotić (takrat polkovnik JLA) izbral drugo možnost. Ni mu žal. Danes je poveljnik Hrvaškega vojaškega letalstva in protiletalske obrambe in velja za enega najzanesljivejših, sposobnih in spoštovanih hrvaških visokih častnikov. Je pripravljen povedati resnico o najnovejših odnosih med Slovenijo in Hrvaško, njenima vojskama in vezah med sosednjima državama po končani vojni na Hrvaškem.

Pristali ste na pogovor za časopis iz tuje države. To, da je do srečanja prišlo v zelo kratkem času od prvega kontakta, je mogoče nenavadno, saj v Sloveniji (domovini) določeni ljudje na visokih položajih za naš časopis nočejo govoriti. Janša je kljub večnemu »obletavanju« nedosegljiv.

»Ali bo določeni funkcionar govoril z novinarji, je odvisno od njega samega.

Lahko vam povem samo svoje mišljenje o stvareh, ki

medsebojne vojaške odnose ravno na teh temeljih. Hrvaška nima nobenih osnov, da bi proti Sloveniji gojila kakršnekoli slabe namene.

Hrvaška vojska je s slovensko pripravljena sodelovati predvsem v okviru KEVS-a. Splošno znano je, da je dobršen del častnikov hrvaške in slovenske vojske izšel iz skupnih šol in enot. Nekateri so ravno tako izšli iz istih šolskih klopi, pa se danes borijo za povsem druge cilje, proti Hrvaški. Mislim, da mora

strah odpravili, ne da ga umetno povzročajo. Kot človek verjamem, da med Slovenijo in Hrvaško ni niti enega problema, ki ga ne bi mogli odpraviti po mirni poti. Prepričan sem, da je Slovenija s Hrvaško še vedno zelo povezana, dolgo smo živeli v prijateljstvu, lahko tudi naprej.

Bralcem vašega časopisa zagotavljam, da se nimajo s strani Hrvaške absolutno ničesar bati. Imamo veliko željo čimprej končati vojno.

»Hrvaška je lani pomagala Sloveniji, kolikor je bilo mogoče. Za več ni bila sposobna. Dva meseca pred tem so hrvaški teritorialni obrambi odvzeli vso orožje, prišlo je do zamenjave poveljevalnih kadrov.

V Sloveniji pravzaprav ni bilo vojne. Mislim, da je bil to samo scenarij, po katerem bi se Slovenija, kot nezanimiva, čimprej odpisala, nakar bi se lahko z vso močjo udarilo na Hrvaško. Cilj vojne v Sloveniji je bila Hrvaška.

Hrvaška je Sloveniji vsekar pomagala. Največji del hrvaških častnikov je izstopil, s čimer je bilo razbito jedro JLA. Je pa tudi na Hrvaškem (Međimurje) prihajalo do zaustavljanja in blokad vojaških kolon. Važno je, da je bila med ljudmi ustvarjena simpatija do Slovencev in njihove stvari.

Mnogi častniki JLA so se morali lani na hitro odločiti. Tisti, ki v določenem trenutku niso bili na »pravi strani«, imajo danes v Sloveniji velike probleme...

»Nimam uvida v to dogajanje, ker enostavno nimam dovolj časa. Vem samo to, da del častnikov JLA, ki so aktivno bojno delovali proti Hrvaški, še vedno izkoriščajo gostoljubje Republike Slovenije. S tem smo seznanili tudi odgovorne slovenske organe. Kjer obstajajo nedvomno podatki o vojaških zločinih, je potrebno storilce preganjati.

Važnejše vprašanje od tistega, do katerega datuma je častnik prestopil, je to, če je ubijal ali ne. Mnogo četnikov je v JLA ostalo zato, da bi preprečili še večje uničevanje. Če je takšen človek še danes s takšnim namenom v JLA, je boljši od tistega, ki je izstopil prvi dan.

Še obstaja nevarnost srbskega maščevanja Slovincem?

»Ta nevarnost ni presežena. Srbska vojska ima še vedno okrog 350 bojnih letal. Del le teh je nameščen v Banja Luki. Tam so mihi 21 in 29, galebi, jastrebi in orli, ki lahko dosežejo Slovenijo, odvržejo bojni tovor in se vrnejo na vzletišče.

Vsak dan beležimo kršitve hrvaškega zračnega prostora. Na majhnih in srednjih višinah imamo učinkovito protiletalsko obrambo, do sedaj smo zrušili okrog sto sovražnih letal, na zelo visokih viš-

nah pa smo skoraj brez moči. Samomorilske akcije, z namenom maščevati se Slovincem in Hrvatom z bombardiranjem Ljubljane in Zagreba, so pričakovane.

Na srečo pa imajo Srbi slab pilotski kader, prav tako je slabo vzdrževanje bojnih letal. V vsakem primeru Srbija z vojaškim letalstvom ne more doseči velikih učinkov. Še vedno pa je med njihovi piloti nekaj Slovencev in Hrvatov. V JA je bila postavljena zahteva, da vsak njen pripadnik podpiše izjavo o lojalnosti, pred kratkim pa so s vsem pilotom, ki niso Srbi ali Črnogorci, prepovedali letenje.

Slovenskega zračnega prostora pa ne spoštujejo niti letala Hrvaškega vojaškega letalstva...

»Marca smo dobili protest slovenske vlade zaradi domnevne kršitve zračnega prostora. Takrat je šlo za rutinski, šolski prelet našega miga v področju slovensko-hrvaške meje. Po našem radarju sodeč ni prišlo do kršitve. Če je vendarle bila, je šlo izključno za neefikasno navigacijo letala.

V istem mesecu pa je prišlo do večjih kršitev letal slovenskih aeroklubov hrvaškega zračnega prostora. Pri tem moramo biti tolerantni in strpni. Vsi vemo, da naše namere niso sovražne. Smo pač na takšnem prostoru, na katerem lahko obe državi, z ozirom na položaj letališč, izkoriščata zračni prostor sode.

V Sloveniji se govori o kršitvah vaših letal, do katerih naj bi prišlo pred kratkim. Na kršilce naj bi baje slovenski teritorialci celo streljali...

»Vsak dan kontroliram gibanje svojih letal. Ni bilo nobenih kršitev slovenskega zračnega prostora. Ni mi znan primer, da bi v Sloveniji streljali na hrvaška letala. To so spekulacije, ki pri ljudeh ustvarjajo strah in nezaupanje.

Da bi se takšne stvari ne ponavljale, je potrebno medsebojno obveščanje. Kako sodelujete s slovenskim vojaškim letalstvom v nastajanju?

»Sodelovanje je v toku. Na začetku leta sem se sestal s poveljnikom Slovenskega zračnega letalstva Iztokom Podbregarjem. Čutim potrebo, da izmenjamo izkušnje okrog formiranja, strukture

in razvoja letalstva obeh držav. Na to nas je predvsem prisilila zapora zračnega prostora nad Hrvaško in Slovenijo, ki je končno odprta. Na obeh straneh je dovolj razumevanja.

Po končani vojni na Hrvaškem lahko gremo s slovenskim vojaškim letalstvom na skupno šolstvo, remont, medicinsko zagotovitev, trenajo, ipd. Skupno letalstvo obeh držav pride v poštev v okviru KEVS-a.

Ima Slovenija sploh potrebo po vojaškem letalstvu?

»V to se ne bi spuščal. Mislim pa, da manjše število modernih letal ne bi bila slaba rešitev. Ker sem prepričan, da slovensko vojaško letalstvo ne bo nikoli uperjeno proti Hrvaški, mu želim vse najboljše.

Za Hrvaško je z obzirom na dolgo obalo vojaško letalstvo neobhodno. Radi bi izgradili učinkovito letalstvo z manjšim številom večnamenskih modernih letal, najboljše fantomov (F-16). Dobre pilote že imamo. Trudili se bomo opremiti tudi s sistemi protiletalske obrambe, ki dajejo vso garancijo.

Vam je garancija, ki jo trenutno nudi UNPROFOR, dovolj?

»Z UNPROFOR-jem smo zadovoljni, lahko pa bi nam veliko več pomagal. Ko smo pristali na prihod sil ZN, smo upali, da bomo tako lažje končali vojno. UNPROFOR mora doseči cilje, ki mu jih je zastavil Varnostni svet. V nedogled ne bomo čakali. Če bi bilo vse odvisno od Hrvatov, bi bilo drugače.

Najbrž bi bili zadovoljni s kratkim puščavskim viharjem nad Srbijo?

»Zahod je sprejel določene načrte. Mislim, da bi kratak efikasen napad po vojaških ciljih v ZRJ in Bosni rodil sadove. Kako bi bil tehnično izveden, je stvar planerjev. Zahod ima moči za izvedbo dovolj. Embargo je samo odlaganje končnega soočenja z agresorjem.

Panič...

»To je samo pridobivanje časa na srbski strani, v katerem bo uresničila etnično čiščenje zavzetih prostorov in postavila svet pred končano dejanje. Drugače povedano: srbski ekspanzionizem je neustavljiv z besedo!

tekst in slike
Franc Furland

Imra Agotić: »Cilj t. i. vojne v Sloveniji je bila Hrvaška!«

vas zanimajo. Prepričan sem, da kljub vsemu generlove izjave spadajo v okvir uradnih stališč določene države. Celote le teh, ve se, izraža vlada in predsedstvo Republike Hrvaške. Ni nikakršnih ovir, da vam ne odgovorim na vsa vprašanja.

Je hrvaška vojska apolitična? Na stenah vojaških prostorov je mogoče opaziti samo hrvaški grb. Presenetljivo je, da ne obešate Bana Jelačića ali kar Tuđmana. Naši teritorialci so se namreč zelo navezali na generala Maistra.

»Hrvaška vojska je povsem apolitična. V njej ni nikakršne politične organizacije. Od državnih simbolov uporablja samo grb in zastavo. Nisem razmišljal o tem, da bi morali obešati Jelačićeve slike niti ne vem, zakaj slovenska vojska obeša Maistrove.

»Kakšni so odnosi med hrvaško in slovensko vojsko, kako bo v bodočnosti?

»Republika Hrvaška in Republika Slovenija sta pripravljene izpolnjevati evropske kriterije o vprašanju vojaških stvari. Hrvaška je dokazala, da spoštuje dogovore v okviru KEVS-a in OZN. Dve sosednji, prijateljski, demokratični državi bosta razvijali

skupna preteklost Slovence in Hrvate združevati, ne obratno.

V Sloveniji se je že šepetalo, da bo vstopila v NATO pakt...

»NATO pakt se spreminja, izgubil je svoj osnovni namen – boj proti socializmu. Če se bo evoluiral v garant varnosti na tleh Evrope, Slovenija in Hrvaška ne bosta mogli organizirati povsem svojega obrambnega sistema. Upam, da bo NATO postal preventivna demokratična obrambna struktura. Slovenija in Hrvaška gotovo ne bosta kar čez noč postali njegovi polnopravni članici. Sigurno bo kmalu prišlo do določenih povezav, na primer v sistemu zračnega opazovanja. Če se realno gleda, se dve državi morata povezati s širšim evropskim prostorom, posebno ker imata na jugovzhodu nevarnega sode.

Nekateri Slovenci pa se bojijo ravno prvega južnega sode. Hrvaške. Je strah odveč?

»Za takšne strahove je potrebno imeti argumente. Najti ni mogoče niti enega samega. Ljudje na visokih uradnih funkcijah bi se morali truditi, kako bi takšen

Nikomur pa ne pade na pamet, da bi po vsiljeni vojni na jugu šel v drugo na severu!

Kakšne so povezave med slovenskim in hrvaškim obrambnim ministrom?

»Na ravni ministrstev za obrambo Slovenije in Hrvaške so odnosi dokaj dobri. Med njima obstajajo telefonski kontakti, bilo pa je tudi nekaj konzultacij na pol poti. (Mogoče na Otočcu, op. av.) Mislim, da bi morali obrambno ministrstvo in javni mediji v Sloveniji ustvariti ugodnejše javno mnenje o vojni na Hrvaškem. Lahko ste prepričani, da je vojna za slovensko in evropsko demokracijo. Slovenci ne bodo nikoli varni, če bodo imeli na jugu takšnega sode, kot ga imamo mi.

Slovenija mora končno razumeti, da je to tudi njena vojna. Avstrija in Nemčija že razumeta, začeli sta pošiljati materialno pomoč. To je njuna dolžnost. Od samega začetka govori, da je to vojna Evrope, saj srbski ekspanzionizem nima majhnih apetitov. Skupaj bi ga lahko učinkoviteje ustavili.

V Sloveniji prevladuje prepričanje, da ji ob t. i. vojni Hrvaška ni priskočila na pomoč...

General-bojnik Imra Agotić z brigadirjem Vinkom Šebrekom

SLOVENSKI UPOKOJENCI, KI SO SI PRISLUŽILI POKOJNINO NA HRVAŠKEM, DANES UMIRANJE NA OBROKE

Ne, naslov ni prav nič pretiran, pač pa z vso ostrino opozarja na izredno težke razmere, v katerih so se brez svoje krivde znašli Slovenci, ki so si pokojnine prislužili na Hrvaškem. Danes so njihove pokojnine zaradi neugodne menjave hrvaškega dinarja za slovenski tolar katastrofalno nizke in ne omogočajo več niti najskromnejšega preživetja.

Prekleta steklarna

V Rogatcu in bližnjih vaseh ob hrvaški meji je več kot dvesto upokojencev in upokojenk, ki so si zaslužili pokojnine z delom v steklarni Straža v sosednjem Humu na Sotli. Do tega je pripeljalo pomanjkanje delovnih mest na slovenski strani, kjer ra-

Z muko spravlja besede iz ust in komaj zadržuje solze, ko pripoveduje, v kakšni situaciji sta se znašla z ženo Vero, ki je bila zaposlena v isti steklarni.

»Samo za elektriko sva morala plačati 7500 tolarjev, kako naj živiva s takšno pokojnino,« se sprašuje Anton.

samo naročnina za televizijo.

Ob osamosvojitvi so nam državniki obljubljali, da bo poskrbljeno tudi za nas, sedaj pa smo se brez svoje krivde znašli dobesedno v revščini. Tako danes dobiva moj sosed, ki si je pokojnino prislužil na slovenski strani meje, 28.000 tolarjev, jaz, ki sem bil delovodja v steklarni, pa le 7000 tolarjev. Nočem reči, da ima on preveč, pač pa smo upokojenci, ki smo delali na Hrvaškem, sedaj brezupno zapostavljeni. Do sedaj sva z ženo še nekako preživela predvsem po zaslugi starih prihrankov. Spomladi

»Upamo, da se bodo te zadeve vendarle uredile, saj ne moremo biti po štiridesetih letih trdega dela sedaj naenkrat socialni primer. Nismo mi krivi, če je Jugoslavija razpadla, nihče ni mogel vedeti, kaj se bo zgodilo. Delali smo po takrat veljavnih predpisih in zakonodaji, sedaj pa sprejemamo pokojnine, ki so le miloščina. Kako dolgo še, mar Slovenija res ni sposobna urediti teh zadev,« se razočarano sprašuje Vera Očko.

Revščina presega že vse meje

Obiskali smo tudi Adalberta in Josipo Zavrčki, ki sta bila prav tako zaposlena v steklarni, ko sliši, zakaj smo prišli in z odrezanimi stavki pripoveduje svojo zgodbo.

»Bil sem steklopihalec in imam 46 let delovne dobe, z beneficiranim stažem vred. Sedaj pa je moja pokojnina 5.997 tolarjev, ta mesec pa sem dobil še regres za letni dopust. Na Hrvaškem bi s tem nekako preživel, pri nas pa je to nemogoče.

Vsi, ki se nam to dogaja, smo grozno prizadeti, saj so naše pokojnine res sramotne in z njimi ne moremo preživeti. Doma imava še nezaposlenega sina in če nam hčerka, ki je v Ameriki, ne bi občasno pomagala, ne bi mogli preživeti. Če bi prej vedel, kaj bo, bi raje pometal ceste ali čistil stranišča v Sloveniji, kot pa, da sem pri garaškem delu v steklarni pustil svoje zdravje. Delal sem v strahoviti vročini in sem v eni uri spil več vode kot drugi v celem letu. Včasih smo delali brez malice, nihče nam ni plačal potnih stroškov, o kakem prevozu na delo ni bilo govora. Vedno smo skromno živeli, to kar se sedaj dogaja, pa presega že vse meje,« pripoveduje Adalbert in nam v dokaz pokaže pokojnininske lističe.

Žena Josipa je delala v steklarni 23 let, danes pa njena pokojnina znaša 2767 tolarjev. »Ne prosimo milosti, ampak želimo to, kar nam pripada. Res ne vem, zakaj skupš-

čina ni bila pripravljena sprejeti zakona, ki ga je vlada predlagala in s katerim bi se popravila ta krivica. To, kar se danes dogaja z nami, vendar ni mogoče,« vidno prizadeta opozarja Josipa.

Šli bomo pred skupščino

Branko Herman, vodja trčlanskega odbora, ki so ga prizadeti upokojenci izbrali, da zastopa njihove interese na pogajanjih z vlado in skupščino, takole razlaga prizadevanja upokojencev za človeka vredne pokojnine: »26. maja smo imeli v Rogaški okroglo mizo, ki so se je udeležili predstavniki občin, namestnik zunanjega ministra Zoran Thaler ter Sonja Lokar. Kljub temu, da smo jim razložili naš težak položaj, se ni nič rešilo.

Zato smo 27. junija organizirali občni zbor, na katerega je prišlo okoli 200 prizadetih upokojencev, udeležili pa so se ga tudi predstavniki občine Šmarje ter občinski poslanec v republiški skupščini g. Stadler. Na tem zboru smo zahtevali in še zahtevamo pokojnine, kakršne so bile 30. septembra oziroma menjavo v slovenske tolarje v razmerju ena proti ena. Smatramo, da smo upravičeni tudi do poročuna za nazaj. Ni potrebno posebej poudarjati, da bi bile tudi pri takšni menjavi naših pokojnin v slovensko valuto le-te manjše, kot če bi delali v Sloveniji. Smatramo, da je država dolžna poskrbeti za nas, saj so nam ob osamosvajanju obljubljali, da bodo vse morebitne težave čimprej rešili.

Zato je vlada v skupščini tudi predlagala zakon, s katerim bi to rešili, no, na žalost in ogorčenje vseh prizadetih zbor občin tega zakona ni sprejel. Najbolj sta mu nasprotovala poslanca Gros in Starman. Zato smo se odpravili k predsedniku zbora občin g. Bizjaku, ki nas je sprejel in poslušal z velikim razumevanjem. Naš predstavnik je razložil naše težave tudi v poslanskemu klubu Demosa. Takrat so nam v skupščini obljubili, da bo zakon, ki bi

uredil naš statut, drugi dan na dnevnem redu, vendar do tega zaradi nesklepčnosti poslancev ni prišlo. Sedaj so poslanci do 9. 9. na dopustu, nam pa ne preostane drugega kot čakanje.

Med tem časom smo obiskali tudi g. Grosa, ki je zakonu nasprotoval, saj naj bi bile v njem nejasnosti. V pogovoru nam je povedal, da nimajo nič proti našim zahtevam, vendar smatrajo, da je potrebno zakon deloma spremeniti in dopolniti, da bi zajel tudi vse Slovence, ki so delali v drugih tujih državah, ne le na Hrvaškem.

Politične igrice na račun obupanih upokojencev

»Po mojem občutku gre tu tudi za politične igrice, ki pa se nas ne tičejo, saj je naš položaj vse bolj nevzdržen. Najbolje bi bilo, da bi se dogovorili za začasno rešitev, ki bi jo lahko sprejela vlada mimo skupščine z odlokom. Sedaj iščemo stike z vlado, vendar so tudi tu težave, saj je Viktor Žakelj, ki je v vladi zadolžen za naš primer, na dopustu.

Ce ne bomo našli druge rešitve, bomo odšli z avtobusi v Ljubljano, pred skupščino in skušali na ta način opozoriti na težave, v katerih smo se znašli,« je zaključil Branko Herman.

Skupščinski poslanci so na dopustu, Viktor Žakelj tudi. Rogaški upokojenci letos ne bodo odšli na dopust, pač pa bodo s strahom čakali na naslednjo pokojnino, ki bo zaradi drsenja hrvaške valute še nižja kot doslej. Mnogi med njim ne plačujejo več niti elektrike ne drugih računov, saj jih nimajo s čim.

Verjamemo, da se bo zadeva kljub vsemu le uredila, saj si nihče ne zna predstavljati, kako bi živeli ti upokojenci, če se ne bi. Pa vendar skupščinski in vladni mlini meljejo počasi, prepočasi za prizadete upokojence, ki ponavljajo: »Ne prosimo milosti, želimo le to, kar nam pripada!

Janez Vodnar

Vera in Anton Očko

zen Gorenjvega obrata ni bilo veliko možnosti za zaposlitev. V času Jugoslavije je bilo pač samoumevno, da so si ljudje iskali svoj kos kruha v bližnji hrvaški steklarni.

Tudi s pokojninami vse do osamosvojitve ni bilo težav, saj so bile na eni ali drugi strani približno enake. Osamosvojitve Slovenije, za katero so se v večini izrekli tudi Rogačani, pa je upokojence postavila v povsem drugačen položaj.

»Zaposlen sem bil v steklarni Straža,« pripoveduje Anton Očko, »in si tam prislužil pokojnino, ki danes znaša 25.000 hrvaških dinarjev, kar pa je le dobrih 7.000 slovenskih tolarjev.«

»Posebej hudo je od marca letos, ko se je drastično spremenil kurs dinarja v primerjavi s tolarjem. Ker hrvaški dinar še naprej vsak mesec strmo pada, so tudi naše pokojnine manjše iz meseca v mesec. Nekaj časa smo si še pomagali z nakupi na hrvaški strani, sedaj pa je tudi tam vse drago, saj so podražili skoraj vse izdelke, tako da praktično ni več razlike na eni ali drugi strani meje. Kdor hoče poceni kupovati, mora iti v notranjost Hrvaške.

Pred sedmimi leti je znašala moja pokojnina 700 mark mesečno, danes pa le še 130 mark. 1000 tolarjev pa stane

pa sem v hišo napeljal plin za ogrevanje in zato porabil tudi prihranke dolgih let dela.«

Vera Očko je bila zaposlena pri kontroli steklenic v steklarni, sedaj pa znaša njena pokojnina 3000 tolarjev, kar gotovo ni prispevek k družinskemu proračunu.

Kako bi ravnali Hrvati, če bi Slovenci upokojene steklarje iz Rogaške izplačali po njihovih merilih?

Trgovsko podjetje d.o.o.

SIAL

Dobojska 16 (Hudija, Celje)
tel.: (063) 38-011
tel.-fax.: (063) 31-193

Delovni čas od 7. do 15.
ob sobotah - zaprto

Se priporočamo!

LEA ČMAK: ŽELIM IZVEDETI RESNICO O ČMAKOVIH ALI KAJ SE JE DOGAJALO NA DOBROVLJAH

GRAŠČAK V MLINU REVOLUCIJE

Večkrat se soočimo z dvomi. Smo na neki poti, a ugotovimo, da smo zašli. Srečamo se na spolzkih tleh povojne zgodovine in vemo tudi, kdo piše zgodovino. To, kar je za nekoga resničnost, je za drugega laž, za tretjega pa polresnica. Ljudje v vojni poživinjajo. Krivice in laži pa so tiste, ki bolijo. Lea Čmak pripoveduje zgodbo življenja, v katerem je spoznala razočaranje, dvoličnost in zaslepljenost, na drugi, svetli strani pa neizmerno ljubezen moža, ki je bil v življenju zaradi staršev, ki so jim pritrtili sramotno znamenje izdajstva, skozi človeško zlobo notranje in zunanje zaznamovan. Lein mož Henrik Čmak je umrl leta 1986 in vse do konca je prepričano verjel, da mlini pravice meljejo počasi, a z gotovostjo, pravično in dosledno.

Čmakovi z Gomilkega so bili znana predvojna družina. Henrikov oče Ivan Čmak je bil premožni lesni trgovec in žagar na Polzeli. Po prvi svetovni vojni je podjetje prodal in za razmeroma majhen denar kupil graščino na Gomilskem, imel je še lepo posestvo, žago in trgovino z lesom. Podjetje je dobro uspevalo in nudilo kruh okoli dvesto zaposlenim. Čmak je od delavcev zahteval pridnost, red in disciplino, nekaterim to ni bilo prav. Vzcvetela je tudi človeška nevoščljivost. Tudi svoje tri otroke je zaposlil v podjetju, ena od hčera je vodila gospodinjstvo, druga je skrbela za administracijo, sin pa je postal gradbeni inženir in nekega dne naj bi prevzel očetove posle. Mati Štefanija je družino držala skupaj, svojim domačim je posvetila vso energijo in ljubezen. Prišla je vojna in Čmakovim odvzela dobro ime, ponos, premoženje, materi Štefaniji in očetu Ivanu pa življenje. »Graščaku« so pod krinko revolucije zlomili peruti...

Ustreljena na Dobrovljah

Čmakom so partizani požgali dom, Štefanijo in Ivana pa odpeljali na Dobrovlje, češ da sta izdajalca. To je bilo 26. oktobra 1941. Hoteli so ju zamenjati za deset prištev komunistov, ki so bili

Bo ostal Ivan Čmak v slovenski zgodovini zapisan kot izdajalec?

zaprti v Mariboru. Enemu od Čmakovih zetov so na cigaretno škatlo napisali, katere komuniste naj Nemci izpustijo, in mu naročili naj imena odnese gestapovcem. Naslednji dan so se partizani spopadli z Nemci – to je bil

odmevni boj na Čreti.

In oba Čmaka? Pred tem so ju za en dan zaprli v cerkev, ko pa so začeli prodirati Nemci, so se morali v visokem snegu začeti umikati. Niso imeli kam z njima in so ju ustrelili. Niso čakali na odgovor Nemcev, da bi napravili zamenjavo.

Usodna so bila imena, zapisana na cigaretni škatli. Zaradi njiju so gestapovci ubili zaprte partizane. Namreč, sploh niso vedeli koga imajo, saj so bili zaprti pod lažnimi imeni. Ustrelili so poštene borce (kasnejše narodne heroje) Jožeta Hermanka, Lea Novaka, brata Špindler in še mnoge druge.

Sin Henrik je našel čez tri dni v globoko zmrznjenem snegu oba starša ustreljena. Nekaj metrov stran so ležali ubiti tudi trije konji.

»Tako malo je bilo takrat vredno človeško življenje,« pripoveduje Lea Čmak, »vendar pa je vsa dolina vedela, da Čmaki niso bili krivi. Henrikova mama se ni nikoli ukvarjala ne s politiko ne z vojsko. Pokončali so nedolžno žrtev! Oče Čmak je res cenil nemško poslovno, učinkovitost in smisel za red, nikakor pa ni odobraval njihove grobsti. Šlo je za osebno maščevanje, ki so ga v imenu partizanske vojske izvršili nekateri nekdanji Čmakovi delavci in sosedje: Viktor Šoštar-Miha, Ivan Korent, Poldi Travnar, Ignac Cizej in ostali,« izrecitira s trdim glasom in že brska po pripravljenih knjigah in mapah, kjer zbira pravo dokumentacijo o Čma-

kovem domnevnem izdajstvu slovenskega naroda. Postreže z zapisom iz knjige Dobrovlje v borbi in svobodi, kjer piše takole: »Največja akcija 1. štajerskega bataljona je bila napad na Čmakovo posestvo v noči od 25. na 26. oktober 1941 in še isto popoldne borba na Čreti.« Dalje je opisana velike ekonomska akcija pri Čmakih, ki je bila zelo uspešna in z velikim plenom – gre za tri goveda in šest svinj. O posestniku Čmaku pišejo, da je bil Nemcem posebno prijazen Slovenec. »Rada bi vedela koga je Čmak izdal! Umrl je brez sodbe. Zakaj je moral umreti on, zakaj njegova žena Štefanija? Zverinsko so ju ustrelili z dum-dum kroglo v glavo,« pravi Lea.

Čmak v partizane

»Po očetovi in materini smrti je na graščini, žagi in posestvu zagospodaril Henrik, sestri pa je delno izplačal. Snubili so ga Nemci in od njega pričakovali zanesljivo sodelovanje, a Henrik se je odločil za partizane. Najprej jim je pomagal z lesom za bunkerje in tudi s sanitetnim materialom, na terenu je z njimi sodeloval od leta 1943, v ilegalo pa je vstopil avgusta 1944. Partizani mu niso nikoli popolnoma zapuili, preganjali so ga tudi Nemci in na njegovo glavo razpisali pet tisoč mark nagrade. Do konca vojne sta doma gospodarili sestri. Henrik se je vrnil na svojo žago, pa ne za dolgo, kajti sledila je nacionalizacija. Najprej nacionalizacija Henrika Čmaku, potem pa so ta dokument preklicali in prikazali preobraženega v zaplembo vsega imetja Ivanu Čmaku, izdajalcu. Sofisticirana ljudska oblast ni nacionalizirala premoženja poštenemu partizanu, ampak je raje vse skupaj zaplenila izdajalcu. Henrik in njegovi sestri so morali zapustiti graščino. »Na vse možne pritožbe so odgovarjali, da je imetje pripadalo izdajalcu in da dedovanja med vojno ne priznavajo. Mož kot brezpravno bitje je na to moral pristati.«

Psi lajajo, karavana gre dalje...

Vsako leto po vojni so se na Dobrovljah zbirali borci, šolarji in mladinci. Poslušali so o izdajalskem graščaku in slavni bitki na Čreti. »Moža so ta zborovanja, poročila po radiu in v časopisih, popolnoma strla. Na mitingih je znal najbolj obrekovati Miha Šoštar, po njegovi smrti pa ga je nadomestil Ludvik Zupanc. Vsako leto smo slišali druge podatke in nove laži. Število Nemcev, ki so napadli tisti oktobrski dan, se je spreminjalo od trideset do tri tisoč,« pripoveduje Lea, »Henrik je večkrat želel starše rehabilitirati, a tega mu niso nikoli dovolili. Poklicali so ga na UDBO, mu grozili in ukazali, naj bo tiho. Petinštirideset let je moral poslušati, da je oče izdajalec

Lea z možem, ki je omagal pod krivičnim bremenom in potrjeno zgodovino.

in klevete o materi. Bil je človek brez pravic. Leta 1946 so mu odvzeli lovsko puško in v odločbi razložili, da osebnost ne nudi zadostne garancije, da ne bi prišlo do zlorabe orožja. Po vojni so mu nekateri očitali, da je izdeloval barake za nemška koncentracijska taborišča. Vse zato, ker je delal hiše po načrtu, ki se je slučajno imenoval tip SS in že je bil kriv, da je »izvažal barake z Gomilkega v Dachau«. Nihče ni cenil Henrikove privrženosti slovenstvu. Stoično je prenašal vse žalitve. Rad je dejal, da ni poklican za sodnika, to bo uredil čas. S srcem in z dušo je bil v Sloveniji. Kot dobremu strokovnjaku so ponujali delo v tujini, a svoje zemlje, hribov in gora ni želel zapustiti...

Grofovo hči so začarali partijski ideali

In kako je življenje prepletlo niti med Leo in Henrikom? Lea je nezakonska hči grofa Apfaltrerna, zadnja iz te rodovine. Mati se je učila kuhati na njegovi graščini in vzklila je ljubezen. On grof, ona plebejka. Poroke ni bilo, vendar je grof Leo takoj po rojstvu priznal, kar je bilo pogumno dejanje. Materi je plačeval spodobno preživnino, deklico pa je nameraval poslati na šolanje v Švico. Načrti so se izjalovili, ko je prišla vojna. Mati se je poročila, ko je bilo Lei šest let in usoda je nanekla, da so živeli v Zabukovici, ki je dihala s partizani. Očim je bil komunist in je Leo vzgajal v levičarskem duhu. Postala je zagnana skojevka, ki se je v prvi vrsti zavedala potreb domovine. »Neomajno sem verjela v partijo, Tita in vojsko,« pove Lea, »danes me tega ni sram, nikomur se ne opravi-

lujem.«

Kot mlado dekle jo je pot zanesla na Gomilsko v podjetje Beton, kjer naj bi organizirala politično življenje. Podjetje je po naključju vodil inženir Henrik Čmak, ki pa so ga kmalu premestili v Kočevje in odšla sta po ločenih poteh. Vsak po svoje sta se poročila in doživela zakonski brodolom. Po skoraj dvajsetih letih sta se spet srečala in poročila. Kot pripoveduje Lea, boljšega zakona ne bi mogla imeti. Žal ji je le, da je zamenjala družino zaradi brezplodnih partijskih sestankov, ki so se vlekli pozno v noč. Bila sta srečna, rada sta hodila v naravo, planine in veliko sta potovala. A nad njima je visela omadeževanost Henrikovih staršev in Leina partijska zagrizenost, kasneje pa porušeni ideali.

»Globoko spoštujem prave borce narodnoosvobodilnega boja, marsikdo je umrl iz besede Tito ali partija na ustih, ker je brezmerno zapal in verjel. Vsi smo verjeli. Sama sem politično prepričala ogromno mladih in jih vključila v partijo. Meni so lagali in lagala sem naprej. Bila sem začarana v svoji privrženosti partiji in socializmu,« se spominja Lea.

»Če je zgodovina pravična, morajo končno izreči resnico, krivico popraviti in priznati, da Štefanija Čmak ni bila izdajalka. Za Ivana Čmaka pa naj povedo, česa je kriv. Na vprašanje koga je izdal, 50 let nismo dobili odgovora. Če je Čmak kaj naredil, je z glavo plačal greh. So ga ubili zaslužno ali po krivici – samo to bi rada vedela. Resnico ali rehabilitacijo, to so dolžni otrokom in – Slovencem...«

Ksenija Lekić

Po treh dneh je sin našel mrtve starše pod snegom na Dobrovljah.

BESEDE UMETNIKA

BRANISLAV NUŠIČ

(...) Tisti jaz, ki je vzniknil iz mojega prvega nasmeha, je šel skozi življenje z nasmehom na ustnicah in gledal vse okoli sebe z veselimi očmi in vedro dušo. Smejal se je napakam in vrlinam, saj so človeške vrline nemalokrat večje slabosti kot človeške napake. Smejal se je vzvišenemu, pa tudi ponižanemu, saj je vzvišeni marsikdaj bolj ozkosrčen kakor tisti, ki ga zviška pogleda.

Smejal se je neumnosti, pa tudi modrosti, kajti človeška modrost je marsikdaj skupek človeških norij. Smejal se je krivici in pravici, kajti pravica je ljudem pogosto hujša od krivice. Smejal se je resnici in zmoti, ker je resnica rada bolj nestanovitna kakor zmota. Smejal se je ljubezni in sovraštvu, kajti ljubezen je pogosto sebičnejša kakor mržnja. Smejal se je žalosti in veselju, kajti žalost je včasih rada lažniva, veselje pa le redkokdaj. Smejal se je sreči in nesreči, ker je sreča skoraj vedno goljufiva, nesreča pa nikoli. Smejal se je svobodi, pa tudi tiraniji, ker je svoboda pogosto samo tiza, tiranija pa je vedno resnična. Smejal se je znanju in neznanju, kajti znanje ima svoje meje, neznanje pa jih nima. Smejal se je vsemu in čemurkoli, smejal se je smejal, smejal ... (...)

(...) Biografi književnikov in umetnikov so nenavadno podobni modistkam in šiviljam. Tudi oni imajo pristni krojaški okus, češ: »To vam lepo pristaja!« Zato življenjepis tako krojijo in izpolnjujejo, da bo kar najbolje pristajal tistemu, o katerem pišejo. Če ima ženska grdo postavbo, bo šivilja napravila tisočero pentelj in vse lepo zakrila; če ima književnik grdo preteklost, si bo življenjepisec izmislil tisoče anekdot in bo vse lepo omilil in zabrisal. Če je ženska nekoliko grbasta, si bo šivilja izmislila za njo tak kraj, da tega niti opazili ne boste; če pa ima umetnik nekolikant grbavo moralo, si bo življenjepisec izmislil taka pojasnila, da bo takšna morala videti prava vrlina. (...)

(...) Življenjepisci imajo navado, da se po smrti kakšnega bolj znanega človeka vtihotapijo v njegovo hišo in kar policijsko natančno prebrskajo njegove predale in vse papirje in papirčke, kolikor jih le najdejo v hiši. A še jim je premalo, zato uvedejo pravo sodno preiskavo in začno po svetu zbirati pokojnikova pisma, šolska spričevala, pobotnice in druge listine, potem pa jih — vztrajno kakor kak preiskovalni sodnik — razvozlavajo, razlagajo in pojasnjujejo, obračajo besede, premetavajo stavke in naposled po novih podatkih pokojnika tako izmalčijo in njegov dotedanji življenjepis tako presučejo, da je kratko malo podoben obrnjenemu suknjiču z naprsnim žepom, ki se je z leve preselil na desno stran, z novim žametnim telovnikom in z novo podlogo. (...)

izbral: Slavko Gaberc

»MEIN KAMPF« V HEBREJŠČINI

Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf« (Moj boj), v kateri je leta 1924. leta objasnili iztrebljanje Židov, lahko le ti končno čitajo tudi v hebrejščini. Knjigo, ki se prodaja v dveh jeruzalemskih knjigarnah, je izdala založba mestne univerze.

Trinasedemdesetletni prevajalec iz nemščine v hebrejščino je več let brez-

spešno poskušal izdati knjigo z namenom, da sonarodnjakom predstavi razmišljanja in metode nacističnega diktatorja. Knjiga v hebrejščini res ni popolna, so pa na 140 straneh objavljeni najvažnejši deli originala. Vsebuje tudi daljši predgovor in tolmačenje dveh židovskih zgodovinarjev.

PRVI DEL HUCKA FINNA

Po več kot sto letih so našli prvi del rokopisa romana Marka Twaina Dogodivščine Huckleberryja Finna, za katerega so menili, da je izgubljen. Pred osemnajstimi meseci je tekst dolg sedemsto strani na podstrešju svoje hiše v stari skrinji deda, ki je bil dober prijatelj družine Twain, odkrila v Los Angelesu Barbara Teste. Strokovnjaki so preverili originalnost in bili nad najdbo navdušeni.

MIR NA DELOVIŠČIH FORME VIVE PO SLOVENIJI KIPI SAMEVAJO

Kaj se letos dogaja na deloviščih Forme vive po Sloveniji, zakaj opustelost, kam so izginile živahne družine umetnikov različnih jezikov in ras, zakaj ob narejenih eksponatih ne rastejo nove skulpture domačih in tujih mojstrov? Je Slovenija še na enem področju ob sapo in izgublja še eno svojih dragocenih dolgoletnih tradicij?

V Kostanjevici, kjer so lani praznovali trideseto obletnico Forme vive, v letošnjem poletju ni kiparjev, ki so z vsega sveta prihajali rezbariti hlodovino iz Krakovskega gozda, mrtvilo vlada v Seči pri Portorožu, nihče v Ravnah na Koroškem ne oblikuje v železu, v Mariboru ni mojstrov betonskih oblik.

Malhe so prazne, denarja

ni, tisti, ki so še pred letom, dvema, z materialom in službami priskočili na pomoč organizatorjem in umetnikom, tudi niso več voljni sodelovati.

Celotna prireditev po Sloveniji je v stiski in kriza nekaj minulih let je doživela vrhunec. Že pred dvema letoma so se z ukinitvijo kulturnih skupnosti pokazale hude or-

ganizacijske težave in tedaj je bila prva cenzura. Razpustili so skupščino in organe Forme vive, kar je v delovanju mednarodnega kiparskega simpozija povzročilo precej zagat. Pojavilo se je vprašanje, kam sodi Forma viva in kdo jo naj financira.

Ministrstvo za kulturo je vodenje prepustilo koordinacijskemu odboru, katerega člani so ugotovili, da organizacija škripla in da so delovišča preveč prepuščena sama sebi in lastni iznajdljivosti in da bi veljalo status te kulturne organizacije urediti,

morebiti celo z zakonom.

Ministrstvo za kulturo takšnega zakona seveda še ni pripravilo, zavzema pa se za kontinuiteto prireditve z zasnovo in vsebino za današnji čas. Prireditve bi bilo, kot velja tudi za druge mednarodne kulturne dogodke, financirati do polovice, ostali denar pa naj bi zbrali po občinah. V občinah nad tem niso najbolj navdušeni in pravijo, da je Forma viva prireditev nacionalnega pomena in bi jo pod svoj krov v vsakem primeru morala vzeti država.

-eš

POLETNI SEMINAR VZGOJE IN MEDIJSKE KULTURE V PORTOROŽU

MEDIJI DANES

Od 17. do 20. avgusta pripravlja Zveza kulturnih organizacij Slovenije v Centru za korekcijo govora in sluha v Portorožu poletni seminar filmske vzgoje in medijske kulture. Program je sestavljen iz dveh delov. V prvem bodo udeleženci poslušali predavanja in snemali z videokamero, v drugem pa bodo pripravili okroglo mizo, pogovore, projekcije in seanse na temo filma.

O sodobni medijski kulturi in arhetipih junakov filmov bo predaval Jovan Jovanovič, ki bo skupaj z udeleženci od kadra do kadra raziskoval govorico sodobnih filmov. Spregovoril bo tudi o ustvarjalnosti in dramaturgiji filmske kamere in o filmski pripovedi.

Borko Radešček bo govoril o filmski kulturi mladih ter o pomenu filma za kritični, miselni in intelektualni razvoj mladega človeka. Preda-

vatelj se sprašuje, kateri in kako predstavljeni filmi lahko v teh nenavadnih časih pomenijo naložbo v mladega gledalca.

Med poletno šolo v Portorožu bo potekala tudi filmska delavnica z mentorjem Mihi Klopom, kjer se bodo udeleženci seznanili z osnovnimi filmskimi izraznimi sredstvi in temeljnimi elementi snemanja. Vsakdo bo sam praktično snemal s kamero.

Leonida Domanjko in Evelina Batista bosta svoj program posvetili metodiki filmske vzgoje, izboru filmov za filmski abonma, predstavitvi filma in metodam dela z mladimi.

Na okroglih mizah, v pogovorih, med projekcijami in

seansami v spremljevalnem programu poletne šole se bodo ukvarjali z vprašanji postmodernizma in poetiko elektronske slike, estetiko videospotov, otroško filmsko in video ustvarjalnostjo, založništvom videokaset ter s tematiko sodobnega slovenskega filma in videa.

POZABLJENI ARAJANI

Le tri leta po smrti Herberta von Karajana je s Salzburškega festivala izginil tudi

njegov duh. Umetniški direktor je postal Belgijec Gerard Mortier in na otvoritvi najelitnejših avstrijskih tednov veličastno opero Kavalir z rožo zamenjal z mračno Shakespearovo tragedijo Julij Cezar. Vsebinska tednov postaja vse resnejša in modernejša, Mortier je že nekajkrat dvignil glas zoper Karajanovo komercializacijo glasbe. Vprašanje pa je, če bo razvajena publika za Mortierjeve novosti še vedno plačevala vstopnice od 120 do 360 dolarjev.

UMETNINE V PRTLJAŽNIKU

Neznani zmikavci so iz vile libanonskega milijarderja Antonyja Tannourija v južni Franciji odnesli štiri znamenita platna, dela Matisa, Modiglianija in Degasa. Ukradene umetnine so v začetku avgusta odkrili v prtljažniku avtomobila na parkirišču letališča v Nizi. Dela so vredna približno 250 milijonov francoskih frankov ali 50 milijonov dolarjev.

VULKANIZACIJA in AVTOPRALNICA

nudi storitve z najbolj sodobnimi stroji

**Rosando
PREVOLNIK**
Teharje,
tel.: (063) 32-900

PET LET SUŽENJSTVA VESNE SAZDANOVSKJE BILA SEM SUŽNJA!

Bitola je med makedonskimi mesti prva po številu vsakoletnih izginulih oseb. Že leta izginjajo ljudje, za katerimi se je izgubila vsaka sled. Verigo misterij je pred kratkim pretrgala Vesna Sazdanovska, ko je po petletni skrivnostni odsotnosti prekoračila prag svojega doma.

»Vrnitev iz pekla je mogoča,« pravi Vesnina sestra Stojna Todorovska. »Najboljši primer za to je moja sestra. V njem je bila celih pet let, pa se je vendarle vrnila. Seveda

Takrat je pristopil Ljubčo, tako se je predstavil, in ponudil pomoč. Pristala sem, da odidem z njim, ker Živka ni bilo pome. Pozneje sem izvedela, da sem bila prodana.«

steca blizu Peči. Naprej si nisem upala zaradi dokumentov in strahu, da me Salija ne dohiti. Tam sem naletela na neko Bitolčanko, ki mi je dala nekaj denarja in obleke, da bi lahko odpotovala v Skopje. Istega večera sem vstopila na vlak z namenom, da pobegnem pod okriljem teme. Nisem imela sreče. Neki lju-

val, naj pošljem sestrine dokumente. S pismi sem šla na policijsko postajo. Na navedenem naslovu ni bilo o Bručiju niti sledu. Po štirih dneh so ga vendarle ujeli. Izjavil je, da je bila Vesna res pri njem, vendar jo je izgubil na Bit-pazaru. Kako izgubil, prodal jo je!« je ogorčena Stojna. Zadnjič je bila Vesna pro-

Vesna Sazdanovska (levo) s sestro Stojno

zlomljena, zmrcvarjena, prestrašena, vendar živa in zdrava, vsaj fizično.«

Trinidesetletna Vesna je oseba izgubljenega pogleda, ki živčno prepleta prste in dviguje pogled, samo če mora. Nasmeh se ji na licu pojavlja samo, če ji ga izvabi sestra z dokazovanjem, da je poleg nje varna, da je tragična preteklost za njo.

Tragedija se je vrnila v Vesnino življenje pred desetimi leti, ko je kmalu po mojitvi izgubila v prometni nesreči moža Radeta. Mlada žena je doživela šok, po čemer je dolgo časa prihajala k sebi v psihiatrični bolnišnici. Pred šestimi leti jo je vzela k sebi sestra, ki je mislila, da se bo v njeni družini hitreje pozdravila.

Vse je bilo dobro do 12. septembra 1987, ko je obiskala brata Trajana v vasi Peštalevo pri Prilepu. Ker ni dolgo zdržala brez dela, je sprejela ponudbo nekih Turkov iz sosednje vasi. Obiranje tobaka so ji dobro plačali. Srečna, da je nekaj zaslužila s svojimi rokami, je v Živku Oliverkem našla novega delodajalca.

»Takrat so se začele moje težave. Delala sem od jutra do večera brez počitka, delodajalec pa je ves čas nekaj godrnjal. Poskusil me je tudi posiliti. Ko je prišel plačilni dan, me je z izgovorom, da ima denar na banki, odpeljal v Skopje,« pripoveduje nesrečna ženska, ki je takrat prestrašena z velikim mestom v svojega delodajalca gledala kot v boga in zadržala ob sami misli, da bi jo pustil samo. Napravil je prav to.

»Rekel mi je, da gre kupit burek. Več ga ni bilo nazaj.

Ljubčo je bil pravzaprav Kadrija iz Peči na Kosovu. Petdesetletnik, katerega primka ni Vesna nikoli izvedela, jo je z ustrahovanji in s kakšno klofuto pripeljal v Peč. Pri sebi jo je zadržal tako dolgo, da je zadovoljil svoje nizke strasti.

»Nekega dne se je v njegovi hiši pojavil Salija. Hitro sta se dogovorila. Bila je beseda o dvanajstih tisočakah. Povedano mi je bilo, da sem zopet prodana.

Dvaindvajsetletni Salija je živel na robu mesta v šotoru. Z njim so živeli še dva brata in dve sestri. Upala sem, da bom lahko od tam lažje pobegnila. Takoj me je začel poniževati. Izživljanja v postelji sem lažje prenašala kot tisto, kar me je doletelo izven nje. Najprej me je gonil, da sem beračila po sosednjih mestih. Če sem se upirala, me je pretepel. To niso bili navadni udarci, to je bilo ubijanje duše v meni, pretep do smrti. Na meni je ugašal cigarete, prebadal me je z nožem...

Najtežje sem jo odnesla, ko sem se prvič uprla, da bi bila njegova prostitutka. Prisilil me je, da sem se vlegla, nakar mi je na tilnik položil opeko in jo začel drobiti z udarcem sekire. Po tem ni bilo v meni več nobenega odpora,« pripoveduje Vesna, ki na beg ni pomislila, saj ni imela osebnih dokumentov. Salija ji je zagrozil, da jo bo zaklal, če bo izstopila iz šotora.

Vesna je bila predmet trgovine dve leti. Prešla je celo Kosovo, Srbijo, Bosno, celo del Hrvaške. Po vrnitvi v Peč je zbrala dovolj moči in pobegnila.

»Prišla sem do Klime, me-

dje so me oropali in izkoristili. Kot krpo so me vrgli v nek vagon in mi zagrozili, naj bom tiho,« se spominja nesrečnica, ki se je naenkrat znašla v skopskem izgubljenem jutru.

»Če se ne bi bala policajev, bi pristopila k prvemu. Ves čas so mi govorili, da bom zaradi tega, ker nimam dokumentov »sedela« dvajset let,« komentira Vesna, ki je doživela strašno izpiranje možgan. Končala je namreč samo nekaj razredov osnovne šole, je praktično nepismena. Vrhov vsega je že zdavnaj izgubila vsak občutek za prostor, čas in medčloveške odnose.

O tem, kaj se ji je dogodilo v Skopju, Vesna noče govoriti. »Jaz sem nekaj uspela izvedeti. Dobila sem dve pismi od nekega Mevljuda Bručija iz Skopja, v kateri je zahte-

dana v Kičevo. Kupil jo je invalid na invalidskem vozičku Dauti Ademi, ki je že imel ženo.

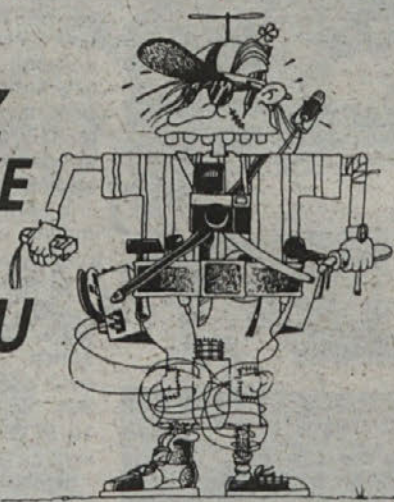
»Nista me poniževala. Čistila sem, prala in kuhala. Bila sem po malem tudi jaz, čeprav sem si želela domov. Dauti je končno dovolil, da je od sestre zahtevala dokumente. Namesto njih je prišla Stojna.

»Nikoli nisem verjela, da je mrtva. Nekaj mi je govorilo, da jo bom nekoč našla, čeprav ni bil najden še noben izgubljenec iz Bitole. Veliko mi je pomagal Trajče Dimčevski iz bitolske policije,« končuje Stojna.

Tragična zgodba, akterji so znani, družba in odgovorni pa tiho...

Jovica Trajković,
Arena

BREZ
DLAKE
NA
JEZIKU

MARBORSKI RADIO STUDENT UKV stereo 95.9MHz

V NEKEM DRUGEM SVETU Z BIČEM PROTI KODROM

Ker so svoje kodre razkazovale na provokativen način, so prejšnji vikend v Teheranu zaprli, prebičali in finančno kaznovali 600 žensk.

Iranski vodja ajatolah Hassani Hamenei je pred kratkim pozval iranske državljane na veliko borbo proti »satanskemu vplivu na islamsko mladino« in »potapljanju družbe v prepade korupcije zahodnega stila«.

Po njegovem pozivu so iranske ulice preplavili tisoči mladih moških, ko so hoteli kaznovati vse tiste (najprej ženske), ki se upirajo strogim pravilom islamskega oblačenja in obnašanja.

Samo v Teheranu so zaprli 600 žensk in sicer pod obtožbo, da so svoje kodre razkazovale na provokativen način. Po strogih islamskih pravilih moški razen najožjih družinskih članov, ne smejo videti lasu na obrazu ženske. Večino žensk so potem spustili, vendar šele nato, ko so dobile od tri do devet udarcev z bičem ter plačale kazen od 15 do 120 mark.

Vendar so imele te ženske še srečo, saj je ajatolah od svojih pristašev zahteval naj ne bodo prestrogi. Se pred dvema letoma je bilo v navadi, da so naličenim ženskam obraze iznakazili z britvico.

Danes pa se militantni fundamentalisti zadovoljujejo, če naličene ženske prelijejo z barvo. Bes brigad, ki se »bore za boga in izkoreninjenje zla« ni usmerjen samo na ženske, pač pa tudi na trgovine, v katerih prodajajo kasete s pop glasbo in druge »izdelke satanske korupcije«. V mestu Schiras so zaplenili več kot 8000 radijskih sprejemnikov in videokaset, ki so jih nato javno zažgali.

Poseben bes islamskih duhovnikov izziva Michael Jackson. Celotno sam Hamenei je izjavil, »da se ne bi smelo zgoditi, da se takšna marioneta ameriškega satanizma uvozi v sveti islam«. Po takšni izjavi ni nič čudnega, če oboževalce tega ameriškega pevca javno prebičajo in ostrižejo na balin.

Novi val islamskega puritanizma je prišel precej nenadno, saj je bilo prej opaziti določeno popuščanje, teheranska vlada pa se je trudila vzpostaviti stike z zahodom, kar so tolmačili kot vpliv zmerne politike predsednika Rafsandžanija.

Zmerni so na volitvah sicer dobili večino v parlamentu, vendar se sedaj zdi, da jim to ni dosti pomagalo. Tako je moral pred kratkim odstopiti minister za islamsko vodenje ajatolah Hatami, ki ga je zamenjal predstavnik najtrše linije. Kmalu zatem je bil v celo državi prepovedan film »Naseredin Šah«, delo popularnega režiserja Mohsena Mahmalbafa, ki je nekakšen nostalgichen spomin na obdobje monarhije.

Tuji opazovalci trde, da Rafsandžani sanja o »islamski glasnosti«, vendar tudi opozarjajo, da mu bo Hamenei dovolil samo »mini perestrojko«.

Rafsandžani se trenutno obnaša zelo rezervirano. Njegov mandat bo trajal še deset mesecev in zaradi možnosti, da bi dobil ponoven mandat za predsednika vlade se sedaj skrbno izogiba sleherne konfrontacije z vplivnimi islamskimi »jastrebi«.

»SLEPI POTNIK« – V MORJE

London – Neki brodolomec je rešen v vodah kanala La Manche razložil, da je bil vržen s tankerja, na katerem je bil slepi potnik. Človek, rešen iz morja jugo-zahodno od Doverja je še pripovedoval, kako so ga po tistem, ko so ga odkrili, enostavno me-

ni nič tebi nič vrgli preko palube v morje. Britanska obalna straža je angažirala letalo, da poišče ta tanker.

Brodolomec, za katerega obalna straža pravi, da je »francoski Alžirec«, so s helikopterjem odpeljali v bolnico. Izlet pa tak!

KOVINOTEHNA ZA POTROŠNIKE

Tržni prodor in utrditev svoje vmeščenosti v slovenski prostor sta po besedah Aleša Ilca, generalnega direktorja Kovinotehne, korporacije, v kateri je zaposlenih 1100 delavcev in je kapitalsko urejena kot holding s sedežem v Avstriji, povezana tudi z izgradnjo prodajnih centrov. Pred nekaj dnevi so svečano predali namenu prenovljeni center na Hundinji v Celju, v katerega so vložili okoli sedemdeset milijonov tolarjev, v načrtu imajo naložbe v Mariboru in v slovenski prestolnici. Iz lastne akumulacije nameravajo v letošnjem letu v naložbe vložiti približno trideset milijonov DEM.

BORZA

»Nika je borzna posredniška hiša, prva te vrste pri nas, v kateri je zaposleno 11 delavcev,« pravi direktor te hiše magister Branko Šušterič.

Nika je znana tudi po tem, da ima na finančnem področju 8-odstotni tržni delež. Ob tem je tudi največja hiša zunaj bančnega sistema, ki posluje na celotnem področju Slovenije. Sedež podjetja je v Brežicah, največ pa se ukvarja z borznimi posli, a tudi s posredovanjem na deviznem trgu.

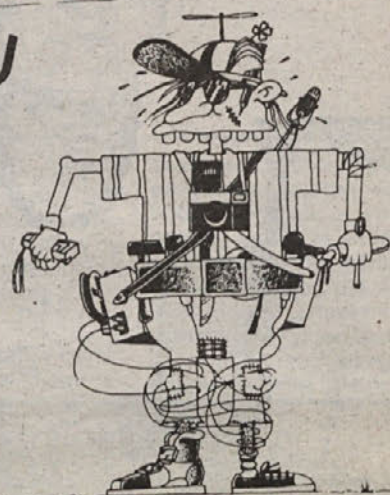
Šušterič meni, da so zadnja aktualna dogajanja na Ljubljanski borzi rezultat monetarne politike banke Slovenija, saj je očitno, da je naša centralna banka pristala na delno razvrednotenje domače valute. Zato je pričakovati, da se bo uradni tečaj nemške marke konec avgusta zaustavil na 55 tolarjev, kar bo seveda pomenilo, da bo menjalniški tečaj za nekaj odstotkov višji. Po njegovem mnenju je k določeni nervoznosti na Ljubljanski borzi ob politiki Banke Slovenija prispevala tudi izjava predsednika vlade dr. Drnovška, da je treba ukiniti veliki »R«. To je naletelo na odpor pri tistih, ki so doslej posojali denar, zato so v paničnem strahu začeli v velikih količinah kupovati vrednostne papirje, kar je prispevalo k nagli rasti tečajev.

Ob tem, da je vlada zagrozila, da bo ukinila revalorizacijski faktor, je zagrozila še republiškim skladom, da morajo nemudoma nabaviti vrednostne papirje. Zato so posegli po starih vrednostnih papirjih, predvsem po dr-

žavnih obveznicah prve in druge izdaje, ker imajo te večjo obrestno mero, kot jo bodo imele državne obveznice tretje izdaje.

Magister Branko Šušterič je tudi poudaril, da bo sprememba deviznega tečaja vplivala na rast cen, zato je silno neodgovorna trditev, da bomo inflacijo kmalu spravili na nullo vrednost.

BREZ DLAKE NA JEZIKU

STATISTIKA

30.000 SLOVENSkih PODJETIJ

Osrednji državni urad za statistiko je ugotovil, da je bilo konec letošnjega junija na Slovenskem 30.201 podjetij. Od tega 4456 v industriji, 7199 v trgovini, 1454 v gradbeništvu, 681 v prometu, 2289 v obrti, 366 v kmetijstvu ter 11.197 v finančnih storitvah. Družbenih podjetij je bilo v Sloveniji 1361, javnih 61, zasebnih 199, delniških družb 429 in družb z omejeno odgovornostjo 27.931. Teh je bilo največ v trgovini, industriji in gradbeništvu.

V negospodarstvu je bilo največ podjetij v izobraževanju, znanosti in informacijski dejavnosti.

Od 30.201 podjetja je bilo v zasebni lasti 20.017 podjetij. Več kot 28.700 podjetij je bilo ustanovljenih z domačim kapitalom, 388 s tujim kapitalom in 1053 z mešanim kapitalom. Največ podjetij je registriranih v Ljubljanski občini Šiška (2345) in najmanj v občini Pesnica (77).

V juniju je povprečni neto osebni dohodek znašal 30.817 tolarjev, od tega v gospodarstvu 29.291 in v negospodarstvu 37.056 tolarjev.

V primerjavi z letošnjim majem so bili junjski neto osebni dohodki višji za 1,5%, v gospodarstvu za 3,7% in v negospodarstvu manjši za 5,3%. Od decembra lani do konca letošnjega junija so neto osebni dohodki višji za 50%, od tega v gospodarstvu za 53,3% in v negospodarstvu za 38,6%.

Bruto osebni dohodki so bili v juniju glede na maj višji za 3,6%, od tega v gospodarstvu za 6,1 in manjši v negospodarstvu za 3,3%.

MARIBORSKI RADIO STUDENT UKV stereo 95.9MHz

TRGOVSKO IN SERVISNO REMONTNO PODJETJE

AVTO CELJE d.o.o.

63001 CELJE, LJUBLJANSKA C. 11

AVTOMOBILE KRADEJO!

VAM VGRADIMO ALARMNO NAPRAVO?

ZELITE PRIJETNO VOZNIJO?

VAM VGRADIMO RADIOAPARAT ALI SONČNO STREHO?

ZELITE VARNO VOZNIJO?

ZAUPAJTE VAŠ AVTOMOBIL V SERVISNI PREGLED ALI POPRAVILO STROKOVNJA. KOM AVTO CELJA. DELO OPRAVLJAMO S SPECIALNIM ORODJEJEM, ELEKTRONSKIMI NAPRAVAMI IN UPORABLJAMO ORIGINALNE REZERVNE DELE

FORD,
PEUGEOT,
FIAT-LANCIA,
LADA,
ZASTAVA.

PRIPOROČA SE AVTO CELJE d.o.o.
SERVIS OSEBNIH VOZIL CELJE, IPAVCEVA 21

GOSPODARSTVO: 30 LET KMETIJSKEGA SEJMA V GORNJI RADGONI

KOVAČ, KI JE OKOVAL OBLAKE

Zgolj trmi in vztrajnosti peščice ljudi gre zasluga, da ima država Slovenija danes poleg italijanske Verone enega najpomembnejših kmetijskih sejmov v tem delu Evrope. Gre za Kmetijski sejem v Gornji Radgoni, trideseti po vrsti, ki bo v soboto odprl vrata 1.200 razstavljalcev iz 18 držav.

Direktor Ivan Kovač: s sodelavci je dokazal, da se s trdim delom da uresničiti skoraj nemogoče.

Sejem na gimnazijskem dvorišču

Danes le malo ljudi ve, da korenine Kmetijskega sejma v Gornji Radgoni segajo v resnici na gimnazijsko dvorišče v Murski Soboti, kjer je tedanja oblast pred tridesetimi leti organizirala kmetijski sejem, da bi razvrednotila tradicionalne godovne sejme in obenem povzdignila sloves družbenega kmetijstva ob Muri.

»To povsem ne drži,« pravi Ivan Kovač, oec. direktor Radgonskega sejmišča. »Tam so bili »Prekmurjski tedni«, medtem je Prekmurje dobilo prvo asfaltirano cesto, zgrajen je bil most čez Muro, razpadli so okraj, Radenci so se prelevili v zdravilišče, vznikla je pobuda, da bi nerazvito Pomurje z bolj organiziranim in specializiranim sejemom pridobilo nekaj možnosti za predstavitev širšemu svetu. Šlo je predvsem za priznanje tega bogastva na področju kmetijstva, porajajoče obrti in podjetništva. Feri Jauševac, ki je bil takrat direktor nekega gozdnega gospodarstva, je zbral vrsto somišljenikov in tedanja oblast navdušil za sejem. V prvi inačici bi naj sejem selili po nekdanjih okrajnih središčih, toda ko so v Radgoni postavili prve tri montažne dvorane, dodelili prostor, je sejem ostal tu...«

Vi ste prišli sem pred sedemnajstimi leti, predtem ste bili direktor, župan...

»Za razliko od drugih »sejemskih mest«, radgonski sejem ni imel razen lokalne kakšne širše podpore, za razliko od drugih pa je imel jasno postavljen koncept in skupino neverjetno predanih strokovnjakov. Pa še to, v Radgoni je bil prvi sejem na občinskem dvorišču in na – nogometnem igrišču...«

Posmeh iz Novega Sada

V nekdanji Jugoslaviji je bilo vse centralizirano, to področje je bilo oddano Nove-mu Sadu.

»Še danes sem ponosen na ljudi, ki so že takrat vztrajali na svojem videnju razvoja in bili v resnici pionirji poznejšemu razvoju. Takratni iniciativni odbor, ki ga je vodil Rado Dvoržak in v katerem so bili med drugimi Ivo Jelačin, dr. Lojze Slavič, Milko Kranjc, mag. Milan Erjavec, Janko Slavič, Tone Robič, Branko Borko in jaz, je postavil trdne vsebinske okvirje, ki veljajo še danes.

Pozneje smo ustanovili še »interesno skupnost«, ki jo je vodil ugledni gospodarstvenik Gusti Grof, upravne-mu odboru je predsedoval Milko Kranjc, strokovni odbor pa krmari dr. Lojze Slavič, in tako je bilo postavljeno tudi strokovno okostje...«

Sam sejem pa vodi peščica, če se ne motim, petih ljudi.

»Da. 1975. leta smo se pridružili Gospodarskemu razstavišču, ki opravlja del potrebnih dejavnosti, vendar vsega tega v Radgoni ne bi moglo biti, če ne bi imel okrog 150 izredno predanih in prizadevnih strokovnjakov, s katerimi vsako leto ob zaključku leta »zakoličimo« vsebino prihodnjega sejma.

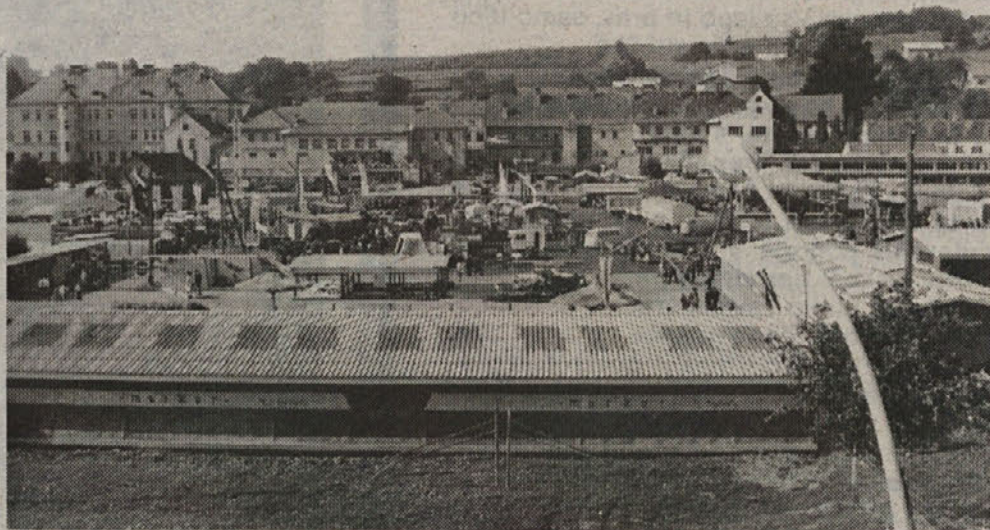
Kako vam je ob vsem tem uspelo sejem potisniti že takrat v Evropo?

»Še danes me sili k smehu, ko se spomnim, kako sva s sodelavko Albino Horvato rajžala po Evropi in Jugoslaviji ter vabila razstavljalce. V Novem Sadu so se nam, veliki, kot so bili, posmehovali. V Evropi čudili in spraševali, kje je ta Radgona. Edino razumljivo jim je bilo to, da je Radgona nekje izza Gradca, ne pri Mariboru in ne pri Zagrebu, bolj proti Madžarski... V Zemunu, v tovarni Zmaj so se spraševali, kaj naj delajo na našem sejem v kraju, ki ima pol manj prebivalcev, kot jih imajo oni zaposleni v svoji tovarni... In vendar smo imeli že na prvem sejm 50 razstavljalcev iz tujine. Na letošnjem pa iz 18 držav. Torej najino ambasadorstvo le ni bilo izuba časa in denarja...«

Danes največji v tem delu Evrope

Nekoč sva se pogovarjala, kako je prišlo do vključitve vin v vaš sejem, ko je namreč kolega Štefan Kuhar prinesel sedem steklenic »vzorčnega vina« zasebnih vinogradnikov...

»Res je bilo tako in res je tudi, da smo imeli zato teža-

Letos največji specializirani kmetijski sejem v tem del Evrope s 1.200 razstavljalci iz 18 držav.

ve, ker je bila takrat uradna politika usmerjena v družbeno proizvodnjo in bi naj kmetje pridelovali le grozdje, stiskanje in kletarjenje pa bi naj prepustili družbenim podjetjem. Rajžal sem celo h Kardelju po pomoč in jo dobil ter s tem – mir...«

Mi nismo nikoli razmišljali o razsežnostih, kot jih ima, denimo, že omenjeni Novosadski sejem. Mi smo gradili na strokovnosti in kvaliteti, na inovacijah in izobraževanju...«

Kako to, da se niti v tej mali Sloveniji tudi danes ne moremo dogovoriti, kaj in kdo bo kje razstavljal...

»V to bi morala odločneje poseči Gospodarska zbornica in mogoče celo vlada, ker gre za promocijo slovenskega gospodarstva in ne za sejm-arstvo. Ljubljana naj ima, s čemer se je že uveljavila, Celje svoj Obrtni sejem, Ma-

ribor svoje in Kranj prav tako, mi ostajamo pri gradbeništvu, embalaži in kmetijstvu.

Letošnji sejem je večji od vseh dosedanjih, vanj smo vključili še novosti od razstav goveje živine iz vseh treh rej-skih središč, razstavo vseh petih pasemskih vrst konj, povečali prostor za rejce prašičev, uvedli razstavo drobnice, perutnine in kuncev ter prvič tudi ribogojstvo in ribje bogastvo naših voda, inovacije v kmetijski opremi in srečanje ter predstavitev vseh 17 kmetijskih šol, povabili predavatelje iz Italije in Avstrije, da bi skupaj z našimi izmenjali izkušnje...

Letos smo prvič segli tudi na področje »kulture«, prof. France Adamič je pripravil izbor slovenskih knjig o kmetijstvu ob 200-letnici prve slovenske knjige s tega področja, v Radencih pa odpi-

ramo razstavo umetniških del kiparja Janeza Bolke. Kot vidite, je ideja o prvem sejm v teh tridesetih letih prerasla v mnogo več, saj vse sejme spremlja obsežen strokovni in prireditveni program, v katerega je vključeno celo Pomurje s svojimi običaji, znanjem, sposobnostjo, gostinstvom in turizmom. Slovenija mogoče res nima naravnih danosti za proizvodnjo za svet pomembnih tržnih viškov na področju kmetijstva ima pa pridne in sposobne ljudi, ki zmorejo tudi v teh pogojih ustvariti zavidljivo kvaliteto, o čemer pričajo priznanja. Z dograditvijo novih objektov pa bo Radgoni omogočeno obdržati prednost, ki so jo ljudje tu ob Muri s tolikšno zagnanostjo že dosegli.

Janez Sever
Foto:
Radgonski sejem

Mravljišče na desetih hektarih: obiskovalci bodo tudi letos zadovoljni.

RES JE...

— da Grosu očitno škodi poletna vročina. Ker mu je očitno zmanjkalo idej, kako nagajati slovenski vladi, je zopet privlekel na dan stare uradne liste nekdanje Jugoslavije z Drnovškovimi podpisi.

Saj ni važno, kaj govoriš, glavno, da si na sceni. Posebej še, če bi rad postal predsednik Slovenije — tako kot Vitomir Gros.

— da poletna vročina ne škodi samo Grosu, pač pa tudi celotni njegovi stranki, ki je napovedala do bo v primeru, če Drnovšek ne odstopi, sklicala svojo naslednjo tiskovno konferenco na Dunaju, kjer bodo o Drnovškovih grehih obvestili celotno mednarodno javnost. Vse lepo in prav, samo lepo prosim, ne spet na naše stroške.

— da se Bavčarjevi fantje vse bolj tržno obnašajo. Tako so ponudili tudi komercialne turistične polete, s katerimi bi za 8000 SIT s helikopterji prepeljali turiste na vrh Triglava. To ne bi bilo nič napačnega, če ne bi bil takšen helikopterski desant na triglavsko pogorje v nasprotju z zakoni o Triglavskem narodnem parku.

— da se Vinko Levstik vrača v Slovenijo. Nič posebnega, če ta gospod ne bi bil zelo znani domobranec. To pa je povzročilo pravi vihar. Res ni jasno, zakaj šele sedaj, saj to ni njegov prvi obisk v Sloveniji — obiskal jo je že tudi v železnih 60-tih letih, takrat celo na povabilo turistične zveze.

— da je hrvaški predsednik Franjo Tuđman s svojimi izjavami povzročil velike skrbi Slovincem, ki imajo vikende in druge nepremičnine na Hrvaškem, predvsem v Istri. Slišati je bilo nekako takole: če ne boste pridni, vam bomo vikende pobrali. Ostale nekdanje socialistične države se pogovarjajo o denacionalizaciji, Tuđmana pa bi najraje še enkrat nacionaliziral.

— da kriminal narašča, državne strukture ne delujejo in še marsikaj drugega tudi ni v redu. Res pa je tudi, da je napisal svojo knjigo Janša, pišeta jo Ciril Zlobec in Pavle Celik, šef slovenske policije. Če bi ti gospodje počeli le tisto, za kar so plačani, bi bilo morda manj težav.

— da je bilo na Triglavu že veliko oslov. Prvi, čisto pravi sivček pa se je na slovensko streho povzpel pred kratkim. Pregovor, da gora ni nora, temveč je nor tisti, ki gre gor, pa ne velja zanj, ampak za njegove brezvestne gonjake.

— da nekateri Slovenci mislijo, da je dokazovanje tega, na kateri strani je bilo potrebno biti v drugi svetovni vojni, najpomembnejša stvar na svetu. Vinko Levstek bi lahko mirno ostal v Italiji, saj za mlade, neobremenjene Slovence ni nič bolj zanimiv kot Mitja Ribičič. Oba sta za pozabo, ne za v muzej.

— da sta demokracija in klerikalizem v obratnem sorazmerju. Ko je klerikalizem najmočnejši, demokracije zmanjka.

— da se ne ve, ali je bila prej kura ali jajce. Slovenija se tega ne zaveda, ZRJ pa še manj.

— da Janša pri suknjičih nima najboljšega okusa. To pa ne velja za avtomobile in stanovanja.

— da še vedno velja rek »Tudi, če ni res, nekaj se le prime!« Gros ga pozna, Drnovšek pa najbrž ne.

— da lahko nekdo brez visoke izobrazbe postane general samo v deželah v razvoju. Slovenija in Slapar se torej še vedno razvijata.

— da je pravilna odločitev o nadaljnji usodi slovenskih železarn težka. Kot železo.

— da je suša dobrodu zmanjšala pridelek hmelja. To pa ne pomeni, da bo tudi manj ljubiteljev piva.

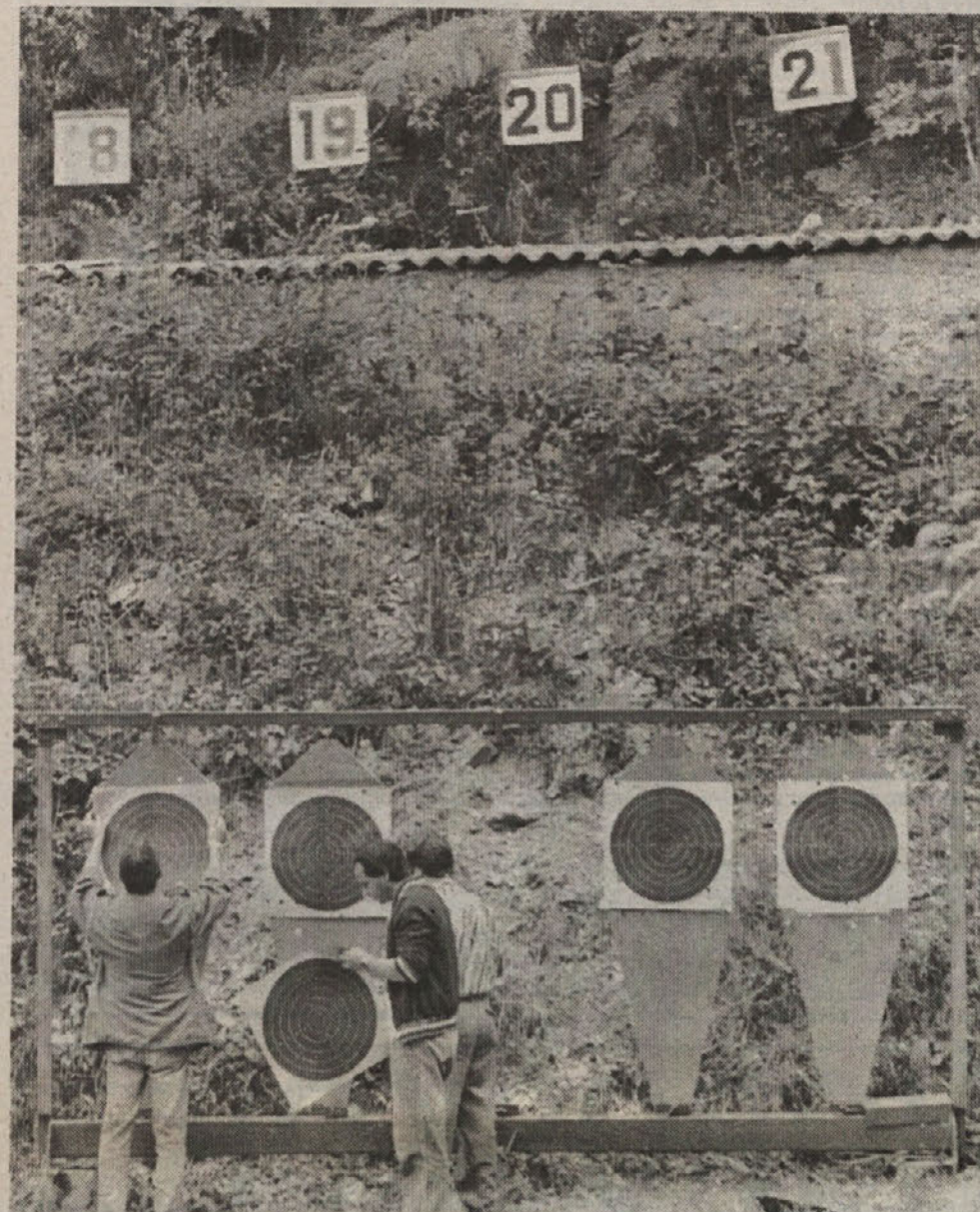
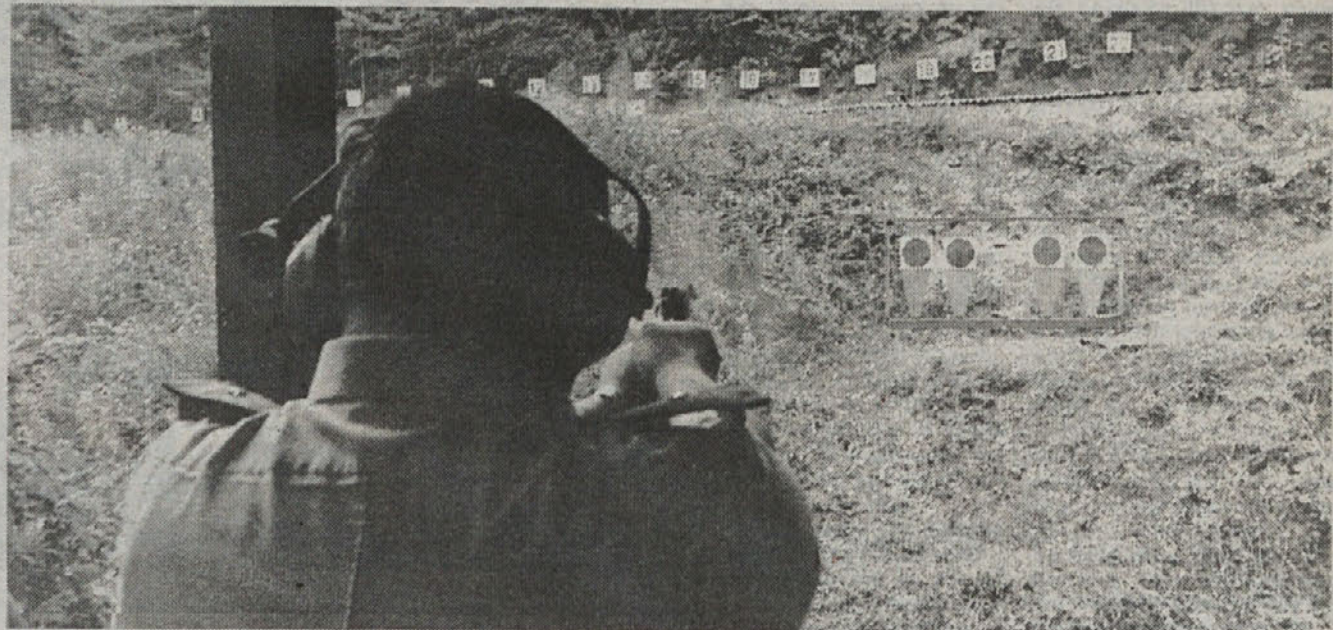
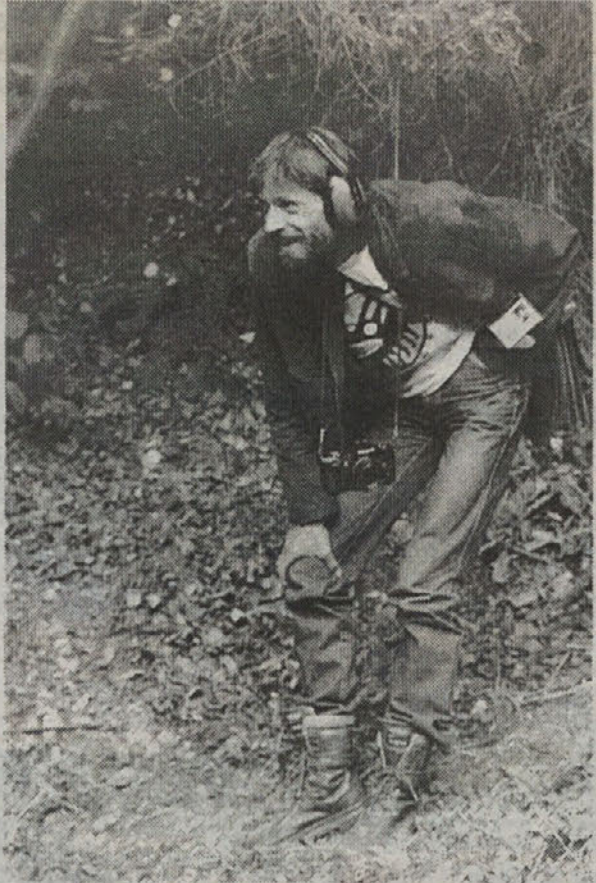
— da se Slovenija vzorno drži svetopisemskih zapovedi. Če jo Hrvaška udari po levem, ji nastavi še desno lice.

— da se časi spreminjajo. Včasih so ob nedeljah hodili v planine tisti, ki niso hodili v cerkev. Danes gor vlačijo fajmoštri svoje vernike. Kam naj gredo prvi?

PIŠTOLARJI NISO NEVARNI

Orožje, ki je danes na nekaterih predelih bivše domovine glavna preokupacija ljudi in se z njim »igrajo« že otroci, dobi v rokah športnika ali ljubitelja pomen, kot v dlaneh mož v soboto na Gričku.

Slike: Lucas

POSLANEC MIŠKO SILI V ZAHODNO EVROPO

Moj poslanec Miško je že na začetku svoje kariere javno rekel, da naša mlada in mala država mora v zahodno Evropo. »Petinštirideset let smo bili v vzhodni Evropi,« je pojasnil, »zdaj je pa čas, da se znajdemo v zahodni Evropi.«

»Kaj misliš, kdaj bo naša žepna deželica v Evropi?« sem ga vprašal te dni, ko jo je zagorel mahal po mestu.

»Misliš v zahodni Evropi?« me je ostro pogledal. »Ja, čimprej. Nimamo kaj čakati. Z vsakim izgubljenim dnevom se nam zahodna Evropa odmika.«

»A imaš v mislih tektonsko evropsko ploščo?«

»Kakšno tektonsko ploščo?«

»No, tektonski plošči Evrope in Afrike se menda vsako leto približata za nekaj milimetrov. Ko bosta trčili, bo strašanski potres.«

»Daj no! Kaj bomo zdaj govorili o potresih! Za nas je pomembno, da se pridružimo zahodu. Vsak individualno bi moral gledati, da postane zahodnjak.«

»Kako pa to misliš?« sem bil radoveden. »Da nisi ti že postal? Da nisi te svoje barve dobil kje na zahodu? Se mi kar zdi, da je zahodna barva!«

»Tako je. Bil sem v Španiji, na Costa del Sol. Prihranil sem denar od dnevnice, potnih stroškov in sejin, jaz med zasidanjem parlamenta ne hodim zapravljati v bife, zadovoljim se z bananami, pa sem si lahko privoščil Španijo.«

»In privoščil si si tudi nov zahodni avto, pravijo,« sem pripomnil.

»I, seveda! Zakaj pa ne?« je poskočil poslanec. »Saj sem se doslej prevažal v bivšem našem avtu, lepo te prosim. Kakšen pa je demokracičen poslanec, če se razkazuje s komunističnim avtom? To ne gre skupaj. O tem me je takoj prepiral japonski tovarnar.«

»Ti si torej zdaj v zahodni Evropi?« sem vprašal.

»Ja, upam. Ne morem govoriti, da moramo v zahodno Evropo, če sam nisem tam. Kaj bi pa rekli ljudje? Rekli bi, da sem isti, kot so bili oni, ki so nam pridigali komunizem, pa so sami živeli v njem. Kaj me tako gledaš?«

»Nič takega. Samo pomislil sem, kako bi tudi jaz prišel v zahodno Evropo. Ti gotovo ne bi imel nič proti?« sem rekel.

»Kje pa! Saj ti pravim. Vsak individualno mora postati zahodnjak. Imaš kaj tuje valute?« je vprašal.

»Nimam. Nimam ne dnevnice ne potnih stroškov ne sejin ne honorarjev. Imam pa bolj ko ne slabo plačo.«

»In nimaš niti zahodnega avta?« je začudeno vprašal Miško.

»Od kod? Saj ti pravim.«

»Ja, če je tako,« je rekel Miško in se pogladil po bradi. »potem se pa res ne moreš čuditi, da nisi v zahodni Evropi.«

Anton Konica

NI RES...

— da bo bencinski tolar resnično namenjen samo za ceste. (Gorivo naj bi podražili za 9,4 tolarja) Kljub temu, da prometni minister Marjan Krajnc pri vseh svetnikih prisega, da bo res tako. Tudi tokrat ga bo požrl integralni proračun.

— da so brežiški teritorialci sestrelili hrvaško vojaško letalo. Domačini, ki so imeli priložne in privide, bi lahko vedeli, da bi ga njihovi soldati zadeli le, če bi bilo »privezano«.

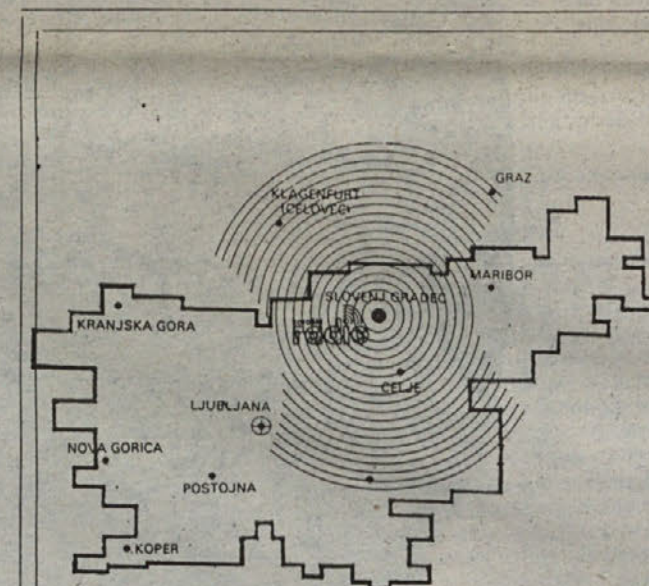
— da je suša manjše zlo kot poplava. Po suši še voda nima kaj odnesti.

— da slovenskim vojakom predavajo domovinsko vzgojo častniki Neslovenci. Ministrstvo za obrambo je s tem potrdilo svojo prekrščevalsko zaposlovalno politiko, po kateri vsak-č dobi »novo identiteto.«

— da je bil Ivan Kramberger bolj izobražen kot Franc Kramberger. Bil pa je bolj osovražen.

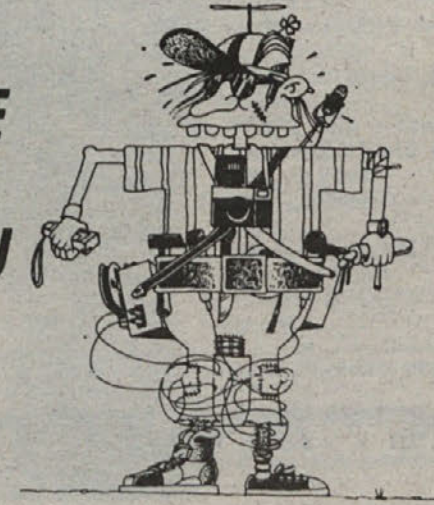
— da je dr. Rugelj postal stalni sodelavec Nove dobe. Le izkorišča pravico objavljanja svojih romanov v rubriki »Pisma«. Če se ne bo preusmeril na drug časopis, bomo morali rubriko žal ukiniti.

— da je Iskra Feriti v riti, kakor se nam je zapisalo v prejšnji številki časopisa. Tam je njen ljubinski vodja.

koroški
radio
slovenj gradec
UKV 97,2 IN 88,9 MHz STEREO

**BREZ
DLAKE
NA
JEZIKU**

STOPITE BLIŽE, SLOVENSKI VOJAKI

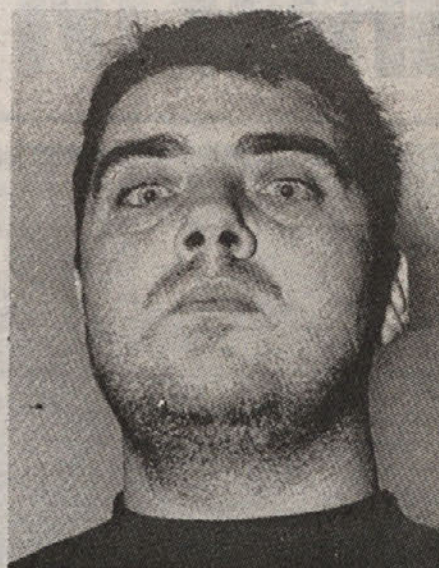
S.O.S. IZ POSTELJE

NA VPRAŠANJA BRALCEV ODGOVARJA SEKSOLOG AMATER ANTON KORITNIK

Gospod Koritnik, imam težavo, ki se bo vam mogoče zdela smešna, toda meni se ne. Imam fanta, ki ga imam zelo rada, vendar sem se prejšnji teden na neki zabavi zaljubila v nekega drugega. Z njim sem tudi spala in zdaj imam zelo slabo vest. Pravzaprav bi imela najraje, če bi lahko imela oba, čeprav vem, da to ni mogoče. Ne morem se odločiti med njima, zato vas prosim za nasvet. MAJA

Draga Maja, mislim da razumem tvoje težave. Vroče je in ljudem se ne ljubi prav nič pametnega početi; v glavnem jim gre po glavi le seks. To je tudi eden izmed razlogov, zakaj imajo ljudstva, ki živijo bližje ekvatorju povprečno več otrok na družino. Tudi sam sem zadnjič na morju opazil, da me ves čas dražljivo ščemi, v mislih pa so se mi pojavljale najrazličnejše spolne variante v zvezi z mimoidočimi, pomanjkljivo oblečenimi samicami. Tudi to se zgodi.

Kar zadeva tvoj problem, ti povem rek, ki ga uporablja moj prijatelj Cene, kadar vozi po slovenskih magistralnih cestah: »Za tri pametne je zmeraj zadosti prostora«. »Nasproti vozeči šoferji, se sicer ne strinjajo z njim, toda vsi pač ne morejo imeti hkrati prav. Podobno je tudi v tvojem primeru: ali ti bo uspelo obdržati oba fanta ali pa te bo eden izmed njiju premlatil kot rajzate klobase. Predlagam ti, da si omisliš še enega ljubimca, ki te bo ščitil pred besom ostalih dveh. Ali pa da se podaš mnenj redovnice, saj je tam bolj malo žurk in tako ne boš imela prav veliko možnosti, da bi padla v skušnjava. Čeprav bi bila še najboljša rešitev, da se vpišeš med profesionalke in združiš prijetno s koristnim. Končno, človeško telo ni iz mila, da bi se tako hitro izrabilo, v tvoji duši pa je očitno dovolj čustev za več ljudi.

HOROSKOP

Oven 21. 3. – 20. 4.

 Pazite, da ne boste v teh dneh napačno presodili stvari ali ljudi. Predvsem v poslovnih zadevah je važno, ohraniti jasen pregled nad dogajanjem. Bolje bo, če boste sestanke odložili na kasnejši čas. Srečne številke 1, 2, 3, 22, 27, 45.

Bik 21. 4. – 20. 5.

 Računate lahko, da bo teden zelo uspešen tako v poklicu kot tudi v ljubezni. Majhne nesporazume, do katerih bo prišlo, ne jemljite preveč resno. Pokažite humor in sproščenost, pa bo vse lepo in prav. Srečne številke 3, 6, 11, 22, 25, 31.

Dvojčka 21. 5. – 21. 6.

 Čakajo vas prijetne spremembe. Preden dobite zeleno luč za ureditev neke zadeve, skušajte premagati še eno oviro. Imeli boste nekaj denarnih težav. Bodite pozorni tudi na zdravstveno počutje. Srečne številke 4, 6, 7, 29, 30, 44.

Rak 22. 6. – 22. 7.

 Pripraviti se morate na zelo delaven teden, ob koncu si boste lahko pošteno oddahnili. Čaka vas lepo presenečenje in prilžnost, ki jo kaže izrabi. Denarnih zadreg še nekaj časa ne bo povsem konec. Srečne številke 2, 9, 11, 16, 22, 29.

Lev 23. 7. – 23. 8.

 Če imate v tem času probleme s partnerjem, ohranite mirno kri, saj stvar ne bo tako resna. Nekdo bi vam rad ponagajal in se okitil z vašim perjem. Spoznali boste zanimivo osebo, ki bo marsikaj odkrila. Srečne številke 4, 11, 12, 20, 21, 41.

Devica 24. 8. – 23. 9.

 Previdnost v ljubezni. Lahko se zgodi, da boste zelo razočarani. Samo če boste razumni in vam bodo nekatere reči razumljive, se lahko nadejate sreče. V poklicnem delu bo vendarle nekaj dobrih sadov. Srečne številke 5, 6, 14, 23, 33, 40.

Tehtnica 24. 9. – 23. 10.

 V denarnih zadevah bodite kolikor mogoče previdni. Za večje nakupe zdaj ni pravi čas, predvsem če vas silijo v neko nespametno odločitev. Tudi sicer boste reševali večje težave v družinskem krogu. Srečne številke 7, 17, 19, 21, 35, 45.

Škorpion 24. 10. – 22. 11.

 Pred vami so lepi in še kar srečni dnevi, predvsem v ljubezni. Prijatelji vas ne bodo pustili na cedilu. Z velikim načrtom se boste malo opekli, a brez skrbi, haska bo še veliko več kot si mislite. Srečne številke 4, 7, 10, 11, 16, 33.

Strelec 23. 11. – 21. 12.

 V neki pravni zadevi vas čaka le polovični uspeh, lahko pa uspeh na celi črti, če se boste potrudili in prišli na dan s presenečenjem. To bo za vas pravi izziv. Pazite na prehrano in varnost v prometu. Srečne številke 4, 12, 23, 27.

Kozorog 22. 12. – 20. 1.

 V vaši sredini je zadnje čase veliko napetosti, ki pa niso nepremagljive. Vzemite pamet v roke in se z odločno besedo postavite po robu. Ne sklepajte kupčij brez krčmarja in ne nasedajte praznim govoricam. Srečne številke 5, 12, 14, 19, 28, 31.

Vodnar 21. 1. – 19. 2.

 Kar ste začeli, ne zavlačujte več, ampak počasi končajte. Čakajo vas namreč še druge pomembne naloge. Vseeno pa nič ne prehitujte. Ne pozabite na partnerja, spomnite se starega znanca v tiski. Srečne številke 4, 11, 13, 18, 23, 35.

Ribi 20. 2. – 20. 3.

 Počasi bo vendarle vse spet krenilo na bolje. Ne zanašajte se na tujo pomoč, marveč to, kar morate, opravite sami. Trud bo bogato poplačan. Poskusite z igro na srečo, z zdravjem pa se raje ne igrajte. Srečne številke 1, 3, 10, 30, 39.

MUZIKA JE
BIZNIS

Pred kakšnim letom smo v tej rubriki predstavili nekaj najpomembnejših skupin s takrat pri nas relativno neznanne ameriške neodvisne založbe **SUB POP**. Majhna, a zelo popularna med ljubitelji grunge rocka, in kar je predvsem pomembno – zmeraj polna novih skupin, ki so suvereno uveljavljale tisto, čemur danes pravimo **SUB POP** zvok. V zadnjih dveh letih je založba pridobivala več kot le kulturni sloves in danes lahko govorimo o eni izmed najbolj znanih neodvisnih založb na svetu. Uporaben pa bi bil tudi trendovski izraz: najbolj »in«. Jasno, poleg **MUDHONEY**, **GREEN RIVER**, **SKIN YARD**, **TAD**, in drugih, je za to založbo snemala tudi **NIRVANA**.

invaziji Seattelskih bendov na najstnike v globalni vasi, se izjava ne sliši več tako kot se je takrat. Danes je Seattle romarsko mesto. Z vseh vetrov se vanj zgrinjajo mladi bendi, glasbeni novinarji in naključni firbci. Hollywoodski tvorci sanj so najeli uporniškega **Matta Dillona** za glavno vlogo v novem hit filmu »Singles«. Dillon bo igral pevca »skupina iz Seattle« z imenom **CITIZEN FISH**. V tem glasbenem filmu bo moč slišati **PEARL JAM**, **SO-UNDGARDEN**, **MUDHONEY**, **SCREAMING TREES**, **ALICE IN CHAINS**, **SMASHING PUMPKINS**... uganili ste, nekaj od teh jih je z založbe **SUB POP**. In tako dalje. **Pavitt** in **Poneman** trdita, da formula pravzaprav obstaja, vendar je precej ohlapna. »Predvsem ne smeš biti preveč pameten. In veliko reči je že kar preveč očitnih, da bi človek moral kaj posebej raz-

toda ljudi pravzaprav to sploh ni zanimalo,« trdi **Poneman**, medtem ko **Pavitt** pojasnjuje od kod sta dobila idejo o ovitkih, ki predstavljajo eno založbo, oziroma en design. »Ko sem pred leti delal v neki majhni prodajalni plošč mi je padlo v oči, da so določeni kupci obvezno kupovali vse plošče, ki jih je izdala založba Postcard Records. Zakaj? Zato ker so enostavno morali imeti vso jebeno zbirko!

Nedvomno pa skrivnost uspeha ne tiči le v »starih štosih« in trendih. **SUB POP** je namreč ena izmed redkih založb, ki je pošteno plačevala bende in zmeraj iskala nove, sveže moči. Zaradi stališča, »da je stvari sicer treba analizirati, vendar ne preveč« jih mnogi označujejo za nekakšne »intelektualne kmetavzarje«, s pozitivnim predznakom seveda. Da gre pri rock zadevi že od Elvisa sem prav za intelektualno kmetavzanje pa verjetno ni potrebno posebej poudarjati.

VIDENO

MELODY FESTIVAL PULA, 6. 8. 8.

Tisto, kar so organizatorji Melody festivala napovedovali, namreč da gre za »ovogodišnjo največjo rock'n'roll fešto na prostorima Hrvatske i Slovenije«, se je izkazalo kot povsem vehementna trditve: ljudi kot toče in vino v potokih.

Najprej k bendom. **TRAMA**, **SEXTON**, **ANASTESIA** in **ANTIOTPAD** so odigrali povsem smislen šus ter ostalim bendom nakazali splošne smernice tehničnega razvoja, kar v prevodu pomeni, da je lahko lepota nabijacka tudi v nedolgočasnosti in uigranosti. Nesrečni **PHANTASMAGORIA** so

tudi tokrat popuili. Zaradi težav z monitorji so morali četrtkov nastop prekiniti po prvih štirih taktih – maščevanje je sledilo v petek, ko so poskusili povrniti omajano zaupanje redkih fanov. Uspešno jim je, toda fanov, bogme, res ni bilo veliko.

Ta zapis je pravzaprav namenjen krški hardcore zasledbi z imenom **POLSKA MALCA**, ki igra najbolj zatežen rock daleč naokoli, a je kljub temu uspela dobesedno pribiti na tla celotno občinstvo. Kader številka ena: pijana pankerska gnusoba spi na tleh, meni nič, tebi nič, sredi množice ljudi, ki čaka na nastop **POLSKO MALCE**. Slednji pridejo na oder in začnejo igrati. Smrduh se zbudi, vstane in mežikaje gleda proti odru. Po nekaj sekundah obstane kot žaba, na katero ste posijali z žepno svetilko in se ne premakne več do konca nastopa. Ko **POLSKA MALCA** končajo, se zvrne v znak. Kapirote? **OVERFLOW** so zelo v redu fantje, slava jih ni prav nič pokvarila, igrajo s pravšno mero rutine in mladostne energije, toda žal, ta glasba me lahko pritegne le za slabe pol urice.

Ergo, Novi Rock bi naj le-tos bil boljši kot kdajkoli – **Marjan Ogrinc** vam opolnoči prišeže na to – toda prave pijanske fešte, kot je bil Melody festival ne bo dosegel. Stavim.

O **REGOČ** in **LET 3** pa nič. Me ni bilo tam.

LOKALISTI

KUD IDIJOTI, GLUPOST JE NEUNIŠTIVA, LP, cass, Helidon

Torej, celotna štorija je takšna: Pula je obmorsko letovišče s hotelskimi terasami in bivšim industrijskim gi-

gantom bivšega jadranskega takozvanega ladjedelništva. Pula je v Istri.

V tem mestu, na tem polotoku je pred dobrim desetletjem začela delovati punk rock skupina, ki si je nadela ime **KUD IDIJOTI**. Od ostalih punk rock bendov se je razlikovala po tem, da so njeni člani zmeraj znali povedati vsaj nekaj dobrih šal ter da so znali, in to velja še danes, igrati punk rock muziko, ki ne postane dolgočasna po tridesetih minutah poslušanja pri trezni glavi in živem telesu. Vse druge stvari so vam že verjetno znane ali pa niso bile za javnost. Torej, po dolgih mesecih pričakovanj je med nami nov album z naslovom »Glupost je neuništviva«, kar v prevodu pomeni, da se Idijoti ne bodo nikdar predali. In prav je tako.

Kot pravijo Idijoti sami, je plošča izšla na kaseti, čeprav je neimenovana **B. B. iz Helidona** najprej hotela izdati le kaseto na kaseti. Po mučnih

Polska Malca: Odličen nastop v Puli.

in dolgi telefonijadah je Idijotom uspelo izsiliti razmerje 2000:500 v korist kaset, kar je sicer lep dosežek vinilnih tradicionalistov, čeprav se zdi, da boste ploščo težko zasledili v slovenskih trgovinah. Poskusite v **Rec-Recu**. Vsekakor je potrebno povzeti prijazen nasvet Idijotov, ki kupcem plošče svetujejo: »Ovu ploču ćete najbolje sačuvati ako kupite kasetu«. Hkrati je treba poudariti, da je prosto po **KUD Idijoti** – glavni verz celotne plošče: »Važno je da niko ništa ne zaradi«, kar še enkrat dokazuje visoka moralna načela tega nadvse priporočljivega benda.

Če ste samska, se poročite z enim izmed njih. Če ste samski, se nikakor ne podajte v kaj podobnega, temveč pojdite v trgovino in kupite njihov album, ali pa si ga izposodite od gospodične iz prejšnjega stavka, ki vam bo zadržila, da je odličen mož ali album, to je stvar presoje.

Ah, seveda! Ko že govorim o albumu – vas morda zanima, kako zvenijo novi Idijoti? Saj vam pravim, poslušajte ga!

NOVICE

BRIAN ENO je izdal single »Fractal Zoom«, na katerem se nahaja tudi remiks iste pesmi, ki jo je prispeval techno wizzard **MOBY**. Moby je sicer avtor tistega čudnega tehnokomada, z glavno temo iz nadaljevanke **Twin Peaks**.

LEVEL 42 so izdali najboljši in najuspešnejše pesmi na kompilaciji z naslovom »The Remixes« Enajst pesmi je na vseh formatih izdal Polydor.

TREND

Biti zmotno peprčan, da je menjava 1:3 zelo ugodna rešitev dopustniškega problema.

Bruce Pavitt in Jonathan Poneman: »Važno je, da ne razmišljaš preveč.«

Po albumu »Bleach« so fantje prestopili na založbo **GEFFEN** in ostalo je zgodovina. Seattle je postal sinonim za pravi punk devetdesetih, **NIRVANO** primerjajo z Beatli in Zeppelini, **MUDHONEY** se pripravljajo podpisati pogodbo z neko velikanko, **SO-UNDGARDEN**, tudi nekoč na **SUB POP-u** nastopajo kot predskupina nikdar prehlajenim **GUNSON** in tako dalje. Kje torej tiči skrivnost te založbe?

Leta 1987, ko sta **Bruce Pavitt** in **Jonathan Poneman** izdala prvi **SUB POP** single – mimogrede: to so bili **GREEN RIVER** z »Dry As Bone« – si prav gotovo nista mislila, da bo že čez pet let vsak smrkvavec, ki posluša underground in punk glasbo poznal to založbo. **Bruce Pavitt** je sicer nekoč dejal, da bo »Seattle nekega dne zavladal svetu«, toda takrat je to izvenelo le kot neslana šala. Po milijonih prodanih albumov »Nevermind« in pravi

mišljati o njih. Res je, da sva razmišljala o strategiji založbe, toda nikdar preveč. Kot trdi britanski **NME**, sta »**Pavitt** in **Poneman** morda edina človeka v vsej Ameriki, ki razumeta punk rock.« Subpopovca sta že na začetku spoznala tisto, kar je ameriški Hardcore punk že zdavnaj pozabil – da so šoubiznis, trendi, trgovski triki imidž in desing vsaj tako pomembni kot glasbeni proizvod. »Zmeraj me je presenečalo dejstvo, da stari ptos z identičnim designom ovitkov zmeraj vžge. Vztrajala sva na skupnem designu, takšnem, ki bo prepoznaven že na daleč in to je zmeraj delovalo. Če so imeli **MUDHONEY** dober single in je bil ljudem všeč, je bilo kot na dlani, da bo ljudem vsaj približno jasno za kaj gre pri kakšnem drugem bendu, čeprav bo glasba različna in bo šlo le za isto založbo in isti design. Iskreno povedano, nekateri so bili prav bedasti,

LESTVE

- Velika Britanija (NME) – klubska glasba**
1. WANDA JACKSON – Fujiyama Mama
 2. THE STOOGES – Little Doll
 3. PARLIAMENT – I Call My Baby Pussycat
 4. DESMOND DEKKER – Shanty Town 007
 5. TIM ROSE – Morning Dew
 6. THE KINKS – Waterloo Sunset
 7. NICK CAVE & THE BAD SEEDS – I Had A Dream
 8. IKE & TINA TURNER – River Deep Mountain High
 9. Kylie Minogue – Shocked
 10. THE JAM – In The Crowd

- Velika Britanija (NME) – folk glasba**
1. THE LEVELLERS – Levelling The Land
 2. MICHELLE SHOCKED – Arkansas Traveller
 3. LOS LOBOS – Kiko
 4. THE OYSTER BAND – Deserters
 5. ALTAN – The Harvest Storm
 6. SIMON & GARFUNKEL – The Definitive
 7. YOUSOU N'DOUR – Eyes Open
 8. LYLE LOVETT – Joshua Judges Ruth
 9. THE POGUES – The Best Of The Rest
 10. ANDY IRVINE – East Wind

- ZDA (Billboard) – singli**
1. SIR-MIX-A-LOT – Baby Got Back
 2. MARIAH CAREY – I'll Be There
 3. RED HOT CHILI PEPPERS – Under The Bridge
 4. CALINE DION – If You Asked Me
 5. SOPHIE B. HAWKINS – Damn I Wish I Was Your Lover
 6. BILLY RAY CYRUS – Achy Breaky Heart
 7. KRIS KROSS – Jump
 8. ARRESTED DEVELOPMENT – Tennessee
 9. EN VOGUE – My Lovin'
 10. THE COVER GIRLS – Wishing On A Star

- Velika Britanija (NME) – singli**
1. JIMMY NAIL – Ain't No Doubt
 2. MARIAH CAREY – III Be There
 3. SMART ES – Sesameš Street
 4. ERASURE, ABBA – esque
 5. SNAP – Rhythm Is A Dancer
 6. U2 – Even Better Than The Real Thing
 7. RICHARD MARX – Hazard
 8. PRINCE & NPG – Sexy MF
 9. ELECTRONIC – Disappointed
 10. ROY ORBISON – I Drove All Night

- Velika Britanija (NME) – albumi**
1. THE ORB – UF ORB
 2. LIONEL RICHIE – Back To Front
 3. VARIOUS – Heartbeat
 4. ELTON JOHN – The One
 5. MEGADETH – Countdown To Extinction
 6. NEIL DIAMOND – The Great Hits
 7. JOE COCKER – The Legend
 8. MARIAH CAREY – MTV Unplugged EP
 9. PREFAB SPROUT – The Best of

- ZDA (Billboard) – albumi**
1. BILLY RAY CYRUS – Some Gave All
 2. KRIS KROSS – Totally Krossed Out
 3. MARIAH CAREY – MTV Unplugged EP
 4. RCHP – Blood Sugar Sex Magik
 5. PEARL JAM – Ten
 6. GARTH BROOKS – Ropin' The Wind
 7. DEF LEPPARD – Adrenalize
 8. WILSON PHILIPS – Shadows And Light
 9. GARTH BROOKS – No Fences

DP REKLAMA, opravljanje storitev s področja ekonomske propagande in trgovine. CELJE, UL. XIV. DIVIZIJE 6

REKLAMA

PISMA

Doktor Rugelj ima prav (2)

Imate deloma res prav, spoštovana Marjetica iz Tolmina.

So pa neke meje, ki jih je vaš varovanec prekorajčil in zašel. Verjetno niso za to krivi geni ampak vojaška vzgoja v najstniških letih.

Mogoče se čudite, zakaj razmišljam tako proti bontonu. Glede na to, kar si je dovolil vaš varovanec, si jaz dovolim tudi več, kot pa bi bilo po črki zakona in bontona dovoljeno. V Novi Dobi sem bil jaz brez vzroka napaden, ne da bi dal kakršen koli povod. Zato bo v tej polemiki moj odgovor tudi zadnji. To pa je seveda odvisno od etične naravnosti konkretnega medija.

Tako kot že nekaterim pred vami, ki so po naročilu ali iz osebne zagnanosti, polemizirali z méno na isto temo, VAS, gospodična Marjetka, povabim na vikend k meni. Pregledala bova vso literaturo, ki je normalno niti najhujši sovražnik ne objavljajo o svojem nasprotniku in je tudi jaz nisem, vsaj od sedaj ne. Zaradi osebne varnosti pripeljem s seboj lahko tudi prijateljico ali prijatelja. Lahko pa se zmenimo kar za izredno srečanje vaše skupine. Vsi boste moji gostje. Vi boste prebricavali mene, jaz pa vas. Naj samo toliko povem, da prišli boste s svojim mnenjem, odšli pa boste z mojim, odnosno razdvojeni.

Prispevek ste pisali sami, brez korektur s strani vašega varovanja. Če bi ga predložili v pregled, bi vam gospod Rugelj nekatere stavke prečrta. V moji omari pa imam spise/dokumente, katere so nekateri samo podpisali!

Dovolite, da na vse, kar ste napisali, malo polemiziram.

Pravite, da se urejate pri njemu eno leto...

On pa pravi, da se človek popravlja toliko časa, kolikor časa se je kvaril. Poiščite vse stebre njegovega delovanja, ki so mu pisali prispevke za tako opevano ZMAGOVITO POT. Poiščite jih in dešifrirajte psevdonime. Kje so vsi njegovi statisti na kongresih, pisatelji, zagnani apostoli njegovega nauka in sploh vsega, kar je trdil.

Mnogo jih je pobegnilo, kar pa poročila ne navajajo. Jaz imam sezname. Oglejte si jih in potem komentirajte. Tisti, ki jih imenujete gospodje, njegovo delo poznajo in imajo zelo slabe izkušnje, zato ga puste pri miru. Za prvo seminarsko nalogo na Univerzi si vzemite temo: Številno napadov (neizvahnih) s strani tradicionalne, boljševisične jalove psihatrije in zdravstva in številno napadov obratni smeri in to tudi neizvahnih.

V svojih razmišljanjih ste, gospodična Marjetka, res še rosno mlada in snov za svoja razmišljanja zajemate samo iz enega vira. Bilo bi vam pa pod častjo, če bi se pozanimali še za kaj drugega. Sicer pa! Z enoletnim stažem zdravljenja še niste zreli za javno pisanje – ste še bruculja.

Bohoričevu doživljam kot kanal večne ljubezni

Če bi poslušali TV oddajo »Moški in ženske« tam o večni ljubezni ni bilo govora pač pa ravno nasprotno.

Čutite, da sem zajedljiv in prizanesljiv, kajti vi ste v svojih ugotovitvah in razmišljanjih še tako na nizki stopnji, da vam je marsikaj oproščeno.

Čutite nesebično očetovsko ljubezen

Na TV se je javno hvalil s svojim polivalentnim življenjem. Ne vem, če njegovi otroci – polsestre in polbratri med seboj – tudi enako mislijo.

V nadaljevanju vašega raz-

mišljanja pa že dokazujete, da popolnoma nekritično ponavljate tisto, kar slišite na vaših seansah. Če bi bili vi in ostala ozko selekcionirana populacija, ki ji pripadate, malo bolj kritična, bi morali biti pozorni na neizmerno samohvalo in skrajno podcenjevanje vsega, kar ni njegovo. Tega vi niste sposobni dojeti in spadate tja, kjer ste in boste nekaj časa mogoče celo samozadostno srečni. Vedite pa, da ste z debelo cevjo priklopljeni na njegovo možgansko dializo. Mogoče vam bo kdaj uspelo pogledati še, kaj se dogaja preko plank Bohoričeve 4. Kdor ni imel prilike videti morja, je zanj že vaška mlaka ocean.

Gospod Rugelj sam sebi ni dosleden, pozablja, kaj je napisal nekoč in kaj trdi sedaj. Pozablja, ponižuje druge, povišuje sebe, kar pa ustvarja odpor pri ljudeh, ki zdravo razmišljajo. V svojem prispevku ponavljate izreke iz arzenala na Bohoričevi, ki se ponavljajo iz leta v leto.

Gospodu Ruglju svetujte, da naj po slučajnem izboru vzame od tradicionalne psihatrije njihove bolnike in naj jih zdravi. Afne guncati s selektivno izbranimi pacienti in ob dobri finančni podpori družbe, je lahko. Kljub temu pa dejanski rezultati niso taki, kot jih gospod prikazuje. Poleg tega pa si dovoljuje metode, ki so neetične, strokovno sporne in da ponovim že povedano: tudi barbarske.

Da ponovim. Moje povabilo je resno. Vam pa želim, da se uredite, da spoznate tudi drugo plat medalje, to pa pomeni beg za rešitev vaše osebne integritete. Vsega tega pa danes še ne razumete. Spominjate me na mnoge njegove oboževalke, ki pa danes ne mislijo več tako.

Srečno!

JOŽE ŠIMENC, Črnuče

Bosna potrebuje Bosance in Bosanke za boj!

Nova doba in ostalo časopisje nam, bralcem, poroča veliko novic, sedaj ko je vojna v Bosni. Kot smo zvedeli, evropske države pa tudi Amerika, ne bodo poslale svojih vojaških sil v Bosno zato ker nima nafte in ker je gorat teren. Bosanci in Bosanke se ne morejo zanašati na tuje. Tujina bo poslala le denarno pomoč, živila in zdravila.

V Sloveniji je orjaška množica Bosancev in Bosank. Nekateri delajo, drugi pa so brezposelni in se dolgočasijo. Naša spoštovana oblast naj bi vse moške in ženske, stare od 18 do 60 let takoj poslala nazaj v Bosno, da se borijo za svobodo, kajti nobeden, torej nobena tujina jim ne bo prinesla svobode na krožniku.

Oni poznajo domač, gorat teren in se bodo lahko junaško borili. Za vojskovanje bodo dobili krasno plačo in odlično hrano. Tukaj v Sloveniji godrnjajo, da so slabe plače in da niso zadovoljni, tam pa bodo zelo zadovoljni.

Sedaj je v Sloveniji tudi velika množica beguncev, begun in otrok, ki jih mora Slovenija hraniti vsak dan. Naša oblast naj bi tudi begunce in begunke stare od 18 do 60 let takoj poslala v boj v Bosno. Otroke pa naj bi pazile ženske, stare 62 let. Ena ženska lahko pazi veliko otrok, tako kot vzgojiteljica pazi veliko otrok. Sedaj pa vsaka pazi svoje otroke, dva do tri, to je neumnost. Tudi begunce in begunke bodo dobili lepo plačo za vojskovanje ter zelo dobro hrano. Ker bodo begunke plačane, bodo lahko svoje otroke lepo vzdrževale in ženskam – varuhi-

njam otrok tudi mesečno plačale. Begunka naj gredo v boj, tako kot so šle partizanke leta 1941–1945. Tukaj, v Sloveniji jim je dolgčas. Treba je pohiteti, kmalu bo prišla zima.

Spoštovano uredništvo, morda bi vi opozorili na to pametno, koristno misel, ki bi bila koristna za vse. Predsednika Liberalne stranke Franca Golija in predsednika Slovenske nacionalne stranke Zmaga Jelinčiča, morda bi onadva uredila, da bi Muslimani in Muslimanke odpotovali iz Slovenije v svojo domovino Bosno in se tam vsi skupaj junaško borili. Bosna jih potrebuje, poklicati pa jih ne more, ker ne ve, kje se točno nahajajo. Bosna potrebuje borce in borkel!

Vsem Neslovincem in Neslovenkam ter beguncem in begunkam želimo srečno pot v svojo domovino, da bi se vsi skupaj junaško borili ter osvobodili svoje kraje.

S spoštovanjem!
LOVRENC TANJŠNIK,
Celje

Psihijatrija z drugega zornega kota (2)

Rugelj, z vami si upa polemizirati samo tisti, ki se ne boji vaših umazanih intrig, sprenevanj in laži. Mene ste z lažno izjavo ponovno skušali moralno streti, kar pa vam očitno ni in ne bo uspelo.

Razlika med vašimi in mojimi navedbami je v tem, da vi nikoli ne upate odgovoriti konkretno in napadate pavšalno, jaz pa vam ponujam konkretna izhodišča. To so spoznali že uredniki drugih medijev, kar pa vas v vaši neskončni neobjektivnosti sploh ne gane.

Res je, da je malokomu znano ozadje vaših sporov s kolegi psihiatri, ki traja že preko dvajset let. Po vsem tem, kar je bilo, bi bilo nenormalno, če bi se sploh še kdo ukvarjal z vami. Kajti to bi bilo Sizičovo delo. Zato ljudje molčijo.

Kdo je bil boljševis? Rugelj vaša dela zadnjih dvajset let, dokazuje, da ste boljševisem zganjali najbolj vi sam. Dokumenti vas globoko kompromitirajo in vi še vedno ne odnehate. Ne etiketirajte ljudi z boljševisi, če nikoli to niso bili.

Končno bi bil čas, da bi se tudi v slovenskem zdravstvu zganili in vam ponudili ogledalo. Kdo je prejšnjemu komunističnemu režimu ovajal svoje sodelavce, zahteval izključitve, pošiljal ponarejene ovadbe proti pacientom, ki so se vam uprli in zaželeli svobodo. To ste bili vi, tovariš Rugelj. In kaj ste pisali leta 1990 v tokratno Demokracijo. Čer bi vas človek ne poznal, bi vas z vsem srcem predlagal za častnega člana v NOVI ZAVEZI.

In vaš vzornik Hudolin, na katerega program se pogosto sklicujete.

V zadnjih desetih letih nimam podatkov, da bi vi tega svojega vzornika, samo enkrat predstavili svojim članom terapevtske skupnosti; Nasprotno pa imam podatke, da se je ta slavni hrvaški alkohololog pogosto oglašal pri vaših nasprotnikih. Iz kontaktov z neobremenjenimi terapevti, sem zvedel, da tudi oni delajo po Hudolinovi metodi.

Naj vas, gospod Rugelj spomnim samo na srečanje, ki je bilo lani v Zagrebu. Tam so nastopali tudi pacienti vaših nasprotnikov in kako ste bil nervozen, ko jim je dr. Hudolin posvetil veliko svojega časa. Ali se spomnite, kako ste spreminjali barve! Naj javno citiram njegovo izjavo iz tistega časa: »On zna to sve bolje od mene«!

Založbo GANEŠ sem opozoril, da je sodelovanje pri izdaji vaše, že dolgo napovedne knjige, lahko za založbo velik finančni fiasko. In da nadaljujem s komentarji na vašo razmišljanja z dne 5. 8. 92 v Novi

dobi. Ugotavljam, da pod nobenim pogojem ne morete nasprotnikom priznati njihovih delovnih uspehov. Ob taki ugotovitvi pa smisel polemike obledi.

Vaše orožje so laži, insinacije in blatenje. Kajti nekaj umazanije na obdolžencu le ostane. Sicer pa se obnašate kot Milošević »I on ne čuje dobro«.

Šimenc je od vas pobegnil, ker vas je zelo hitro spoznal in to, da ste zaljubljen slepo v svojo doktrino in bolesto ogrožen od okolice. Jokate, da v osemnajstih letih ni nihče od pristojnih strokovnjakov opazil vaših uspehov. Res pa je, da sem o vas ravno jaz napisal največ in to dokumentirano in to v »zahvalo« za povzročene svinjarje z vaše strani. Rugelj, jaz sem vse že prebolel, vas pa še čaka pot v Canosso.

Škoda časa za branje vaših ČRNIH KNJIG V BRUK-u. Eno samo večno ponavljanje samega sebe, napadi na sovražnike v stilu maršalovih govorov ali govorov koga od vzhodno komunističnih voditeljev iz časov revizionizma.

Karizmatični voditelji iz pretekle zgodovine so bili sposobni pobediti nekaj milijonov ljudi, zakaj vam ne bi uspelo nekaj sto. Zakaj naštevate za bralce svoje formalno sicer pozitivne prijeme, niste pa bili sposoben odgovoriti na moje zelo hude obtožbe. Tega niste naredili niti v Mladini, niti v Delu, niti v Slovincu in tudi v NOVI DOBI se delate gluhega.

V zadnjem vašem prispevku z veliki črkami, kjer omenjate vašo knjigo ZMAGOVITA POT, vas ponovno sprašujem, kje je del soavtorjev, ki so po vaših direktivah pisali v to knjigo. Nadalje vas sprašujem, kje so tisti vaši najožji privrženci (ne vsi) ki ste jih vodil po seminarjih in kongresih kot cirkuške medvede. Pobegnili so in s tem rešili svojo osebno integriteto. V svojih poročilih vi o tem molčite. Dvajset let je dovolj dolga doba, da so vaši nasprotniki ugotovili, da je najboljše, če vas puste pri miru.

V polstrokovnem časopisu ALKLAB ste pred leti »zakupili« ves časopis, v katerem so bile potem objavljene izpovedi vaših pacientk in deloma tudi pacientov. V vsakem prispevku je morala biti zahvala velikemu terapevtu, ob vsakem prispevku pa ste še vi dodali svoj komentar.

Glede na način, kako opisujete zdravljenje pri vaših nasprotnikih, je možno, da tega ne poznate ali pa namerno pišete tako.

NIHČE VAM NE OPOREKA VAŠIH POZITIVNIH DOSEŽKOV IN STREMLJENJ. Način in obnašanje pa je tako, da pokvari tudi tisto, kar je dobro.

Svoje paciente skušate vezati za svojo osebnost. Tega mnogi ne prenesajo, ker je to za nekatere degradacija. To napako je delal tudi dr. Freud. Vaši »nasprotniki« ne vodijo seznamov pacientov po terapevtih, ker je tudi način dela drugačen. Sicer pa ni bistveno, da bi terapevti med seboj tekmovali, kdo je ozdravil več pacientov.

Naj razmisljam del polemike. Mene vas vaša podtikanja ne prizadenejo več. Bolj se boste tega posluževali, bolj globoko boste zagazili.

Nekaj pa vam bi le svetoval. Dogovorite se z nekim psihiatričnim zavodom in prevzemite po slučajni izbiri nekaj njihovih pacientov. Potem pa poročajte o uspehih.

Zadnjič je bila tipkarska napaka. Za »ozdravitev« narkomana ste vkalkulirali ceno 30.000 DEM. Bisnis je le bisnis. Koliko pa ste jih že ozdravili? To popolnoma isto vprašanje postavljate za alkoholike svojim nasprotnikom. In ali ste sposoben timskega dela. To je dela z ostalimi enakovrednimi strokovnjaki.

Nadalje! Pogovorite se s kakim kolegom psihologom in analizirajte vse vaše, v zadnjih mesecih objavljene, velike sli-

ke. Komu in čemu je vse to potrebno. Tudi v zdravstvu je veliko vrhunskih, resnično vrhunskih strokovnjakov, ki pa nikoli ne bi dovolili, take cirkuške reklame. Gospod Rugelj, če vam še ni nihče upal povedati, vam povem jaz: to vas degradira«.

Pri dajanju šokantnih izjav, preverite prej, kaj ste o tem že pisali ali izjavljali. Narod naš dokaze hrani.

In na koncu še neprijetno vprašanje. Na Koprskem zadnje dni odmeva samomor 15-letnega fanta. Vše podrejeni terapevt, ki »operira« na tem področju po Hudolinovemu socialno anragoškem programu zdravljenja alkoholikov, je od staršev tega fanta Ecija in Klavdije zahteval ločitev, sin David pa tega šoka ni prenesel. In koliko je letna norma samomorov po tem programu, saj je od podobnega primera Darka H. preteklo komaj eno leto. Vsak človek mora enkrat umreti, ste cinično izjavili, ko vam je umrl na maratonu 54-letni Frane K.

Uradna medicina o koprskem primeru še molči, do kdaj še!

Kako more vaša pacientka pisati o varnosti in ljubezni, če pa smo TV gledalci imeli priliko slišati izjave velikega MACH-a, ki trdi, da je življenje prekratko, da bi ga človek zapravljal z eno žensko! S takimi izjavami si boste, gospod Rugelj dokončno odžagal vejo, na kateri sedite. Imam posnetek, ki ga ne morete zanikati.

Rugelj, pamet v roke, pojdite na duhovno meditacijo, recimo k patrom v Plēterje in preostanek življenja zaživite spodobno.

Ne prodajajte tistega ubogim pacientom, kar sami ne morete doseči. To so partnerski odnosi, odnosi do drugače mislečih in sploh spremenitve odnose do okolice, ker drugače boste še bolj osamljen in razočaran, končal neke na robu Ljubljane.

Vedite, da je v tej polemiki, ko ste vi začel z lažnimi napadi na mene, zadnja poteza moja!

JOŽE ŠIMENC, Črnuče

Poziv Zelenih Celja 40. Svetovnemu hmeljarskemu kongresu v Žalcu! Spoštovani!

Zeleni Slovenije – Zeleni Celja pozdravljamo organizacijo in delo Svetovnega hmeljarskega kongresa, ki se te dni odvija v znanem slovenskem hmeljarskem središču Žalcu. Dovolite, da vam zaželimo obilo delovnih uspehov, ne samo na kongresu, ampak predvsem v proizvodnji ter kvaliteti vaših pridelkov in izdelkov.

Ker so proizvodnja in kvaliteta hmeljnega koncentrata ter farmacevtskih pripravkov odvisni predvsem od ekoloških pogojev rasti in ustreznih agrotehničnih ukrepov, ki za zaščito kulture vključujejo ogromne količine problematičnih kemičnih pripravkov – le ti imajo neslutene negativne posledice tudi na širšo okolico tretiranih hmeljnih površin – želimo kot del javnosti vzpodbuditi zbrane strokovnjake, da kongresu in javnosti spregovorijo kaj več o ekoloških vidikih nadaljnje proizvodnje te sicer zanimive kmetijske kulture.

Žal je sama ekonomska opravičenost te dejavnosti v primerjavi z obsegom in stopnjo vsestranske obremenitve okolja:

– posledice onesnaženosti zraka s parami in aerosoli z zaščito kulture uporabljenimi kemičnimi pripravki;

– posledice obremenjenosti podtalnice z zaščitnimi sredstvi in umetnimi gnojili, ki

se zaradi pretirane uporabe prekomerno izpirajo v vodotoke, iz katerih se črpa pitna voda (pri nas reka Savinja s pritoki)

– še vedno premalo preučene in prezrte posledice elektronskega smoga, ki ga povzroča mreža jeklenih žicnih hmeljišč idr.

MOČNO VPRAŠLJIVA!

Uspeh se ne more meriti s površinami, zasajenimi s hmeljno kulturo, količinami porabljenega repromateriala, zgolj bujnostjo kobuli in lepo barvo zelenega zlata, ampak količino in neoporečno kvaliteto koncentrata. Cilj je izkjučno proizvodnja lupolina idr. uporabnih, tudi z ekološkega stališča ekonomsko upravičljivih učinkovin.

Zaradi navedenih dejstev vas pozivamo, da na svojem srečanju posvetite kar največ časa tudi tem problemom, saj pretirana raba zaščitnih sredstev, umetnih gnojil idr. pripravkov neposredno ter posredno vpliva na naravno okolje in človekovo zdravje, nenazadnje pa tudi na samo kvaliteto, uporabnost in konkurenčnost vašega proizvoda.

Zato zahtevamo, da v kolikor še niste, nemudoma pristopite k projektu generalne spremembe proizvodnje tehnologije oz. agrotehničnih ukrepov in repromateriala, ki bodo za okolje in življenje v njem sprejemljivejši, saj, kot že rečeno, proizvodnja hmelja absolutno prekomerno obremenjuje tudi našo pitno vodo! Pomemben sestavni del končne ekspertize oz. zaključnih kongresnih materialov naj torej nujno vsebuje praktične vidike proizvodnje za razbremenitev okolja, ki temeljijo na praktičnih pristopih integrativne in biodinamične proizvodnje, sodobnih spoznanjih in rezultatih ustreznih selekcijskih služb, dosežkih genetskega inženiringa ter razvoju racionalnejših, okolju prijaznejših tehnologij in agrotehničnih ukrepov.

Na koncu se zahvaljujemo za pozornost, ki ste jo namenili našemu sporočilu in pozdravljamo vašo pripravljenost, da v svoja prizadevanja za kvalitetnejši ter zdravstveno sprejemljivejši proizvod vključite tudi skrb za razbremenitev okolja in s tem, med drugim, tudi hmeljskega koncentrata.

Naj še enkrat zaželimo plodno in uspešno delo kongresa, želimo, da našo pobudo in iz nje izhajajoče rezultate prenesete v prakso v okoljih, kjer strokovno vodite proizvodnjo t. i. zelenega zlata, z iskrenim namenom, da se vsi najdemo na istem »bregu« osveščenosti za ohranitev narave in preživetja našega planeta.

ZELENI CELJA

Stranka Zelenih Slovenije

Dragi državljani

(pa tudi spoštovano uredništvo Nove dobe)!

Najprej se Ti opravičujem, ker nisem takoj odgovoril na Tvoje prvo pismo. Redno berem Tvoj časopis, a žal kar z nekaj dnevi zamude. Doslej sem vedno odgovoril na vsako pismo, ki sem ga prejel, tako bom tudi na Tvoji dve.

V prvem me opozarjaš na problem, ki je resnično velik in skrajno pereč. Grč za varovanja državljanov – posameznika pred državo in nosilci javnih pooblastil, zlasti pred njihovo samovoljo in oblastnim ravnanjem. Ne strinjam se s Tvojo trditvijo, da se o tem malo ali nič ne govori, še manj pa dela. Vsekakor je to tako izjemno velik problem, da ga ni mogoče urediti v nekaj dneh. Treba je namreč vzpostavljati razmere, da se bodo državljanji organizirali v različne oblike organizacij znotraj civilne družbe. Na drugi strani pa je treba graditi temeljne institucije demokracije in pravne države. Vsekakor so področja, ki si jih v prvem pismu navedel, ključna, da bodo lahko postajali državljani Republike Slovenije

svobodni; da bodo zaupali v pravo in da bodo državni organi delovali dosledno v okviru pooblastil iz ustave in zakonov. Zakon o varuhu človekovih pravic in temeljnih svoboščin je prav gotovo izjemno pomemben. Delovno gradivo zanj pripravlja Ministrstvo za pravosodje in upravo, ki ga vodi g. Miha Kozinc; prizadeval si bom, da bo zakonski projekt čim prej prišel v postopek.

Vlada Republike Slovenije uravnотеženo in enakomerno pripravlja vrsto potrebnih zakonov tako na področju gospodarskega kot tudi političnega sistema.

Pred nekaj tedni je Vlada v pobudi za sporazum o zagotavljanju socialne stabilnosti kot svojo dolžnost opredelila čimprejše oblikovanje in sprejem zakonov, ki bodo zagotovili večjo pravno varnost delavcev, zlasti zakon o delovnih in socialnih sodiščih, zakon o inšpekciji dela in zakon o delovnih razmerjih. Povem Ti lahko, da je že določila predlog za izdajo z osnutkom zakona o delovnih in socialnih sodiščih in ga poslala Skupščini Republike Slovenije. Torej se vendarle tako govori, kot tudi dela. Vendar ni nikoli preveč besed, ko govorimo o (pre)majhni pravni in socialni varnosti delavcev oziroma državljanov, in nikoli preveč dela, ko gre za oblikovanje sodobnega učinkovitejšega pravnega sistema. Pobude, pritiski, očitki, pomisleki, ugovori, predlogi in ideje, kaj je treba na tem področju storiti, so zame koristni. Nimam jih samo za nujno sodelovanje in dialog z državljani, ki ga potrebujem pri svojem delu oziroma funkciji, ki jo opravljam, pač pa tudi za kontrolo s strani državljanov, da bi delal čimbolj prav. Delo, ki ga opravljam v teh časih in razmerah, ni nič kaj lahko, niti popularno. Držim pa se neke stare modrosti: če je pravo srce, je pravi tudi meč. In če imaš prekratkega, moraš pač stopiti bližje in ga moraš spretneje sukati in ga še bolj srčno vihteti; in nikoli odnehati, ko veš, da delaš prav.

Pri Tvojem drugem pismu pa sem bil v rahli zadregi. Že prvo Tvoje pismo je bilo pravzaprav namenjeno mojemu kolegu ministru za pravosodje in upravo g. Mihi Kozincu. Sam sem bil en teden res kandidat za funkcijo ministra za pravosodje itd. Zdaj kot minister za zakonodajo odgovarjam za čimbolj usklajeno zakonodajo, za skladnost novega pravnega sistema z ustavo. Neposredno v ministrstvu za zakonodajo oblikujemo zakonske projekte le tedaj, če ne sodijo v resorje drugih ministrstev. Tako smo pripravili zakon o zavodih; zdaj oblikujemo zakon o gospodarskih družbah in zakon o ustavnem sodišču.

Tudi problem, na katerega opozarjaš v drugem pismu (prebral sem ga v nedeljo, 2. avgusta 1992, ko sem imel čas za branje) je za državljane oziroma prebivalce Slovenije izjemno pereč, ne pa neresljiv. Tvoje pismo, namenjeno ministru za pravosodje in upravo, sem poslal kolegu g. Mihi Kozincu z željo, da Ti kot pristojni minister odgovori.

Te prijateljsko pozdravlja.
LOJZE JANKO, Minister za zakonodajo, Ljubljana

Zdaj imamo tudi Slovenci svojega Jovića

Slovenska politična javnost se še spominja, kako je predsednik zbora združenega dela g. Jože Zupančič, razočaran nad poslanci v sredo, 15. julija 1992 nepreklicno odstopil. Sklical je tiskovno konferenco in užaljeno zagovarjal volilni zakon. Upravičeno je pričakoval tudi odstop predsednika skupščine g. dr. Bučarja. Dr. Bučar pa je isti večer v žarišču rekel, da bo o svojem morebit-

nem odstopu še razmišljal. Od obljub, razočaranj in razmišljanj pa žal ni bilo nič. Dr. Bučar je na svoj odstop pozabil, g. Zupančič pa je svoj odstop enostavno preklical, požrl svojo poslansko besedo in ostal zvest strankarski disciplini.

Gospod Zupančič, pa na kratkotrajno sprenevedanje in požrto besedo prav gotovo ne more biti ponosen. Celotna zadeva pa nas spominja, da smo tudi Slovenci dobili svojega Jovića. Demokracija je tudi: ponos, doslednost in odločnost, ravno v teh elementih pa je g. Zupančič že drugič zatajil odkar vodi zbor združenega dela.

TONE FRANTAR, Ljubljana
narodni demokrat

Kritika: Zajamčeni osebni dohodek in prazen želodec

Spoštovana Puharjeva ministrica za delo, plače in ne vem česa vsega. Mislim, da tudi sami ne veste več, kaj v resnici stel?

Tako sem vsaj jaz razumela ko sem vas gledala v žarišču 27. 7. 1992. Povedali ste da je vlada določila 13.000,00 SIT minimalne plače ta mesec zato, ker se življenjski stroški niso povečali. Ali vas lahko vprašam kakšno plačo imate vi in zakaj vi, ki niti v sanjah ne veste kaj lahko kupi družina za trinajst tisočakov. Zakaj ne prosite vlade da vam za šest mesecev dodeli minimalni osebni dogodek, da bi dobili svojo prvotno obliko, ki ste jo imeli pred leti, ko še niste vedeli za inflacijo in tudi danes ne veste. Zato tudi lahko odločate koliko naj jedo delavci. Veste tako kot danes govorite vi, je pred leti govoril Dolanc, tudi on je bil vaše teže in je zategovanje pasu zahteval samo od delavcev, sam pa je sedel na dveh stolih, ker nikoli ni čutil zategovanja pasu. Puharjeva mislim, da boste tudi v jeseni ko bodo volitve o vsem odločali vi in vlada in, da volilec sploh ne boste rabili. Za vas in za vlado so ljudje le formula, ki pomaga še do večjega kosa kruha, kot ga že imate. Puharjeva mislim, da takšne igre z ljudmi niso dobre in tudi odločanje o tako občutljivih stvareh kot je plača delovnih ljudi ni dobra. Mislim, da se sploh ne zavedate, ali pa se nečete, da delavec v novi državi Sloveniji je vedno tanjši kos kruha, kar pa za državo, ki je tako mlada ni dobro. Mislim, da ljudje, ki so v vladi bi morali v šole, k dobrim kmetom, da bi se tam naučili, če že drugega ne kako je treba gospodariti vsaj starega pregovora »da čič ne da nič ali pa še manj«.

In vsi ti ljudje, ki bi naj bili odgovorni za naše gospodarstvo in razvoj države ne vedo, da dober gospodar najprej se je šele nato žanje, se najraje prerokajo in delajo razprtijo, ki pa gospodstvu samo škodi. S tem pa delavec dobiva vsak dan manjši kos kruha. In če vlada in ministrstvo lahko vse to počne, naj ne reče da smo ljudje svobodni, ampak naj prizna, da nas vedno globlje potiska v kameno dobo, ko se je človeški razum šele začel prebujati. Puharjeva bodite tako pošteni, da ljudi, ki jim vi odmerjate koliko kosov kruha lahko še pojedjo, in prosite vlado da vam da 6 mesecev teh bornih 13.000 tolarjev plače in videli boste da bodo delavci zadovoljni.

Uredništvo prosim, da članek objavijo v celoti, ker v slučaju da se moram za članek zagovarjati mora biti originalen, sicer odgovornosti ne morem prevzeti nase.

JUSTINA TEMNIKAR,
Šentjanž pri Dravogradu

Za papeža ukradli zlati kelih

V prejšnji Novi dobi (22. 7., str. 10) sem pokazal, da kelih, ki so ga celjski verniki podarili papežu, ni ne Plečnikov original, ne zlat in ne ukraden s celjske razstave »Kelih arhitekta Jožeta Plečnika«, kot je to na škandalozen način trdil J. Sever. Povedal sem tudi, da je pozlačeno kopijo keliha, ki ga sam hrani, dal izdelati za denarje celjske Cerkve opat g. Friderik Kolšek, organizatorji omenjene razstave kelihov in Konferenca za Slovenijo Svetovnega slovenskega kongresa pa s tem nismo imeli nič.

»Raziskovalnemu novinarju« ter glavnemu in (celo!) odgovornemu uredniku Nove dobe, ki je lažno zgodbo o kraji keliha za papeža tudi spočel, se seveda ni zdelo primerno, da bi se opravičil, kot mu je javno svetovala ga. Simona Hribar, v svojem odgovoru raje opleta, da pristojni organi niso odobrili izvoza kopije keliha za papeža. Ko ga prosim, naj to svojo opazko naslovi na pristojno mesto in torej ne name, izrekam obem svoji dvom, da bi za izvoz kopij, ki jih pač ni mogoče imeti za enakovreden del narodne kulturne dediščine kot originalne, veljali prav taki predpisi kot za originale same. Če je res tako kot trdi J. Sever, pa naj v svojem časopisu priobči ustrezen člen ustreznega zakona.

J. Sever v odgovoru priznava, da od podjetja Prese, d. o. o., katerega lastnik je, »Janez Šumrada... ni dobil izplačane honorarja, ki mu po pogodbi dejansko pripada.« Pri tem pa se za prvo zlaže: midva niva se nikoli sklenila nikakršne pogodbe za moje sodelovanje pri projektu nove izdaje knjige N. Klaič, Zadnji knezi Celjski v deželah sv. krone. V Ljubljano so mi ga kot potencialnega založnika tega dela poslali spomladi 1991 – tedaj sem ga sploh prvič videl in se dotle tudi nisva poznala – in sicer nekateri Celjani, ki jih spoštujem in jim zaupam, zato sem zaupal tudi njemu samemu in sva se o vsem dogovorila ustno. Seveda pri tem ni bilo govora o 5000 DEM honorarja, kot potvarja J. Sever. Me pa res zanima, kako bo s pomočjo knjige, v kateri sem napisal za štiri tiskane strani uvoda, izbral fotografije in sestavil podnapise k njim, sodeloval z oblikovalcem ter opravil še druga uredniška dela, dokazoval, da bi smel jaz zahtevati za to delo tako visoko plačilo! No, J. Sever naj se ne veseli prezgodaj, obstajajo sodni izvedenci, ki bodo moje (pa tudi prof. dr. Vojeta in še koga drugega) delo pri drugi izdaji Zadnjih knezov pravično ovrednotili, če pa je tole, v čemer živimo, res pravna država, bo moral tako ovrednotiti honorar za zamudnimi obrestmi vred tudi plačati. Na sodišču pa bo odgovarjal tudi za klevete, ki mi jih podtika z očitnim namenom, da bi me še naprej batil (če mu že ni uspelo, da bi mi podtaknil krajo keliha za papeža): od tega, da sem po njegovem zahteval na krožniku glavo g. Petra Kavalarja, ki ga cenim in spoštujem in sem mu dal to tudi javno vedeti (prim. Slovenec 17. 6. 1992, str. 9), do tega da sem menda zahteval, naj odstrani iz projekta Celjski zbornik in njegovega takratnega urednika in svojega kolega dr. Janeza Cvirna. Naj še povem, da g. Aleša Ilca, za katerega trdi J. Sever, da naj bi ga jaz označeval z nekulturnimi izrazi, sploh ne poznam, ne osebno ne profesionalno ne kakorkoli drugače.

Tudi kot sodelavec Muzeja revolucije Celje (1978–1981) nisem bil nikakršen »zagrizen varuh rdečega muzeja« kot trdi v svojem tekstu J. Sever. K življenju sem v teh letih obudil celjsko Zgodovinsko dru-

štvo, ki je poslej redno delovalo, organiziral sem 20. zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Celju, ki se je v svojem pomembnem delu lotilo obravnave vloge grofov in knezov Celjskih v slovenski zgodovini, in ob tej priložnosti s pomočjo prof. Anke Aškerčeve vendarle prepričal v samoupravni socializem zaverovane celjske oblastnike, da so namenili sicer zelo skromna denarna sredstva za prvo izdajo dela Zadnji knezi Celjski Nade Klaičeve. Knjigo sva kot posebno izdajo Celjskega zbornika uredila skupaj s pokojnim prof. Gustavom Grobelnikom, tedanjim urednikom Celjskega zbornika, za moje »hlepenje po honorarjih« pa je značilno, da sem se vsakršnemu denarju vnaprej odrekel. Tako bi storil tudi tokrat, če bi knjigo ponatisnil Celjski zbornik, ne pa privatna profitna firma. Leta 1981 je izšla v Celju v založništvu Muzeja revolucije moja knjižna publikacija, ki bi ne mogla nastati brez testnega sodelovanja – z g. opatom in nekaterimi drugimi duhovniki iz okolice Celja, kar je iz nje tudi jasno razvidno. Že 1977 sem kot študent (in član ZK, kar sem ostal do spomladi 1988) tik pred prihodom v Celje uredil knjigo, naj oblasti vrnejo slovenskim krajem stara v petdesetih letih odpravljena imena po svetnikih, in sem si s tem nakopal na vrat občinskega partijskega sekretarja pa tudi nekatere njegove republiške šefe. Toliko kot prispevek k poznavanju mojega delovanja v času, ko sem bil v Celju »rdeči kustos«. Mimogrede, na to dobo sem upravičeno ponosen in se ni mara ničesar sramovati.

Z J. Severjem pa se ne nameravam več vlačiti po časopisih in mi kličem: Na svidenje na sodišču!

Janez Šumrada, Ljubljana

Pod pismo J. Šumrade

Še enkrat hvala (nepoklicanemu) Janezu Šumradu, če mu je verjeti kot edinemu, ki oznanja resnico, da je javnost izvedela skoraj vse v zvezi s Plečnikovim kelihom, da je namreč bila javnost napačno obveščena o darilu gospodu papežu. Naš namen, niti moj, kot »raziskovalnemu« novinarju, kot se iz mene sprduje Šumrada, ni da bi iskal tistega, ki je našim in tujim sredstvom obveščanja (po Šumradi) natrosil, kako so »verniki Celja« Svetemu očetu podarili Plečnikov kelih (ne kopijo!). Ta mala prevara, če je seveda verjeti že omenjenim sredstvom obveščanja in Šumradi, naj pade na dušo darovalcem. Torej se naj opravičuje tisti, ki je lepo gesto g. celjskega prelata in njegovih vernikov iz meni neznanih razlogov ofrnil.

Po vsem žolčnem bevskanju na moj rovaš me Janez Šumrada z ničemer ni prepričal, da je bila njegova namera v resnici »razsvetlitev zadeve z omenjenim darilom papežu«, temveč to, o čemer največ govori:

o dolgu založbe Prese d. o. o. Pozoren bralec, seveda, če ga je stvar zanimala, v mojem sestavku (razen J. Šumrade) ni mogel najti vzročne ali tudi navidezno (razen od Šumrada) domišljene in videne zveze med njim in mano. Tudi sam sem bil presenečen nad neustavljivim poskusom Janeza Šumrade, da se je oklical za odgovornega in me mimogrede ozmerjal z lažnivcem in vsem drugim ter na vse pretega skušal izzvati, da bi se spustil na njegovo raven, kar bi mu potem resnično služilo za sodni pregon zoper mene. Torej za to, kar je v osnovi želel in

s čemer mi venomer preti. Preden pa se le odloči za sodni pregon, bi ga spomnil na zanj neugodna dejstva, da namreč živijo priče, ki bodo zaradi poštenosti potrdile moje navedbe, kakor tudi drugi dokumenti, kateri Janeza Šumrado vsaj v mojih očeh postavljajo v drugačno luč, saj vendar nisva preprodajalca cerkvenih tepihov po načelu – če kupiš dva – dobiš enega povrh...

O vsem ostalem torej, kot je bilo zapisano, zatorej: do izplačila katerega koli že honorarja na svidenje, v ostalem pa zbogom Janez Šumrada.

Janez Sever

KOUCHNER JE DOBRO VIDEL ZAPORNIKI V SVINJAKIH

Francoski minister za humanitarne akcije Bernard Kouchner je v soboto izrazil ogorčenje nad stanjem v koncentracijskih taboriščih na severovzhodu BiH.

»Ljudi terorizirajo. To so ljudje, ki niti nikogar ne upajo pogledati v oči, ljudje, ki so do konca izčrpani. Videl sem ta skladišča bolnih, ki se lahko primerjajo s svinjaki, v katerih bi ljudje ležali po tleh«. Kouchner je dobil takšne vtise ob ogledu dela taborišča na Manjači, v katerem trenutno životari okrog štiri tisoč Hrvatov in Muslimanov.

Prostore, ki si jih je Kouchner ogledal, pa ni mogoče primerjati s svinjaki, ker so svinjaki v resnici.

JLA si je namreč pred kakšnimi desetimi leti na največjem vojaškem poligonu v Evropi, na Manjači, omislila poleg raznih strelšč tudi tako imenovano vojaško ekono-mijo. Po domače povedano vojaško kmetijsko farmo. Zgradili so precej ogromnih

betonskih hlevov, v katerih so gojili svinje. Rodovitno polje na precejšnji višini je bilo zasajeno z žito, koruzo, krompirjem in graham. Delavci na »posestvu« so bili deloma domačini iz Han Kola in Sitnice, deloma vojaki.

Že neke koncem osemdesetih let se je izkazalo, da kmetija ne uspeva, saj so bili v različnih vojaških vajah stalnih gostov iz vojaških akademij in vojaških srednjih šol, posevi poškodovani.

Ko se je vojaški kolhoz izkazal za neproduktivnega, se je stalež živine v hlevih skrčil. Stavbe so ostale in dočakale absurdno namembnost. Največja absurdnost pa je v tem, da so mnogi od zidarjev, ki so svinjake gradili, v njih tudi zaprti.

F. F.

CERKEV PROTI KONDOMOM

Sekretar škofijske konference Čila Cristian Caro je dejal, da je bilo znanstveno dokazano, da kondomi niso učinkovito sredstvo proti spolnim boleznim ali prenašanju aidsa. Zaradi človeškega dostojanstva in reševanja človeških življenj bo zato čilska cerkev še naprej nasprotovala uporabi kondomov in se zavzemala za spremembo seksualnega vedenja, je povedal sekretar škofijske konference.

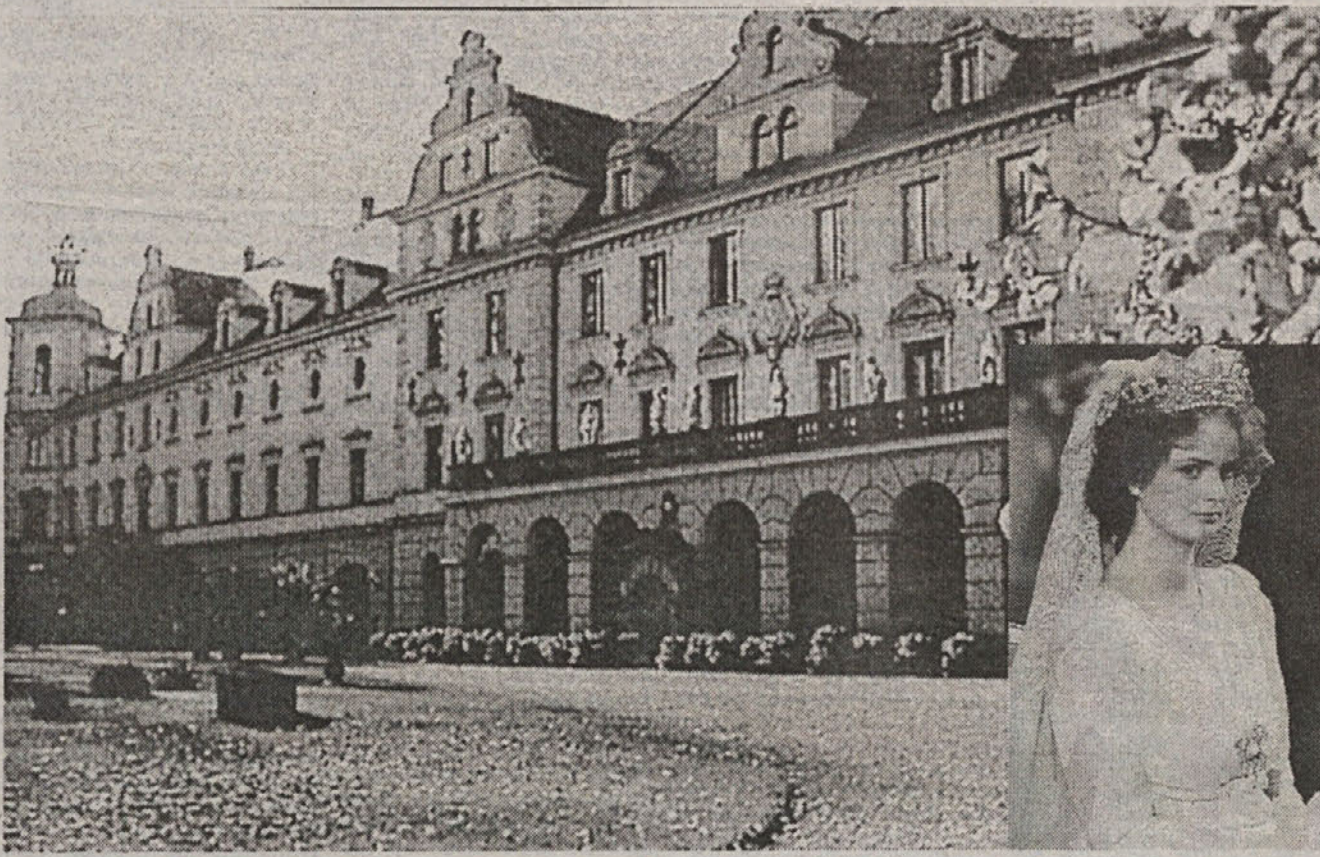
NOVA DOBA

NAROČILNICA

Ime priimek
naslov
naročam časopis-tednik Novo dobo na naslov
Na gornji naslov mi pošljite izvodov. (številu)
Obvezujem se, da bom redno plačeval naročnino.

podpis naročnika

SLOVO OD DRAGOCENOSTI

Grad Emmeram pri Regensburgu na veliko popravljajo. Davkarija hoče namreč denar. Knežinja Gloria (32) se bo morala s težkim srcem ločiti od mnogih dragocenosti. Tudi od diamantnega diadema, ki ga je nosila le ob poroki 1980 in ob 60-letnici pokojnega moža in je bil narejen za francosko cesarico

Eugenie (1826–1920), ženo Napoleona III. Gre za 150 diamentov, 50 zlatih tobačnic in velikansko zbirko srebrnih krožnikov. Najbolj dragocena je doza za njuhanec, okrašena z briljanti in barvnimi pravimi kamni, ki so jo 1760. leta naredili za Friderika Velikega in jo cenijo na dva do tri milijone mark. Tu je tudi 160

let stara broša iz diamentov in smaragdov.

Znana londonska avkcij-ska hiša Sotheby bo pripravila dražbo dragocenosti 17. in 18. novembra v Ženevi. Izku-piček v predvidenem znesku 23 milijonov mark bo pospravi-la davkarija.

Dodajmo, da je grad Em-meram večji od buckingham-

ske palače v Londonu in spa-da med najdražje gradove v Evropi. Ko je knez Johan-nes predlani umrl, je zapustil družini še veliko drugih gra-dov, cel imperij (50) podjetij s 4000 zaposlenimi, nebo-tičniki v ZDA.

Sin bo dobil 28 tisoč ha gozdov (največja posest v Nemčiji) in nepremičnine.

ZAKON NA PREIZKUŠNJI

Dandanes ne moreš biti sin enega od največjih holi-vudskih filmskih igralcev sam igralec in producent in še poleg vsega uspešen mož v zakonskem življenju. Michael Douglas je svojo seda-njo ženo spoznal pred 15 leti. Ona je imela takrat komaj de-vetnajst let. Njun zakon je bil uspešen, mlada Dinadra je bila dobra žena in mama. Ampak v zadnjem času, od-kar je Michael posnel film »Basic Instinct« s Sharon Stone, so se nad njunim za-konom zgrnili črni oblaki. Michael sam je priznal: »Za-

radi tega so najini medseboj-ni odnosi postali zelo napeti. Ni se lahko vrnil k svoji ženi v posteljo, če cel dan snemaš strastne scene.«

VSE ZA OTROKE

Dvainštiridesetletna ameriška igralka Shelly Duvall postaja multimedijška impresarka za otroke. Trenutno dela tri knjige za otroke, pripravlja novo serijo albumov, prav tako namenjenih otrokom, na kabelski televiziji pa se je oprijela produkcije programa »Pravljice za lahko noč«. V le-te name-rava uvesti dve noviteti: animacijo in obdelavo modernih pravljič. Za to je najela zelo znane zvezde: Bette Midler, Johna Candyja in Bonnie Raitt.

STARE NADALJEVANKE

Anthony Hopkins je v svojo kariero vložil leta in leta upornega in predanega dela v številnih televizijskih serijah, ampak svetovno slavo si je pridobil šele pred kratkim s fil-mom »Ko jagenčki umolknejo«. Po osvojenem oskarju, so televizijske postaje po celem svetu začele predvajati serije, v katerih igra slavni Hopkins in v eni izmed njih ga bo gledala tudi naša publika. V britanski dramski nadaljevalki »Ože-njen moški« igra Anthony Hopkins glavno vlogo.

BATMAN V EVROPI

Pariz – Film »Vrnitev Batmana« počasi osvaja tudi evrop-ske kinematografe po tistem, ko je obvladal Ameriko. Nič čudnega, saj bodo najnovejše dogodivščine Michaela Keatona razveseljevale in vzbujale gledalce. Čez dan Bruce Wayne, ponoči človek-netopir. Tokrat je njegova partnerica Michelle Pfeiffer, ki je čez dan Selina Kyle, ponoči pa žen-ska-mačka. Poleg njiju, namesto Jacka Nicholsona – Pen-guin – Danny DeVitto (na sliki).

IGRALCI ZA PREDSEDNIKA

1. Bush & Schwarzenegger

2. Jerry Browne & Kim Basinger

3. Ross Perot & Jack Nicholson

4. Bill Clinton & Barbra Streisand

Ameriški filmski zvezdniki so v javnosti precej popular-nejši kot marsikateri politik in zato si predsedniški kandi-dati med njimi iščejo svoje privržence, ki jim s podporo prinašajo nove politične točke.

Slavni terminator Arnold Schwarzenegger na ves glas izraža svojo podporo pred-sedniku Georgu Bushu. Ar-nie je njegov najljubši igra-lec, v času Bushovega man-data pa ima tudi funkcijo po-sebnega svetovalca Bele hi-še za zdravje in šport.

Zapeljiva filmska diva Kim Basinger je goreča agitator-ka kandidata Jerryja Brow-na, demokrata. Zadnje čase Kim vse pogosteje govori o zani-manju za politiko. Morebiti se bo tudi ona v zrelih letih neposredneje vključila v predsedniško kampanjo.

Jacka Nicholsona je s svo-jimi govori in nastopi navdu-šil Ross Perot, milijonar in neodvisni kandidat, zato se je precej angažiral v njegovi kampanji. Vprašanje je, ko-mu bo igralec po Perrotovem umiku naklonil svoj glas.

Predsedniški kandidat Bill Clinton je s svojim progra-mom navdušil številne zvezdnike. V njegovem pod-pornem štabu so Barbra Streisand, Burt Reynolds, Richard Dreyfus in številni drugi. Pri Clintonu so jih prevzeli demokratična narav-nost in dejstvo, da igra saksofon, obožuje Milesa Davisa in ima rad ženske.

NOVA LJUBEZEN

Čim starejši je, mlajše lju-bice si omišlja. Popularni la-tinskoameriški pevec Julio Iglesias, znani lomilec žen-skih src, se zadnje čase v jav-nosti pojavlja v spremstvu petindvajsetletne Mirande, tiskovne asistentke ameri-škega rodu. Skupaj sta naj-prej preživela dva mirna ted-na v njegovi vili na Floridi, potlej pa so ju parapažji za-sačili pred pariškim hotelom Ritz, kjer parček končuje svoj evropski dopust.

PREVEČ OZONA V ZRAKU

Glavobol, težave z dihanjem, slabost, slabo počutje, srbenje očne veznice in astmatični napadi – to so nevšečnosti, ki jih čuti marsikdo v teh avgustovskih dneh. Vzrok pa so škodljive koncentracije ozona v zraku. V sončnih dneh jih povečujejo avtomobilski izpušni plini. Bolj ko pripeka sonce, več tega »poletnega smoga« je v zraku.

»Ob večdnem stabilnem visokem pritisku lahko koncentracije ozona v zraku dosežejo skrb zbujajočo stopnjo,« pravi dr. Hans Hege, predsednik bavarske deželne zdravniške zbornice.

Pri 180 mikrogramih ozona v kubiku zraka pooblašče-

ne ustanove objavijo opozorila, strokovnjaki pa pravijo, da že koncentracije od 80 do 100 mikrogramov povzročajo srbenje veznice in težave z dihanjem.

V mestih so ob lepem vremenu koncentracije ozona največje od opoldneva do

zgodnjih popoldanskih ur. Na deželi, v bližini prometnih cest, so koncentracije visoke še v večernih urah, kajti ozon se v svežem zraku zadrži dalj časa.

Medicinski strokovnjaki svetujejo:

Tudi zdravi ljudje naj bi se ob vročih dneh izogibali daljšega telesnega napora (dela na vrtu, kolesarjenja, športa), kajti globoko dihanje pri takih koncentracijah spravi ozon v zadnji pljučni mehurček.

Če imamo težave, moramo leči in se odpočiti, če nas boli glava, si na sence položimo mrzle obkladke.

Stanovanje prezračimo zvečer, ko je hladno.

Jejmo veliko vitamina A, C in E (korenje, sadje, polnozrnat izdelki) – ti namreč zmanjšujejo ozonske poškodbe.

Kolikor mogoče manj se vozimo z avtom.

Opustimo kajenje in alkohol.

SIMON AŠIČ POMOČ IZ DOMAČE LEKARNE

Sušenje mišic (atrofija)

Splošni nasveti: Če je atrofija posledica kake bolezni, je treba to zdraviti. Če pa je vzrok le premalo gibanja, tedaj pa krepimo mišice s telesnimi vajami, s športom, z lažjim delom, s kakim konjičkom.

Zdravljenje: 1. Čaji: plahitica (štiri skodelice na dan).

2. Natiranja: plešec (izvleček, tinktura: plešec seseklamo, deset dni namakamo v žganju, nato z njim bolne ude natiramo in masiramo. V tem času pijemo čaj iz plahitice).

3. Obkladki: s švedskimi kapljicami.

Starostne težave

Splošni nasveti: V starosti se čim dlje upravljamo sami – se umivamo, oblačimo, skrbimo za snago. Jejmo lahko hrano, sadje in zelenjavo. Ne pozabimo na razvedrilo (radio, televizija, knjige), na družbo, obiske, na sprehode po svežem zraku.

Zdravljenje: 1. Čaji: kopriva, meta, rožmarin (proti slabemu spominu), tavžentroža. Čajne mešanice: borovnica, materina dušica, oves, rožmarin, žajbelj.

2. Jedi:

čebula, česen, jabolka, med, skuta; roženkravt (za krepitev srca požvečimo vsak dan 1–2 lista in med žvečenjem pijmo vodo. Za zimo lahko liste posušimo).

3. Obkladki: z glistovnico (v ležišče si damo suho glistovico, za tri tedne).

4. Pripravki z vinom: rožmarin (1 šilce po kosilu in po večerji).

LAHKO BARVE ZA LASE POVZROČIJO RAKA?

Vemo, da je potrebno paziti pri uporabi kemikalije, ki od naravne rjavolaske ustvarijo nenaravno svetlolasko in da je potrebno dati lasem čas, da si opomorejo od takšnega agresivnega kemijskega napada.

Pa vendar, ali lahko barvanje las povzroči raka? Raziskovalci so si dolgo postavljali to vprašanje, sedaj pa so laboratorijski testi na živalih odkrili kancerogene snovi v različnih proizvodih za barvanje las. Nekaj raziskav je ugotovilo visok odstotek obolelih za levkemijo med uporabniki teh proizvodov in

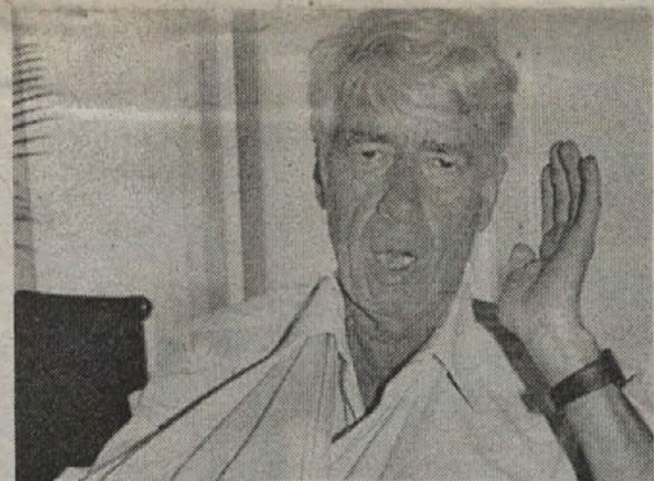
ljudmi, ki delajo z njimi – frizerkami... V začetku maja so objavili zaskrbljujoče rezultate še ene raziskave.

V American Journal of Public Health (Ameriški časopis za javno zdravje) so znanstveniki z Nacionalnega inštituta za tumorje objavili, da so ženske, ki si barvajo svoje la-

se, v večji nevarnosti, da zbolijo za tumorjem limfnih žlez.

Da bi prišla do podatkov o tem, je epidemiologinja Sheila Zahm s svojimi kolegi v Nebraski raziskovala nekaj sto obolelih za rakom in rezultate primerjala z rezultati raziskave 1400 ljudi, ki nimajo raka. Pokazalo se je, da so ženske s tumorjem limfnih žlez 1,5-krat pogostejše kot ženske v kontrolni skupini (tisti, v kateri so bile zdrave

ženske) izjavile, da uporabljajo barve in šampone za barvanje las. Tiste, ki so si dlje barvale lase, so bile bolj ogrožene. Razen tega je bil tumor limfnih žlez pogostejši pri tistih ženskah, ki so uporabljale barve za lase, kot pri tistih, ki so uporabljale barvne šampone, ki se sperejo z nekajkratnim umivanjem glave. Raziskave so potrdile tudi domneve, da so temnejše barve za lase nevarnejše kot svetle.

MED SPANJEM V GLOBINO

Mavec na desni roki, rane na levi, modrice po telesu. Tudi pri nas znani Rudi Carrell (57) ne ve, kako se je zgodilo. Pravzaprav pravi: »Zvečer sem šel normalno v posteljo. Moja spalnica je v zgornjem nadstropju hiše. Spominjam se samo, da sem hotel odpreti neka vrata. Ta so poleg velikega okna, ki sega do tal. V polsnu sem najbrž oboje zamenjal in na glavo strmoglavil štiri, pet metrov v globino v rožni grm. Morala je biti polna luna.« Pa ni bila. Bila pa je sreča, ker bi bile lahko posledice še dosti hujše.

JAPONSKA METODA ODVAJANJA

Tokio – V japonskem mestu Nagano je srednješolcem, ki so odvisni od nikotina, dovoljeno skaditi nekoliko cigaret v zbornici pod pogojem, da se postopoma odvadijo kajenja. Na Japonskem je osebam mlajšim od dvajset let kajenje strogo prepovedano. Če nekdo proda cigarete osebni mlajši od dvajset let, je lahko kaznovan z denarno kaznijo v višini 31 dolarjev.

KAJ NAREDIMO SAMI

V mnogih raziskavah strokovnjaki ugotavljajo, da lahko človek veliko naredi sam za krepitev svojega telesa pred nevarnostjo raka. Predvsem je nujno opustiti kajenje in se izogibati tudi pasivnega kajenja. Reducirati moramo alkohol, jesti polnozrnatih produktov, svežo zelenjavo in sadje, rastlinsko olje. Jejmo zelo malo mesa, pa veliko vitaminov A, C in E.

BOLJŠE JE GIBANJE

Zoper bolečine v križu bolj pomaga gibanje kot masaža ali mirovanje v postelji. To je ugotovitev neke danske študije. Najboljša vaja: ležemo na hrbet, se opremo na roke in gornji del telesa dvigamo, kolikor največ moremo.

POGOSTEJE NA PREGLED

Kdor gre po štiridesetem letu na zdravniški pregled le vsakih deset let, za 30 odstotkov poveča možnost, da bo umrl za rakom na črevesju. Rak na črevesju se namreč največkrat razvija zelo počasi, so ugotovili v 20-letni študiji univerze v Kaliforniji.

KISLO ZELJE

Kislo zelje ščiti pred rakom na črevesju, ugotavljajo raziskovalci z univerze v Giessnu. Njihovi poskusi so dokazali, da kislo zelje spreminja mnoge encime v črevesju in tako uničuje rakotvorne substance.

Ščitnica z obščitnicami

Splošni nasveti: Bolna žleza ščitnica v vratu (na vsaki strani ima po dve obščitnici, važni za urejanje presnove v telesu) je lahko vzrok, da pride do golšavosti, izbuljenosti oči, do krčev v mišicah in pospešenega pulza, ne da bi se zvišala telesna temperatura. Nekoliko si lahko pomagamo tudi z zdravilnimi čaji in obkladki.

Zdravljenje: 1. Čaji: lakota (za grgranje), lisičjak (zjutraj eno skodelico), slezenovec (za grgranje, izmenoma s čajem iz lakote). Čajne mešanice: kopriva, ognjič, rman.

2. Obkladki: s stolčnimi listi lakote in slezenovca; s poparkom preslice; s švedskimi kapljicami; z zelnatimi listi (pri izbuljenosti oči. Zjutraj si umijemo vrat z mlačno vodo).

Šen

Splošni nasveti: Ker je šen zelo nalezljiva bolezen (navadno na obrazu in glavi), moramo bolnika izolirati, ločiti od drugih.

Zdravljenje: 1. Čaji: bezeg, jetičnik (eno skodelico že pred zajtrkom, čez dan še 3–4 skodelice), kopriva (po požirkih), plahitica, vrtnica (cvetni listi so dobri za čaj).

2. Kopeli: s poparkom hrastove skorje (za kopeli obraza); s pepelom in soljo (za kopeli nog).

3. Mazanja: gabez (tinktura, napadena mesta mažemo nekaj dni); lilijska (olje iz cvetnih listov); maslo; smetana; šentjanžovo olje.

4. Obkladki: s stolčeno čebulo (obkladke damo zadaj na glavo. Menjavamo ga vsakih šest ur); s stolčnim korenem gabeza; s stolčnimi listi lapuha; z maslom (vročega razmažemo po krpi ali gazi in damo na bolno mesto večkrat na dan); s stolčnimi zelnatimi listi (ki jih polikamo z vročim likalnikom).

5. Ovitki: s poparkom lapuha.

6. Umivanja: poparek bezgovih cvetov, brezovih vejic, hrastove skorje, koprive (za obraz).

Slepič

Splošni nasveti: Če začutimo nenadne in silovite bolečine na desni strani spodnjega dela trebuha, takoj pokličimo zdravnika!

Zdravljenje: 1. Čaji: robida (listi; čaj hitro pomaga pri razdraženem slepiču).

2. Natiranja: olivno olje (do tri tedne vsak dan po tri minute).

3. Obkladki: z ilovico (umešeno s kisom).

KANADSKEGA UNPROFOROVCA, POSILJEVALCA MLADOLETNICE, SO OPROSTILI

SODNA FARSA

Izgleda, da je nekaterim ljudem dovoljeno več kot drugim. Vojaki so si sploh od nekdaj jemali pravico, da so orali po tujih lestinah. Ob posilstvih, ki jih po hrvaških vesteh sodeč vršijo četniki in po srbskih ustaši, niso nobena izjema niti pripadniki enot Združenih narodov. Posiljena mladoletna Hrvatica je spoznala, da je tujim sodnikom za njeno nesrečo prav malo mar.

»Ljubezen« v jarku

Kanadskih vojakov v Daruvarju ne marajo. Temu ni krivo samo posilstvo mladoletne Manuele P. iz Sirača (hrvaške vasi oddaljene sedem kilometrov proti jugovzhodu), ki ga je izvršil kanadski kaplar Valmond Theriault.

Manuela je spoznala osemindvajsetletnega mladeniča preko svoje prijateljice. Ko jo je pospremil v njeno vas, jo je vrgel v obcestni jarek in posilil. Krhka Manuela je klicala na pomoč, vendar je bila tepena. Po končanem spolnem aktu jo je kanadski Don Juan pospremil do hiše in ji zabičal, naj nikomur ne pove, kaj se je zgodilo.

To je seveda Manuelina verzija, dejstvo pa je, da ima deklica zdravniško dokumentacijo

o udarninah in praskah po hrbtu in modricah po vratu.

Sodnik je prišel iz Otawe

Kaplarju Theriaultu, ki se je do zadnjega sprehajal po Siraču, so sodili v štiri kilometre oddaljeni vojašnici v Polomu. To, kar sta vojaški sodnik polkovnik Boutet in branilec podpolkovnik Couture, ki sta za to »slovesnost« prišla naravnost iz Otawe, uprizorila, ustreza imenu kraja sojenja.

Kanadski častnik za stike z javnostjo stotnik Douglas Martin je mnenja, da so kaplarju sodili na Hrvaškem prav zato, da bi popravili slab vtis, ki so ga pustili pri domačinih in poudarja: »Sodilo se

je po zelo starem, formalnem kanadskem zakonu.«

Kako je ta kanadski zakon strog, se vidi iz sodnikove odločitve: kaplar Valmond Theriault je nedolžen! Obtožba baže ni dokazala posilstva niti poskusa le-tega. Obsodba je dokončna, revizije procesa ne bo. Ne ve pa se še, če bo posiljevalec ostal na Hrvaškem ali pa ga bodo vrnili v nemško bazo.

Sojenje v angleščini

Manuela, ki živi z materjo in očetom v revnem domu (brat je s hrvaško vojsko nekje na fronti) se sojenja spominja takole: »V ponedeljek so prišli po mene ob osmi uri. Z mano je šel tudi oče. Sojenje se je začelo ob deseti in je trajalo do popoldne. Na bibliji sem morala priseči, da bom govorila samo resnico. Imela sem prevajalca, ki mi je prevedel samo tisto, kar

Starša posiljene. Oče ni na sodišču razumel niti besedice

UNPROFOR četnike »mazi« in Hrvate »gazi«!

Obnašanje plavih vojakov je za Daruvarčane iz dneva v dan manj razumljivo. Z njihovim prihodom so nastali mnogi problemi, ki jih prej ni bilo, saj so mesto do konca branili hrvaški vojaki. Domačini so nezadovoljni zaradi neprimernega obnašanja Kanadčanov, posebno tistih, ki so se vrnili iz Sarajeva. Postali so baže še bolj bahati, pijani in pripravljeni za razbijanje po kafičih.

Medtem, po pričevanju domačinov, četniki mirno krožijo po okolici. Pred kakšnimi dvema tedno-

ma so ubili zakonca Filipin, ki sta šla delat na polje. Sledenje storilcev so bjelovarski policiji preprečili prav Unproforovci.

Kanadske vojake motijo tudi hrvaške zastave. V predvolilni noči so pijani vojaki na daruvarskem sodišču zlomili dve kopji s hrvaškima zastavama. Hrvški simbol na kafiču »Picolo« jo je odnesel bolj poceni, saj so kopje »samo« izvlekli.

Poleg zastav so bili v nevarnosti tudi predvolilni plakati. Kanadčani so se najbolj znesli nad Paraginimi, ki so jih, kot pravijo očevidci, trgali s posebnim uživanjem. Ko jim je Parage zmanjkalo, so prišli na Tuđmana.

so me vprašali. Jaz sem jim odgovorila, kar je bilo tudi vse. Govorjenja njegovega branilca (posiljevalčevega) mi ni prevajal. Rekli so mi, da mi ne bo potrebno več prihajati.

Njen oče pravi, da ni na sojenju nič razumel, ker so »divanili« po angleško!

So Hrvati Indijanci?

Nedavno je bil na HTV prikazan kanadski film, v katerem je prišlo do posilstva in

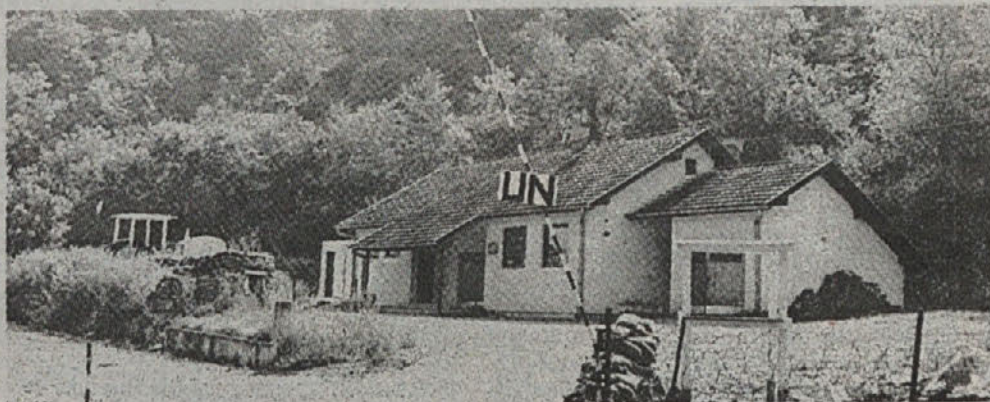
Posiljevalec s kaplarskimi našitki ni bil niti dan v zaporu

uboja mladoletne Indijanke. Celo mesto je prikrivalo storilce zločina samo zato, ker je bila žrtev domorodka.

So tudi v tem primeru gledali na Manuele kot na Indijanko, kot manj vredno domorodko?

Krhka Manuela je ostala tudi brez moralnega zadoščenja

Baza UNPROFOR-a v Siraču, petdeset metrov od hiše posiljene deklice.

JE ABU NIDAL AGENT ZA KAZEN KRAVJEK

V mračnem svetu mednarodnega terorizma povzroči malo katero ime toliko strahu kot ime štiriinpetdesetletnega Palestinca Sabri el Banna, sina lastnika nasada pomaranč, ki je pod svojim »nome de guerre« Abu Nidal pustil krvave sledi brez primere.

Po podatkih, ki jih je objavilo ameriško ministrstvo za zunanje zadeve, je njegova teroristična organizacija »Fatah« revolucionarni svet od leta 1974 odgovorna za najmanj sto terorističnih napadov, v katerih je umrlo dvestoosemdeset oseb. Pri tem velja pripomniti, da se Abu Nidal (oče boja) in njegove »enote« niso spravljale samo nad Žide. Ko

je ta ekstremni nacionalist leta 1974 zapustil PLO, se je na njegovem spisku smrti znašel tudi Jaser Arafat.

Ker so bile njegove žrtve tudi mnogi privrženci Jaserjeve palestinske politike, je poznavalec bližnjega vzroka Patrick Seal v knjigi »Abu Nidal – trgovec s smrtjo« predstavljal tezo, da je palestinski terorist povezan z izraelsko obveščevalno službo Mos-

sad. Tej nenavadni trditvi gre v prilogu dejstvo, da Mossad, drugače zelo prazdeven v preganjanju palestinskih sovražnikov, pušča Abu Nidala na miru. Izrael je samo enkrat izvedel kazensko akcijo proti teroristu. Leta 1988 so izraelska vojaška letala napadla Nidalovo taborišče v južnem Libanonu in zadela samo en šotor.

Zato pa je bil Abu Nidal zelo uspešen v lovu na zadnjo, v svetu poznano žrtev: Abu Ijada, ki se je skril pri Gadafiju. Nidalovci so ga lanskega januarja ubili na potovanju v Tunis.

KAJ JEDO KITAJSKI UČENCI?

Peking – Neko kitajsko sodišče je obsodilo na zaporno kazen učitelja, ki je zaradi nediscipline obsodil dijake, da so jedli kravji drek.

Liu Desun (26), nesrečni učitelj, bo preživel dve leti v zaporu province Hubei zaradi tega, ker je prisiljeval učence osnovne šole, v kateri je delal, da gredo iz razreda in jedo kravji drek, vse to kot kazen zaradi govorjenja, pretepa in prepoznega oddajanja domačih nalog.

»Nekateri izmed učencev po tem niso mogli prenehati bruhati, kar je zmotilo njihovo redno obiskovanje pouka,« pišejo kitajski časopisi.

VLOMIL V SLAŠČIČARNO

Sidney – Vsak otrok si želi vsaj enkrat v življenju do onemoglosti najesti sladkarij v slaščičarni in to zastonj. Verjetno je vlomilec želel uresničiti te svoje sanje. Vlomil je v slaščičarno, vzel denar iz blagajne in navalil na sladkarije. Pri vsem tem pa ni bil zadosti pozoren, saj je v eni izmed krem pustil svoje prstne otise, po katerih ga je policija identificirala in privedla. Obsojen je za 1250 ameriških dolarjev škode. Sladka škoda!

JAZ SEM NJEGOVO ZADNJE UPANJE

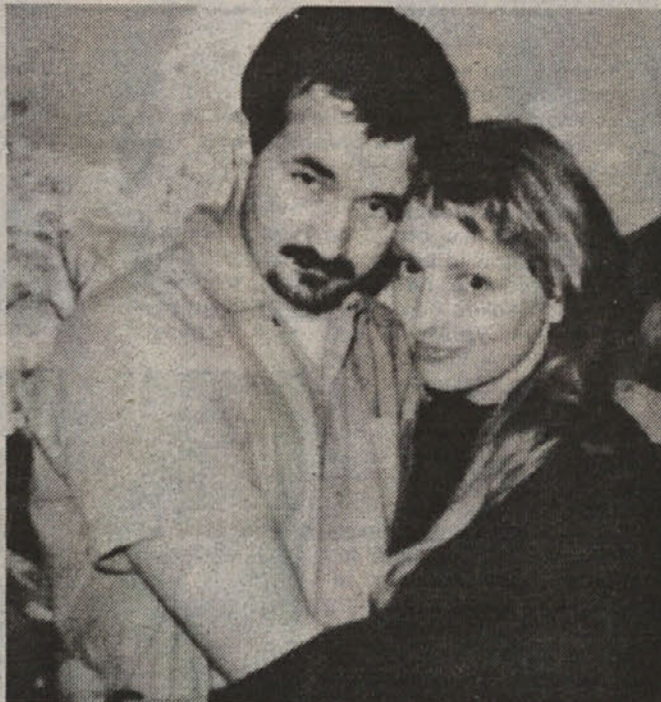
Sedi na kavču in gleda v telefonski aparat. Spet je nedelja, osem zvečer. Končno pozvonil. Birgitta Holenstein (30) iz Horgena pri Zürichu dvigne slušalko. Medkrajevni pogovor iz Amerike. Sliši glas svojega moža, s katerim je poročena dobro leto dni. Iz zapora sme poklicati le enkrat na teden, kajti 40-letni Indijanec Sequojah sedi v zaporu v San Quentinu v San Franciscu zaradi trojnega umora in čaka na usmrteitev v plinski celici.

»Moj mož ni morilec. O tem so dokazi,« pravi knjižničarka. Birgitta Holenstein je prepričana, da je njen mož žrtev zarote, v kateri je udeležena tudi tajna služba, »kajti Sequojah se je boril za pravice tlačenih Indijancev.«

Julija 1987 je spoznala Indijanca v San Franciscu. Ljubezna na prvi pogled se je nadaljevala tudi potem, ko je odpotovala v Švico. »Telefonirala sva si vsak dan, dokler Sequojaha niso zaprli. To je bil zame strašen udarec.« Ko so sodniki decembra lani izrekli smrtno obsodbo, se je

zanjo zrušil ves svet. Švicarka je svojega moža doslej obiskala petkrat. »Hotela sem ga objeti, a med nama je bila šipa.« Dostikrat se spominja svoje poroke v prostoru za obiske. Namesto pristanov sta si izmenjala peresi.

Bitka za življenje moža jo velja veliko moči. »Jaz sem njegova rešiteljica,« pravi. »Moram ga nenehno bodriti. Če bom le dovolj močna.« Da bi ga rešila smrti, je Birgitta priredila dobrodelni koncert. Z denarjem bo plačala odvtnika, ki bo skušal doseči obnovo procesa.

JE MARILYN PRETILA?

Smrt Marilyn Monroe je še vedno zavita v skrivnost, mnogo je ugibanj. Tačas so objavili, da je po dokončni prekinitvi ljubezenskih vezi z bratom Kennedy zvezda še isto noč sklicala tiskovno konferenco in zapretila, da

bo spregovorila o njihovih orgijah, pijančevanjih... Njen razgovor s predstavnikom tiska naj bi tajno posnela FBI. Ta posnetek kot tudi njen rdeči dnevnik sta izgubila, s tem pa menda tudi dokazi, da so MM verjetno likvidirali.

OROPALI MILIJARDO LIR

Trije do sedaj neznani storilci so v severnojadranskem letovišču Lignano Pienta iz tamkajšnje banke — Banka popolare di Latisana odnesli milijardo lir. Rop se je zgodil zagotovo zjutraj, ko se trije roparji, ki niso bili maskirani, vendar so imeli verjetno umetne brade in brke vstopili v banko skupaj z uslužbenci ter jim zagrozili s pištolami in strojnimi.

Vseh sedem uslužbencev stih, za talca pa so vzeli vso moralo ostati na svojih me-

Colusso. Prisilili so uslužbence da so jim odprli blagajno in jo počistili v parih minutah. Pri izhodu iz banke jih je čakal metalno sivi avto »lancia prisma«, registracijo Belluna. Avto so našli tri ure pozneje nedaleč od banke in ugotovili, da je bil ukraden

prejšnji teden v letovišču Bibione.

Takoj po njihovem odhodu so uslužbenci sprožili alarm in poklicali policijo, ki je blokirala okoliške ceste. Po izjavah direktorja banke Luciana Mazze, so roparji delovali zelo mirno in sproščeno, kar daje slutiti, da so bili pravi profesionalci. Sodeč po načinu prihoda v banko so rop načrtovali zelo skrbno, saj so uslužbenci ločeni od strank z neprebojnimi stekli in blindiranimi vrati. Tako so to banko po petnajstih letih že drugič oropali.

Preiskava se je posebej osredotočila na področje okoli Pordenoneja, saj je zelo verjetno, da so se kriminalci pritajili v letoviščih, prepolnih turistov, kjer jih bo v množici težko odkriti.

Možno je tudi, da so se kot turisti umaknili na drugo stran Jadrana. V podobnih oboroženih napadih preverjajo tudi vrsto orožja, vse pogostejše pa opozarjajo tudi na tihotapljenje orožja s področja bivše Jugoslavije.

Nekateri povezujejo rop v Lignano s podobno izvedenim ropom v Udinih pred desetimi meseci, ko je pet roparjev ukradlo dve milijardi lir, nato pa se je izgubila za njimi vsaka sled.

Po prihodu policije je bilo že vse mimo.

ZAOSTROVANJE ČEŠKIH IN SLOVAŠKIH ODNOSOV

KRUT DELITVENI SCENARIJ

Na zgodovinski dan slovaške suverenosti je slovaški predsednik vlade in prvak Gibanja za demokratično Slovaško Vladimir Mečiar ostro napadel češko stran in jo obtožil za agresivne namere. Svojo trditev je utemeljil s tajnim poročilom, v katerem so navedeni ukrepi zoper Slovaško.

V tem poročilu je češka vlada po premierovih besedah načrtovala izgon Romov iz Češke na Slovaško, sankcije proti Slovakom na Češkem in zaporo meje med obema republikama. Mečiar je poudaril, da je slovaška vlada to poročilo proučila in ga bo, če se češka oblast od njega ne bo ogradila, tudi javno objavila.

Dokument naj bi vseboval natančen načrt čeških korakov v primeru razpada skupne države in to kronološko, od prvega dne pa do enega meseca. To po Mečiarju še zdaleč ni akt kulturne delitve, temveč v nekaterih podrobnostih spominja celo na metode Južne Afrike.

Zavrelo je na Slovaškem in zavrelo je seveda tudi na Češkem. Sedanji predsednik zvezne vlade in podpredsednik prejšnje češke vlade Jan Strasky je bil med tistimi, ki so to poročilo pripravljali. Pravi, da so v eni od inačic res predvidevali zaprtje meje, nikjer pa ni bilo govora o sankcijah proti Slovakom, bila pa so razmišljanja o tem, da bi Rome enakomerno porazdelili po obeh republikah. Dokument naj bi pripravili z namenom, da se ognejo nasilju in ga minimalizirajo. Mečiar je po njegovem žrtev zmote in verjetno govori o kakšnem drugem tekstu.

Podpredsednik zvezne vlade Milan Čič navaja, da razpolaga s podatki, ki jih je navedel Mečiar in tudi njega so pretresli, saj to ni strateški, ampak tragični scenarij, ki stvari izkrivlja. Ni izključil možnosti, da gre za prevaro in to ni dokument češke vlade, o katerem pa so res tudi sankcije zoper Slovaško na Češkem in slovaške Rome.

Vodja sedanje češke vlade Jiří Kovar trdi, da nova češka oblast od prejšnje ni prevzela nobenega takšnega dokumenta.

Četudi morebiti Mečiarjeva navajanja niso povsem točna, ostaja grenak okus, še posebej, ker so, kot je iz dobro obveščenih krogov izvedel dnevnik Rude pravo, po zaprtju meje nameravali vse državljane Češke, ki nimajo stalnega bivališča, pozvati, naj zapustijo Republiko Češko.

NEVARNA MRZLA PIJAČA

Srčni bolniki se morajo izogibati zelo mrzlih pijač. Nenadna ohladitev lahko blokira živce v srčni mišici. Posledice so upočasnitev pulza, opozarjajo zdravniki univerze na Floridi v ZDA.

Z BOMBO JE LOVIL RITEM

Manila — Če sodelujete na eni od glasbenih avdicij, se pazite članov žirije, da se vam ne bi zgodilo to, kar se je zgodilo v Manili. Namreč, tamkajšnji predsednik komisije je pred avdicijo nekaj časa preživel z vojaki za šankom. Malce »fajhten« je z roko udarjal po mizi poskušajoč ujeti ritem. Edini problem je bil v tem, ker je v roki držal ročno bombo, ki je eksplodirala. Predsednik komisije je umrl, ranjenih pa je bilo še 17 gledalcev.

MOSKOVČANI KRADEJO POŠTO

Mednarodni pošti se na moskovskem letališču slabo piše. Osebe odpira poštne pošiljke in v njih išče devize. Mednarodna pisma so v nevarnosti v vseh etapah popotovanja po Skupnosti neodvisnih držav. Samo v enem mesecu so neznan storilec odprli 536 vreč s tujimi pismi. Neka čistika na moskovskem letališču je menda našla celo odprto pismo, naslovljeno bivšemu predsedniku bivše Sovjetske zveze Mihailu Gorbačovu.

NAJNOVEJŠE RAZISKAVE DNK SPOZNANJA O KAMENI DOBI

PRVA JE BILA ZALEDENELA MUMIJA EVA

Po dokazih britanskih znanstvenikov je Bog najprej ustvaril Evo, moški naj bi bili genetska napaka. Mojzes je ponaredil resnico: Bog je najprej ustvaril Evo, Adam je prišel šele kasneje in to kot ženska deformacija. Moški spol je pravzaprav genetska napaka.

Takšen zaključek izhaja iz zadnjih raziskav dezoksiribonukleinske kisline (DNK), ki jih je izvedel prof. Peter Goodfellow s svojo ekipo v okviru britanskega Imperial Concert Research Funda. Njihovi rezultati, objavljeni te dni, se naslanjajo na to, kar je bilo v tem inštitutu raziskano že pred leti, ko je v kromosomu Y, ki določa moški spol, identificiran fragment gena, označen s kratico SRY.

Goodfellow in sodelavci so

X (tako se imenuje po svoji obliki), ki tako izgubi krak in se spremeni v Y.

Če ta represor ne bi pričel z delovanjem, bi ostal zaradi delovanja v svojem naravnem ženskem stanju. To bi bilo močnejše, vendar je vprašanje, če bi bilo tako veselo kot sedaj.

Ta mehanizem je verjetno identičen tudi v drugih organizmih, to pa bi pomenilo, da deluje že od prvih primitivnih organizmov, ki so zapustili

Lansko jesen so visoko v Tirolskih Alpah v enem izmed ledenikov odkrili mumificirano telo iz obdobja pozne kamene dobe. Odkritje je bilo arheologom izziv, kajti ponujalo je nejasno sliko o opremljenosti in obleki človeka iz tega obdobja.

Proučili so opremo, najdeno ob mumiji, in ugotovili, da gre za umetniško bogato izdelane predmete, na primer bakreno sekuro in tulec s puščicami. Vprašanje, kdo je bil ta človek, ki je pet tisoč let ležal nedotaknjen v snegu, od kod je prišel, ostaja nerazjasnjeno, vsaj tako dolgo, dokler ne raziščejo še nekatere bolj zgodnje alpske sloje. Testiranja z ogljikom so pokazala, da je ta človek umrl pred 3500 do 3000 leti pred novo ero, nadaljnje raziskave pa so razkrile, da gre najverjetneje za pastirja iz bližnje doline. Tkanine iz te dobe so že dolgo znane, prvič pa so našli ostanke usnjene obleke iz neolita. Posamezne dele obleke skušajo znanstveniki obnoviti in vrniti v prvotno stanje. Dobro napredujejo v rekonstrukciji človekovih čevljev, ki so edinstveni, iz usnja in nekakšne mreže, izolirani proti snegu in ledu, v čevlju pa je bila tudi trava, ki je imela amortizacijsko funkcijo.

Med najdenimi stvarmi je bilo tudi nekaj koščkov kremenca, vendar ne tistega, s katerim se prižiga ogenj. Človek je nosil s seboj tudi presenetljivo škaflo, izdelano iz vrbove skorje. Njegova

sekira pa je najstarejša tovrstna sekira v Evropi. Našli so še nož s kremenovim rezilom, ovitek, narejen iz prepletene trave in lesen okvir, ki je bil najverjetneje name-

V usnjeni naramnici tulca so našli všito majhno torbico, v kateri je bil ošiljen kremen, najbrž za rezanje trave, notri je bila še tanka kost in neidentificirana črna masa. Sklepajo, da je človek zaradi obilja orožja in orodja nameraval dalj časa preživeti stran od svoje nasebine.

Veliko zanimanja sta vzbudili dve gobi, vsaka na po-

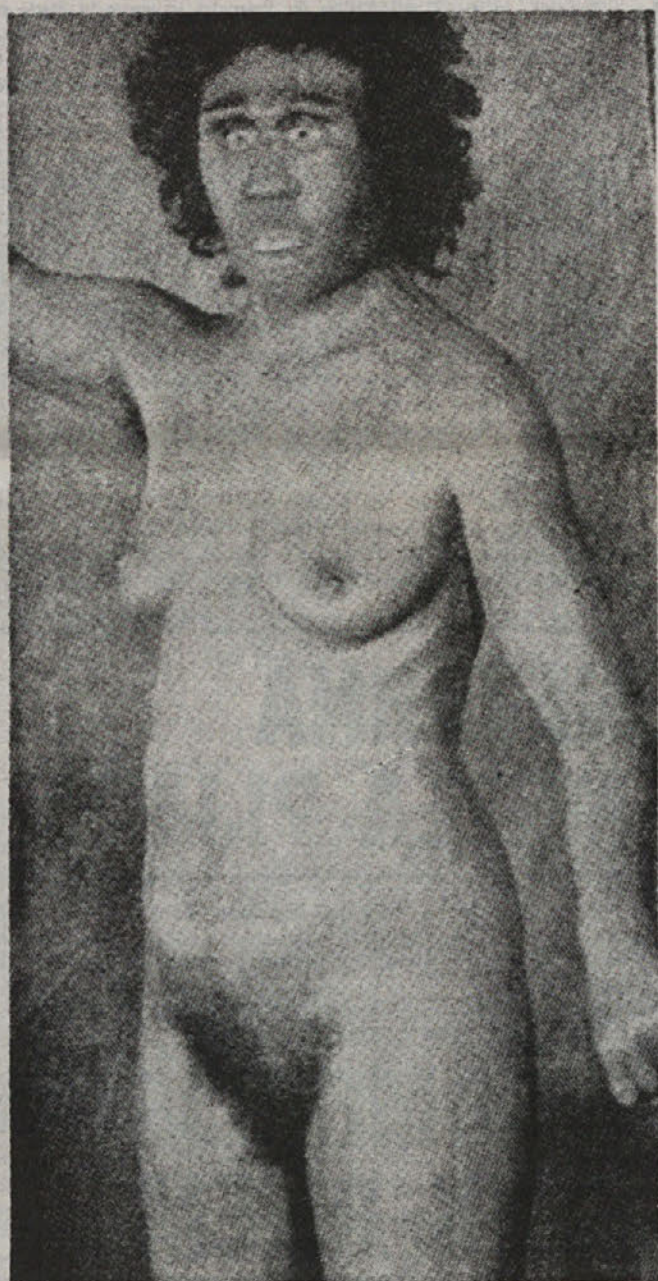
Za razlog človekove smrti še ne vedo, mnogi arheologi in znanstveniki pa menijo, da je zmrznil v snežnem metežu. Telo mumije je v Innsbrucku, ohranjajo ga v pogojih, podobnih tistim iz notranjosti ledenika. Nove raziskave so odložili, ker je prišlo do nesoglasja glede lastništva. Namreč, našli so ga zelo blizu meje. Najprej so

njen nahrbtniku. Človek je imel ob sebi tudi nedokončan lok, dolg 1,8 metra, torej dvajset centimetrov daljši od lastnika.

sebni naramnici. Analiza mikrobiologov je pokazala, da gre za gobe, ki so že dva tisoč let poznane po svojem antibiotičnem delovanju.

bili prepričani, da je bilo najdišče v Avstriji, potem pa so raziskovalci ugotovili, da je šlo za italijansko provinco Južno Tiroljo.

sedaj ugotovili, da ta fragment gena deluje kot represor, ki preprečuje programirani razvoj organizma.

V človeškem zarodku v sedmem tednu njegovega razvoja SRY vpliva na pričetek proizvodnje hormona testosterona, ki modificira strukturo zarodka in ga iz ženskega spremeni v moškega.

V začetnem obdobju po odkritju SRY in njegovega funkcioniranja se je smatralo, da je »ženska nedokončani moški«, vendar so zadnje raziskave pokazale, da ženskost ni samo pasivna reakcija, pač pa naravno stanje zarodka, ki ga šele represor spremeni v moškega z istočasnim spreminjanjem enega od dveh kromosomov

množenje z delitvijo in prešli na dvospolni sestav.

Seveda bodo potrebne še številne raziskave na tem področju, a vendar ni dvoma, da je v ropotarnico zgodovine odvzeta vsaj en koncept: tisti o Adamovem rebri, iz katerega je Bog napravil žensko.

Skupaj z njim na žalost propada tudi prestati pesniški navdih, po katerem je moško srce hitelo k ženski iščoč rebro, ki ga je nekdanj pokrivalo.

Tako nam obstaja samo tolažba, da želimo prekiniti v davno izgubljeno identiteto. Pa tudi, če rezultatov ne bo, ne moremo zanikati, da je sam proces iskanja zelo zanimiv.

PRAVNA DRŽAVA PO ANGLEŠKO ČUDNA ANGLEŠKA ZAKONODAJA

Kljub temu, da so nekateri britanski zakoni stari že več stoletij in zato v teh časih že povsem nesmiselni, se jih podaniki njenega veličanstva strogo držijo. Vendar pa so Britanci, kot bi lahko rekli tudi za Slovence, pravi mojstri v iskanju lukenj v zakonih. Razlogi, zaradi katerih so bili sprejeti nekateri že stoletja stari zakoni, so že davno pozabljeni, pa vendar jih državljani še naprej upoštevajo in nikomur niti na misel ne pride, da bi jih spremenili. Kje pa, tudi te zakone je potrebno upoštevati in jih tudi skorajda nihče ne krši.

Za takšen odnos do teh zakonov je potrebno doumeti britansko razumevanje pravne države, saj bi bil tisti, ki bi kršil tudi popolnoma nesmiselne zakone na sodišču obsojen, kot da je storil zločin.

Britancem se zdi, da bi spreminjanje ali ukinjanje nekaterih prastarih zakonov lahko v temeljih njihovega imperija povzročilo potres, zaradi katerega bi celotno Združeno kraljestvo svedelo potonilo v Atlantiku.

Ker pa življenje vseeno teče dalje, je potrebno zastarele zakone nekako zaobiti ali pa najti v njih kakršnokoli luknjo.

Tako je z zakonom iz leta 1780 prepovedano v nedeljo pobirati vstopnine na javnih zabavnih prireditvah. Kako zaobiti takšen zakon? Enostavnega načina so se spom-

nili organizatorji konjskih dirk v Doncasteru. Od prepovedi pobiranja vstopnine so izvzete glasbene prireditve. Obiskovalci bodo prišli na dirkališče, tam pa bo igrala glasba. V glasbenih odmorih pa se bodo zabavali s konjskimi dirkami.

Tako so rešili težave glede konjskih dirk. Vendar pa občinstvo ne prihaja samo na konjske dirke (in na poslušanje glasbe), pač pa ima tudi druge želje, ki pa so v nasprotju z nekaj mlajšim zakonom o kockanju, stavah in loterijah iz leta 1963. V nedeljah posredniki tudi ne smejo sprejemati stav na dirkališču. Vendar so se posredniki in organizatorji dogovorili in našli rešitev tudi za ta problem.

Kdor ima kredit pri svojih posrednikih, ki ga redni

igralci imajo, in mobilni telefon, stavi tako, da iz dirkališča pokliče svojega posrednika in mu javi, na katerega konja stavi. Lastniki posebnih kratkih lahko priključijo tudi iz javne telefonske govornice.

Da so težave z zakonodajo lažje rešljive, pomagajo tudi lokalne oblasti, ki skrbijo za interpretacijo in upoštevanje »nedeljskega zakona«. Lokalne oblasti so v največ primerih »slučajno tudi lastniki dirkališč in organizatorji glasbene prireditve s konji.«

Angleški organizatorji nedeljskih športnih tekmovanj že dolgo na podobne načine izigravajo omenjene zakone. Ko je v nedeljo tekma v kri-

tu, obiskovalci ne plačajo vstopnine, pač pa »program«.

Podobno je tudi s teniškim finalom v Wimbledonu, s tekami v golfu in številnimi drugimi prireditvami.

Tudi glavne nogometne tekme so ob nedeljah. Tu obstajata dva trika. Nekateri organizatorji so vedno pripravljeno pokazati tudi vrata na igrišče, skozi katere je vhod zastoni, pa torej tisti, ki plačajo vstopnino, pravzaprav dajejo prostovoljno v dobrodelne namene. Drugi organizatorji pa enostavno dokazujejo, da nogomet tako ali tako ni zabava.

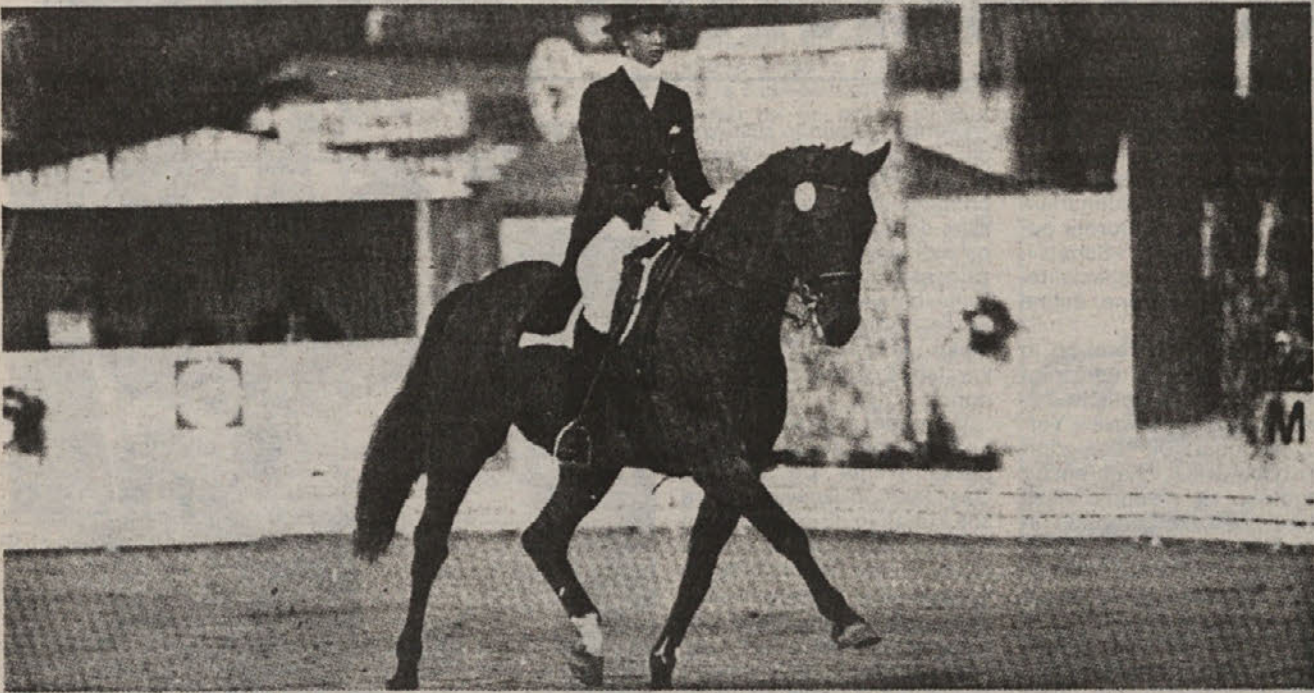
Janez Vodnar

NAJCENEJŠI

Po nizki ceni neosvinčenega bencina je Slovenija takoj za Poljsko najcenejša v Evropi! Nemška statistika je namreč ugotovila, da je v naši državi cena tega bencina 0,80 marke (na Poljskem 0,88), medtem ko stane na Češkem 1, Romuniji 1,08, Švici 1,15, Grčiji 1,16, Angliji 1,33, na Madžarskem 1,35, Avstriji 1,44, Franciji 1,55, Portugalski 1,71, Norveški 1,87 mark liter. Najdražji neosvinčen bencin v Evropi je v Italiji (2,04 marke za liter).

»KRALJICA« IN »REMBRANDT«

KDO BO KUPIL QUEEN MARY?

Nemka Nicole Uphoff s konjem Rembrandtom že vrsto let kraljuje v konjeniški areni in v Barceloni je spet očarala vse po vrsti. Bila je najboljša in drugega tudi ni bilo pričakovati. Dresura je posebna disciplina konjeniškega športa. Sestavljena je iz treh disciplin, piruete, pasaže in pijafa, ob njih pa sodniki ocenjujejo tudi naravnost, eleganco in harmonijo. Jahač in konj se morata zlit v eno. 25-letna Nemka v vsem tem več kot uspeva, njena gracioznost pa je verjetno tudi posledica večletnega ukvarjanja z baletom. Strašno rada ima živali. Kot trinajstletnica se je s konjem Rembrandtom lotila umetnosti dresure. Danes pravi: »Včasih se mi zdi, da Rembrandt reaira že na mojo misel. Le pomislim na gib in Rembrandt ga izvede.«

ODLIČNA NUNA

WHOOPI

Na velikih ekranih se je pojavila še ena imenitna komedija v stilu filma Nekateri so za vroče, ki po tolkih desetletjih še vedno ogreje občinstvo. Tokrat se preoblaci Whoopi Goldberg. Igra pevko, ki je bila priča umoru, beži iz San Franciscu in se skuša skriti med nunami. Ljudje drviyo v kino, a glavna igralka ima o filmu bolj slabo mnenje in pravi, da so dialogi neumni in stereotipni. Film je režiral Emil Ardolino.

BO STEFFI

ZAPELA

Pred kratkim je bila Steffi Graf na večerji s svojim pop idolom Phillom Collinsom. V razgovoru s pevci je priznala, da bi želela biti pevka. »Vsaj enkrat bi želela peti pred 50.000 ljudmi. Mislim, da ljudi lahko osvojiš le s pesmijo. To me navdušuje.«

Prekoocéanski ladji znane britanske kompanije »Cunrad-line« Queen Mary in Queen Elizabeth II preživljata te dni vsak svojo dramo. Queen Mary bo kmalu prodana ali izposojena na dražbi v Long Beachu kjer je zasidrana od 1969. leta.

Nekaj mlajša Queen Mary je še do 7. avgusta, ko je naselja na najjužnejšem delu Cape Towna, osemnajstkrat letno preplula Atlantik.

Lord Rydon, direktor kompanije »Cunrad line« je nekega jutra v 1934. letu skupaj s kraljem Georgom V. lovil ptice v bližini prekrasnega dvorca Balmoral. Kralja je prosil za dovoljenje, da bi novo admiralsko ladjo poimenoval z imenom »najpomembnejše britanske kraljice«. Mislil je na Elizabeto, Georgovo babico. Georg V mu je odgovoril: »To je največji kompliment, ki ga je moja žena kdajkoli dobila. Takoj bom govoril z njo!«

Ladja Queen Mary je prvič zaplula 1936. leta. Na njej so desetletja potovali najbogatejši in najimenitnejši ljudje. V drugi svetovni vojni je služila za prevoz ameriških vojakov v Evropo. ZDA so plačale za prevoz 1,6 milijonov vojakov celih 91 milijonov dolarjev, kar je bilo dovolj, da so popravili palubo, da so zamenjali preproge prepolne žvečilnih gumijev in ograjo

z vrezanimi napisi tipa »I love Jane!«

Koncem petdesetih let so prekoceanke začele ob vse večji uporabi letal izgubljati na pomenu. Upajmo, da Elizabeth II ne bo nehala pluti in da bo Queen Mary zopet začela.

KONJ RITNIL

PADALCA

Sydney – Padalci imajo običajno probleme s skoki in doskoki. Obstaja možnost, da se jim padalo ne odpre, da padejo na drevo, na stavbo, v morje ali na nekaj drugega, neugodnega. Problem nastane, ko pristanejo in zvihejo padalo. Ampak, nikoli se ne ve...

Grant Rice se je uspešno spustil po lepem skoku, ki ga je izvedel še s svojimi tremi prijatelji. Kar naenkrat ga je napadel konj. Rice se je namesto na aerodrom spustil na bližnjo trato, zraven neravnega konja, ki ga je močno brcnil v ta...

JUŽNOAFRIŠKA VINA

OSVAJAJO SVET

Vinogradništvo Južnoafriške Republike se je dobro pripravilo za ponovno osvajanje svetovnih trgov, kljub političnim nemirnim in posledicam mednarodne trgovinske blokade.

Južnoafriška vina, svojčas zelo cenjena med ljubitelji dobre kapljice, so izginila iz svetovnih trgov zaradi sankcij proti politiki apartheida, ki so jim preprečile izvoz na številne trge. Prodajo teh vin je za dolgo preprečila popolna prepoved uvoza na posamična tržišča (tudi v ZDA, ki so največji svetovni uvoznik vin) ter anti-reklamne akcije na evropskih in daljnjevzhodnih trgih.

S prenehanjem sankcij in trgovinskih blokad je zopet prišlo do prodora južnoafriških vin na ameriško tržišče, vse bolj pa se ta vina prodajajo tudi v Veliki Britaniji in Nemčiji.

Skoraj vsa vina vrhunske kvalitete proizvajajo v vinogradih Paarl, Stellenbosch in Franschhoek, nedaleč od Cape Towna. V preteklem stoletju je bilo najbolj znano južnoafriško vino Aleksandrijski muškat, belo desertno vino, sedaj pa so najboljše črna vina – npr. Cabernet Sauvigon.

Iz Francije so uvozili nove vrste trt, ki so s pravilnim selekcioniranjem, posebno merlota in caberneta nastale odlične vrste trt – Medoc.

OSVETLEVANJE!

Grafični oblikovalci, Designerji in vsi, ki pri svojem delu uporabljate

OSEBNE RAČUNALNIKE PC ali APPLE MACINTOSH

IMATE MOŽNOST SVOJE IZDELKE OSVETLITI NA PAPIR ALI FILM (RESOLUCIJA 2540 DPI)

SIMONA VOVK

OSTROŽNO 113, CELJE

TEL. & FAX: 063/34-222

NOVA DOBA

NAROČILNICA

Ime priimek

naslov

.....

naročam časopis-tednik Novo dobo na naslov

.....

Na gornji naslov mi pošljite izvodov. (število)

Obvezujem se, da bom redno plačeval naročnino.

.....

podpis naročnika

GASTRONOMIJA POSTAJA VELIKI BIZNIS

SLAVNI S KUHALNICO V ROKI

Zaradi zadovoljstva ali pa biznisa je danes pripravljane hrane čedalje bolj v modi. Vse več znanih in slavnih odpira restavracije, piše knjige z recepti, kuha pred televizijskimi kamerami, proizvaja omake, kot Paul Newman ali vino kot Ornella Muti.

Že samo ime je dovolj za uspeh restavracije: če želite dobiti pristo mizo v restavracijskem muzeju »Planet Hollywood«, ki so ga v New Yorku odprli Sylvester Stallone, Arnold Schwarzenegger in Bruce Willis, morate cele ure stati v vrsti (rezervacij ne

sprejemajo). V upanju, da bodo videli Ramba, se ljudje ne pritožujejo niti nad jedilnim listom, pa čeprav le-ta nudi samo hamburgerje in krompirčke. V opremo in urejanje same restavracije so vložili 15 milijonov dolarjev, gosti pa lahko vidijo tudi

Rockyve rokavice in klavir Marilyn Monoe. Ohrabren z uspehom se je Arnold podal v samostojni kulinarčni posel, saj je v Kaliforniji odprl restavracijo »Schatz«, v kateri nudi samo specialitete njegove domovine, daljne Avstrije.

Takoj za temi tremi so jo po isti poti ubrali tudi drugi slavni junaki. V pritličju Tribeca Film Centra v New Yorku, je Robert De Niro odprl »Tribeca Grill«, v katerem bo zagotovo za sosednjo mizo sedel nekdo ob bogatih in slavnih.

Po stopinjah ameriških prijateljev je šel tudi italijanski filmski igralec Fabio Testi. Seveda igranja zaradi tega ni opustil, ampak si je našel dodatno donosno delo in danes je eden od največjih italijanskih proizvajalcev kivija.

ca verige trgovin in restavracij »Dinar & Lunch.« Včasih pa je lahko slavno ime tudi pomanjkljivost, saj ljudje mislijo, da nudijo samo ime, ne pa tudi kvalitete. Zaradi tega princesa Hortensija na vse svoje omake, marmelade in kekse, pritrdi tudi svojo nalepko Princeza Hortensija, kar lahko izgovore tudi Japonci.

V povsem drugačne pustolovščine pa se je spustila pevka Wilma De Angelis. Ona takoj priznava, da ne zna kuhati in da se štedilnika ni dotaknila že od leta 1978. Kljub vsemu je pristala na nagovarjanje Telemontecarla, da vodi oddajo »Na obedu z Wilmo«. Od takrat ona z velikim uspehom vabi v studio znana imena iz sveta kulture in spektakla, ki kuhajo pred kamerami. Zelo zanimivo!

Dobrodošlica v velikem stilu: Arnold Schwarzenegger v svoji kalifornijski restavraciji.

Slavna trojica: Sylvester Stallone, Arnold Schwarzenegger in Bruce Willis pred restavracijo »Planet Hollywood«, za katere ureditev so porabili 15 milijonov dolarjev.

Frank Sinatra zopet prodaja »pesto alla genovese«, Ornella Muti pa proizvaja vino »Dolcetto Doc«. Slavna imena seveda pri prodaji zelo pomagajo. »Pomagajo, seveda,« pravi princeza Hortensija Chigi della Rovere, lastni-

Psihologi to novo modno muho razlagajo s tem, da je razgovor o hrani postal način komuniciranja in približevanja drugim osebam, saj je razgovor o hrani povsem

nevtralen. Poleg tega, kuhanje dopušča vse vrste improvizacij. Če pa še slavno ime napiše knjigo z recepti, ni straha da le-ta ne bi šla v prodajo. Tako se sedaj v Italiji ljudje grebejo za knjigo »Raffaellini recepti«. Mislijo namreč, da bodo imeli postavke kot Raffaella Carra, če bodo kuhali po njenih receptih. No, Raffaella Carra je zares uspešna profesionalna in gospodinja.

Veliko manj zaupanja velja knjiga »Rock and Roll Cuisine«, v kateri so zbrani recepti in je v Ameriki postala best-seller. Človek mora imeti dober želodec, da prebavi solato iz testenin, kakršno priporoča Cher ali juho Juliana Lennona. Malce bolj primeren običajnem okusu sta Stingov recept »grah in bučke« in recept Micka Jaggera.

No, da popularnost ne pozna meja, kaže tudi primer znanega italijanskega proizvajalca testenin. V iskanju najbolj popularnega človeka, ki bo v novi reklamni Italijanom čestital Božič, so izbrali Paula Newmana. Oblečen kot dedek Mraz, je bil Italijanom tako všeč, da testenine Barilla danes še boljše prodajajo kot prej.

Se lahko odpoveste: »Dolcetto Doc« prihaja iz vinskih kleti Ornelle Muti...

ŠPORTNO ZABAVNE PRIREDITVE NA TARTINIJEVI ELIPSI V PIRANU

NATAKARJI NA KOTALKAH

Piran je v teh soparnih dneh postal športno-zabavna Meka Slovenije. Poleg dobro obiskanih piranskih glasbenih večerov, so turistični delavci poskrbeli za veliko športno prireditev na Tartinijevi elipsi, ki nekoliko spominja na znamenite zabavne prireditve v sosednjih italijanskih mestih. Pirančani so poskrbeli za promocijo cele vrste dejavnosti na športnem in kulturnem področju, ki so pritegnile vse mlado in staro in ki bodo v bodoče najstarejšemu slovenskemu mestu dale povsem nov image.

Na plaži (relacija Hotel Piran - Punta) prirejajo tradicionalno tekovanje s pedalini (morski vehikel na nožni pogon). Prav tako aktivni so jadralci JK Pirat iz Portoroža, Veslaški klub Piran, Ribiško in potapljaško društvo Piran, Rokometni klub Piran ter Košarkaška šola Jureta Zdobca, ki vsi po vrsti navdušujejo številne tuje in domače goste. Prav tako marljivi so mažoretke in bobnarji KUD »Karol Pahor«, kolesarji in žonglerji, katerim uspešno konkurirajo natakari s svojimi spretnostmi.

Tukaj lahko prvič v Slove-

niji vidimo natakarje na kotalkah, ki svoje veščine združujejo z atraktivno postrežbo lično pripravljenega Tartinijevega cocktaila. Vsak dan na Tartinijevem trgu na improvizirani šahovnici prirejajo družbene igre »dama« z živimi figurami. Osrednji dogodek pa je »živa« šahovska partija (Fischer - Fine, iz leta 1963) v izvedbi mladih kotalkarjev iz Societa sportiva in piranskega šahovskega društva.

Ob vsem tem obiskovalce zabavajo Andrej Šifrer, Toto Cotungo, ansambel zamejskih Slovencev Happy Day

ter Faraoni - letošnji premočni zmagovalci Melodij morja in sonca v Portorožu.

Seveda ne gre pozabiti na bogat izbor domačih vin in piva, ki teče v potokih v izsušena a navdušena grla številnih turistov.

Za enkratno prijetno vzdušje v našem turističnem mestecu pa gre zasluga predvsem predsedniku občine, gospodu Andreju Grigorju, ki zna venomer prisluhniti potrebam turizma in kulture, poleg tega pa je znal animirati številne sponzorje, ki so končno dojeli, da turistom ni dovolj ponujati zgolj morje in sonce. Vabimo Vas torej v Piran z iskreno željo, da tudi sami postanete deležni naše vsestranske turistične ponudbe.

Ksanija Petaros-Kmetec

NUDIMO VAM SATELITSKE ANTENE
MONTAŽO IN SERVISIRANJE
V CELJU TRG SVOBODE 9
TEL/FAX: 26-008

ELEKTROINŽENIRING
elSat LILIJA

ROGAŠKA '92

Slike: Lucas

